

เทคนิคการสร้างความหมายในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดขึ้นเพื่อเข้าใจถึงเทคนิคการสร้างความหมายโดยตรงและโดยแฝงในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์นั้น เพื่อที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในบทนี้จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างความหมายในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์โดยแบ่งตามประเภทรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์ 8 ประเภท ได้แก่ รายการประเภทสุขภาพอนามัย รายการประเภทศิลปวัฒนธรรม รายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายการประเภทวิทยาการและเทคโนโลยี รายการประเภทสังคม รายการประเภทท่องเที่ยว รายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์ รายการประเภทความรู้ทั่วไป

ในการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างความหมายในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของ Roland Barthes ผู้ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความหมายเอาไว้ว่า การแสดงความหมายในการสื่อสารมีอยู่ 2 ระดับ คือ ความหมายชั้นที่ 1 หรือความหมายตรง (Denotation) และความหมายชั้นที่ 2 หรือความหมายแฝง (Connotation) และเมื่อพิจารณาถึงแนวคิดในเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมจะเห็นได้ว่า รายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่ผู้ผลิตนำเสนอก็คือ ความเป็นจริงหรือความหมายที่ผู้ผลิตสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความหมายในประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม หรือเรื่องราวใดที่อยู่รอบตัวเราล้วนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทั้งสิ้น ดังนั้นความหมายและความเป็นจริงที่นำเสนอในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์แต่ละรายการจึงย่อมที่จะแปรเปลี่ยนตามนิยามหรือความหมายที่ผู้ผลิตแต่ละคนเป็นผู้กำหนด จากแนวคิดในเรื่องการสร้างความหมายของ Roland Barthes และแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมจึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์ทั้ง 8 ประเภทได้ดังนี้

รายการประเภทสุขภาพอนามัย

รายการความรูขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทสุขภาพอนามัยมีทั้งหมด 14 รายการ ดังต่อไปนี้

1. รายการโลกผลัดใบ

รูปแบบ

จากราย नामชื่อเรื่อง (Title) ต้นรายการจะเข้าสู่เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบตามเนื้อหา และจะมีการสัมภาษณ์แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสลับกับการบรรยาย ในตอนท้ายรายการจะมีการขึ้นตัวหนังสือบอกถึงกำหนดการและระยะเวลาที่ควรพา

บุตรหลานไปรับวัคซีนป้องกันโรค หรือคำขวัญในการป้องกันโรคติดต่อต่างๆด้วย ปิดท้ายด้วย
รายนามชื่อผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ที่ระบาดตามฤดูกาล เช่น โรคไข้เลือดออก
โรคโปลิโอ ตลอดจนวิธีการดูแลรักษาเมื่อเป็นโรคเหล่านี้แล้ว

เนื้อหารายการโลกผลัดใบ	
1.สาเหตุของการเกิดโรคโปลิโอ	6.วิธีป้องกันการแพร่ระบาดเชื้อโรคจากแรงงาน
2.อาการของโรคโปลิโอ	7.การกำจัดเชื้อโรคจากแรงงานต่างชาติ
3.วิธีรักษาอาการอัมพาตจากโรคโปลิโอ	8.วิธีป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออก
4.การป้องกันโรคโปลิโอ	9.สาเหตุของการเกิดโรคไข้เลือดออก
5.การแพร่ระบาดเชื้อโรคจากแรงงานต่างชาติ	10.อันตรายจากโรคไข้เลือดออก

2. รายการสุขภาพ 360 องศา

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการ จากนั้นเข้าสู่เสียงของผู้บรรยายหญิงพร้อมภาพประกอบ
ในบางตอนอาจมีการสัมภาษณ์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ
ใช้เสียงดนตรีประกอบประจํารายการเหมือนกันทุกตอน และปิดท้ายรายการด้วยภาพเครื่อง
หมาย (Logo) ของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการ (Sponsor)

เนื้อหา

นำเสนอถึงโรคภัยไข้เจ็บต่างๆทั่วไป แนะนำวิธีป้องกันรักษาเบื้องต้น และวิธีปฏิบัติ
คนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งกายใจ เนื้อหาที่น่าสนใจจะครอบคลุมถึงคนทุกเพศทุกวัย

เนื้อหารายการสุขภาพ 360 องศา	
1.การทานอาหารในหน้าฝนอย่างปลอดภัย	6.การฉีดวัคซีนให้เด็ก
2.หอกระจายข่าวสาธารณสุข	7.โรคหัวใจ
3.โรคฉี่หนู	8.วิธีชลอความแก่
4.อากาศเป็นพิษ	9.ลักษณะของเมืองที่น่าอยู่
5.อาหารสำหรับคนชรา	10.ความสำคัญของอาหารเช้า

3. รายการเฮลโลเฮลท์ดี

รูปแบบ

มีรูปแบบของการถ่ายทำและตัดต่อที่ทันสมัย โดยจากรายานามชื่อเรื่องต้นรายการจะเข้าสู่เนื้อหารายการที่นำเสนอโดยพิธีกรชายวัยรุ่น คือ เจษฎาภรณ์ ผลดี ถ่ายทำในโรงถ่าย (Studio) ที่มีฉากหลัง (Background) เป็นสีขาว และกำหนดให้พิธีกรและอุปกรณ์ประกอบฉากมีสีตัดกัน เน้นเสื้อผ้าและอุปกรณ์ประกอบฉากสีฟ้าและเหลืองสด พิธีกรจะพูดเนื้อหาครั้งละประโยคหรือครั้งละคำด้วยสำเนียงและท่าทางการแสดงที่เกินจริง (Over Action) ตัดสลับกับภาพท่าทางตลกๆของพิธีกร และคอนท้ายรายการมีรายานามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงวิธีการดูแลสุขภาพ สิ่งที่ต้องระวัง และข้อควรปฏิบัติของการเป็นวัยรุ่นที่มีสุขภาพแข็งแรง เช่น วิธีแก้ไขเมื่อเกิดอาการเครียด วิธีการหลีกเลี่ยงการติดยาเสพติด การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยเนื้อหาทั้งหมดจะเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นวัยรุ่น

เนื้อหารายการเฮลโลเฮลท์ดี	
1. ประโยชน์ของการออกกำลังกายสำหรับวัยรุ่น	6. อาการเป็นตะคริว
2. โรคซึมเศร้า	7. วิธีหลีกเลี่ยงการติดยาเสพติด
3. การทานถั่วเพื่อป้องกันโรค	8. อาหารที่วัยรุ่นไม่ควรทาน
4. โรคนอนไม่หลับ	9. การทานแคลเซียมเสริมสุขภาพ
5. กลืนตัวของวัยรุ่น	10. การดูแลสุขภาพหู

4. รายการเส้นทางสุขภาพ

รูปแบบ

จากรายานามชื่อเรื่องต้นรายการแล้วจะเป็นภาพประกอบเกี่ยวกับเนื้อหาและชื่อตอนที่นำเสนอ แล้วต่อด้วยการแสดงละครสั้นแนวตลก ซึ่งถ่ายทำในโรงถ่ายที่มีฉากหลังสีขาว และใช้วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเสื้อผ้าของตัวแสดงที่มีสีตัดกัน ละครสั้นจะมีตัวแสดง 2 คน คือ คุณธงชัย ประสงค์สันติ แสดงเป็น "พีชง" และคุณดารณีนุช โพธิปิติ แสดงเป็น "น้องท้อป" พีชงและน้องท้อปจะมีบทพูดและแสดงบทบาทแนวตลกตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง เหมือนกับการนำเข้าสู่เนื้อหาที่เป็นการอธิบายเรื่องราวโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ พร้อมมีภาพประกอบคำอธิบาย เป็นภาพสิ่งของและภาพการแสดงถึงวิธีการดูแลสุขภาพ จากนั้นจึงเข้าสู่การแสดงละครสั้นในโรงถ่ายเป็นการสรุปท้าย และปิดท้ายด้วยรายานามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ การดูแลรักษาสุขภาพ และการใช้ยาที่ถูกต้อง ซึ่งเป็น

เรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนควรทราบและนำไปปฏิบัติ เช่น ข้อควรปฏิบัติของคนที่เป็นโรคเบาหวาน วิธีแก้ไขเมื่อเป็นสิ่ว โรคเก้ลื้อนรักษาได้อย่างไร

เนื้อหารายการเส้นทางสุขภาพ	
1.อาการของโรคเก้ลื้อน	8.วิธีรักษาสิ่ว
2.วิธีการอุปกรณ์ปฐมพยาบาล	7.ประเภทของยาแก้ไอ
3.อาการปวดท้องต่างๆ	8.โรคโคเลสเตอรอลในเส้นเลือด
4.การแก้ไขอาการโรคภูมิแพ้	9.วิธีดูแลรักษาตัวของผู้ป่วยวัณโรค
5.วิธีรักษาอาการเบาหวาน	10.การทานวิตามินบำรุง

5. รายการรักฟัน

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการ จากนั้นจึงเข้าสู่พิธีกรหญิงประจำรายการ คือ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ พิธีกรจะยืนอยู่ข้างทันตแพทย์และถามคำถามเพื่อให้ทันตแพทย์เป็นผู้อธิบายหรือตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในช่องปาก ขณะที่ทันตแพทย์อธิบายก็จะมีภาพประกอบเนื้อหา และปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการดูแลฟันและการเสริมสร้างสุขภาพฟันให้สมบูรณ์แข็งแรง รวมถึงเรื่องสุขภาพในช่องปากทั้งหมด โดยเนื้อหาที่นำเสนอจะเกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไปทุกเพศทุกวัย เช่น หญิงมีครรภ์ ผู้สูงอายุ เด็กอ่อน

เนื้อหารายการรักฟัน	
1.แก้ไขเมื่อเด็กดูดนิ้ว	6.ทำไมหญิงมีครรภ์จึงควรตรวจฟัน
2.ฟันแท้ของเด็กจะขึ้นเมื่อใด	7.อาหารที่เหมาะสมสำหรับหญิงมีครรภ์
3.การทานแคลเซียมของหญิงมีครรภ์	8.ทำไมหญิงมีครรภ์จึงฟันผุได้ง่าย
4.หญิงมีครรภ์กับการดูแลสุขภาพฟัน	9.การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีประโยชน์ต่อฟัน
5.หญิงมีครรภ์ควรตรวจฟันเมื่อใด	10.การดูแลฟันของเด็กเล็ก

6. รายการกระจกหกด้านความยาว 2 นาที

รูปแบบ

เริ่มต้นด้วยรายนามชื่อเรื่องต้นรายการ แล้วเข้าสู่การบรรยายโดยเสียงของคุณสุชาติ มณีวงศ์ ซึ่งเป็นเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำรายการกระจกหกด้าน และจะมีภาพประกอบคำบรรยาย สำหรับภาษาที่ใช้ในการบรรยายจะเล่นคำและใช้สำนวนโวหาร ปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจะใช้ชื่อว่า "ห่วงคุณห่วงสุขภาพ" นำเสนอเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บและเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์แข็งแรง รวมถึงวิทยาการในการรักษาโรคภัยต่างๆ

เนื้อหารายการกระจกหนด้านความยาว 2 นาที	
1.โรคไขมันในเส้นเลือดของคนเมืองหลวง	6.ทันตกรรมจัดฟัน
2.การออกกำลังกายวันละนิด	7.ท็อกซินในร่างกายของคน
3.การตรวจสุขภาพประจำปี	8.อาการพายุไทรอยด์
4.เสริมสุขภาพคนทำงาน	9.ยืดอายุคนชรา
5.อาหารประเภทไฟเบอร์	10.วัคซีนป้องกันโรค

7. รายการสองมือแม่

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการ จากนั้นเข้าสู่ภาพการแสดงเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอ โดยนักแสดงจะถามปัญหาที่สงสัยแล้วจึงเชื่อมโยงเข้าสู่การตอบคำถามของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเด็ก โดยจะถ่ายทำส่วนของแพทย์ในโรงถ่ายที่จัดฉากขึ้น ด้านหลังฉากจะมีเครื่องหมาย "แคร่" ของผู้สนับสนุนรายการให้เห็น และจะมีภาพประกอบคำอธิบายของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้วย จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงวิธีการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ขวบ เช่น เรื่องโรคภัยไข้เจ็บของเด็ก พฤติกรรมของเด็ก วิธีการฝึกฝนพัฒนาการของเด็ก และปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น โรคหิบบนเด็ก เด็กกลัวคนแปลกหน้า เด็กไขว้ชั้นสูง

เนื้อหารายการสองมือแม่	
1.ทำไมเด็กจึงติดตุ๊กตา	6.ทำไมเด็กจึงไม่ติดแม่
2.ประโยชน์ของการกำหนดกฎเกณฑ์ให้เด็ก	7.ยานักหวัดที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก
3.ทำไมเด็กกลัวคนแปลกหน้า	8.การแก้ไขเด็กที่ซึ่กิ้วมากเกินไป
4.วิธีแก้ไขเมื่อเด็กไม่ยอมพูดกับคนแปลกหน้า	9.ทำอย่างไรเมื่อเด็กซึ่กิ้ว
5.การเอาใจเด็กมากเกินไปมีโทษอย่างไร	10.ทำไมเด็กจึงซึ่กิ้วโดยไม่มีสาเหตุ



8. รายการคุณแม่มือใหม่

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการ จากนั้นเข้าสู่พิธีกรหญิง คือ คุณสุชาดา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา และแขกรับเชิญนั่งอยู่ภายในห้อง โดยพิธีกรจะทำหน้าที่ถามคำถาม แล้วให้แขกรับเชิญที่เป็นสตรีที่มีชื่อเสียงมาพูดให้คำแนะนำถึงวิธีการในการเลี้ยงดูลูกของแต่ละคน หรือบางครั้งอาจเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาเด็ก พร้อมมีภาพประกอบระหว่างการอธิบาย ซึ่งมักจะเป็นภาพบุตรของแขกรับเชิญ ตอนท้ายรายการพิธีกรจะมอบกระเช้าใส่ผลิตภัณฑ์ตราหมีให้แขกรับเชิญ จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงวิธีการเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงวิธีการฝึกฝนพัฒนาการและลักษณะนิสัยของเด็ก โดยไม่ได้จำกัดวัยของเด็ก เนื้อหาจะครอบคลุมตั้งแต่เรื่องของเด็กแรกเกิดจนอายุถึง 7-8 ปี

เนื้อหารายการคุณแม่มือใหม่	
1. ทำอย่างไรเมื่อเด็กช้อายมาก	8. สาเหตุของการร้องไห้ของเด็ก
2. เด็กที่มีพัฒนาการช้าจะแก้ไขอย่างไร	7. ทำอย่างไรเมื่อเด็กพูดช้า
3. เด็กร้องไห้ทำไม	8. แก้ไขอย่างไรเมื่อเด็กไม่ยอมสระผม
4. การแก้ไขเมื่อเด็กสะอึก	9. การฝึกเด็กให้ตีมนมแก้ว
5. ทำไมเด็กไม่ชอบสระผม	10. ทำอย่างไรเมื่อเด็กติดขวดนม

9. รายการตราหมีแทนรักจากแม่

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการเป็นภาพนักแสดงและลูก จากนั้นเข้าสู่การสัมภาษณ์นักแสดงหรือผู้มีชื่อเสียงในวงการบันเทิงสลับสับเปลี่ยนกันไปในแต่ละตอน ระหว่างที่นักแสดงพูดถึงวิธีการเลี้ยงลูกหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกของตน ก็จะมีภาพประกอบของลูกนักแสดงในอิริยาบถต่างๆให้เห็นด้วย จากนั้นเข้าสู่การสัมภาษณ์คุณหมอมือเชี่ยวชาญด้านการรักษาดูแลเด็ก โดยคุณหมอมจะให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่คุณแม่นักแสดงผู้นั้นประสบอยู่ ปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการดูแลเด็กทารกตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2-3 ขวบ โดยเสนอแนะถึงวิธีการแก้ไขปัญหา วิธีการฝึกฝนนิสัย การเลี้ยงดูที่ถูกต้องและโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นกับเด็ก

เนื้อหารายการตราหมีแทนรักจากแม่	
1. วิธีเสริมจินตนาการให้กับเด็ก	6. การปลอบลูกควรปลอบแต่ไหน
2. การสอนลูกให้พูด	7. การฝึกความพร้อมให้กับเด็ก
3. ทำอย่างไรเมื่อเด็กพูดคำหยาบ	8. การมีเหตุผลสำหรับเด็กเล็ก
4. การแก้ไขเด็กอารมณ์ร้าย	9. การพัฒนาความถนัดสำหรับเด็ก
5. การสังเกตภาวะโภชนาการในเด็กเล็ก	10. วิธีฝึกเมื่อต้องจากลูกไปไหน

10. รายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ชั้นโสด

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการและภาพต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น ภาพอาหาร ผู้หญิงออกกำลังกาย ภาพพิธีกร และชื่อรายการ จากนั้นเป็นภาพและคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในตอนนั้น เช่น ภาพก้อนเนยสด และมีเสียงคำถามว่า "คุณรู้หรือไม่ว่า เราสามารถเก็บเนยให้สดทนนานได้อย่างไร" จากนั้นเข้าสู่พิธีกรคือ คุณกาญจนา จินดาวัฒน์ อธิบายเนื้อหา โดยจะถ่ายทำพิธีกรในมุมหนึ่งมุมใดของบ้านเสมอ และมีภาพประกอบคำอธิบายด้วย ช่วงท้ายพิธีกรจะพูดถึงคำแนะนำในการนำน้ำยาล้างจานชั้นโสดไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นคำแนะนำที่ผู้ชมทางบ้านส่งเข้ามา และจะมีภาพตัวอย่างวิธีการนำไปใช้ปรากฏให้เห็น กรอบสี่เหลี่ยมด้านล่างจอ และพิธีกรจะพูดจบท้ายรายการด้วยประโยค "เพราะชั้นโสดห่วงใยคุณและครอบครัว" เป็นประจำทุกตอน

เนื้อหา

นำเสนอถึงเกร็ดความรู้ในเรื่องต่างๆสำหรับผู้หญิง เช่น เรื่องการทำความสะดวก การทำอาหาร เรื่องในห้องครัว เรื่องความงาม เรื่องสุขภาพ ฯลฯ และตอนท้ายรายการจะมีการเสนอถึงวิธีการนำน้ำยาล้างจานชั้นโสดไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆให้คุ้มค่า โดยให้ผู้ชมทางบ้านเขียนจดหมายเข้ามาแนะนำว่าสามารถนำชั้นโสดไปใช้ทำอะไรได้บ้าง และมีการมอบของรางวัลให้กับผู้ที่เขียนจดหมายเข้ามา

เนื้อหารายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ชั้นโสด	
1. ผักและผลไม้กระป๋องมีประโยชน์หรือไม่	6. อาหารฟาสต์ฟู้ดแบบไทยมีประโยชน์อย่างไร
2. อาหารที่มีวิตามินเอ	7. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการทานผลไม้
3. การทานอาหารปิ้งย่างโดยไม่มีโทษ	8. การดื่มผักอย่างไรไม่ให้เสียคุณค่า
4. การบริโภคไข่อย่างถูกวิธี	9. ทานอาหารกระป๋องอย่างไรให้ปลอดภัย
5. การเก็บรักษาเนยสดให้สดนาน	10. ความสำคัญของอาหารเช้า

11. รายการ 5 นี้มีคำตอบ

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการบอกให้ทราบถึงชื่อผู้ผลิตรายการและชื่อรายการ จากนั้นเข้าสู่พิธีกร คือ คุณอวิस्ता ปกมนตรี ซึ่งถ่ายทำทั้งในโรงถ่าย และบรรยากาศธรรมชาติ พิธีกรจะพูดเกริ่นนำเข้าสู่สิ่งที่หยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นปัญหา จากนั้นเข้าสู่การตอบปัญหา โดยเป็นเสียงบรรยายของพิธีกร พร้อมมีภาพประกอบ แล้วจึงเข้าสู่การสรุปท้ายของพิธีกรอีกครั้งหนึ่ง จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวและข้อมูลทั่วไป ที่สามารถหยิบยกขึ้นมาเป็นปัญหาที่หาคำตอบได้ เช่น เรื่องสุขภาพ วิทยาการ อาหาร ฯลฯ โดยจะนำเสนอ 1 เรื่อง 1 ประเด็น

เนื้อหารายการ 5 นี้มีคำตอบ	
1.ความแตกต่างระหว่างเครื่องสำอางกับยา	6.ว่านหางจระเข้มีประโยชน์อย่างไร
2.การรับประทานหมูหันให้ค่อย	7.พืชผักที่ช่วยบำรุงผิวพรรณ
3.เครื่องสำอางผสมสมุนไพรดีอย่างไร	8.สมุนไพรบำรุงผิว
4.คุณค่าของอาหารประเภทธัญง	9.ข้าวต้มสุปายาสายากู
5.อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ	10.โปรตีนจากพืชต่างจากโปรตีนจากสัตว์

12. รายการเพื่อคุณภาพชีวิต

รูปแบบ

นำเสนอด้วยรูปแบบละครตลก สนุกสนาน โดยจะมีคุณปริชญ์ วิภาณต์เป็นตัวละครหลัก ซึ่งจะเปลี่ยนบทบาทการแสดงไปในแต่ละตอน และจะมีตัวแสดงประกอบมาแสดงร่วมด้วยตอนละ 1-3 คน ส่วนรายนามชื่อเรื่องต้นรายการจะบอกถึงชื่อรายการ และมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการในตอนท้ายรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการชื้อยา อาหารเสริม เครื่องสำอาง ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ที่ถูกต้องตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งจะมีคุณภาพเพียงพอแก่การที่ผู้บริโภคนำมาใช้หรือรับประทาน ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ

เนื้อหารายการเพื่อคุณภาพชีวิต	
1. วิธีสังเกตน้ำปลาที่ดี	6. ค่าเดือนในการใช้จ่าย
2. ยาป่าอันตรายอย่างไร	7. สายด่วนผู้บริโภค
3. ยาป่ารุ่นที่ไม่ได้มาตรฐาน	8. โฉลกของที่ได้คุณภาพ
4. อันตรายจากการขับขีเมื่อตี๋มสุรา	9. เครื่องตี๋มป่ารุ่นกำลังมีประโยชน์หรือไม่
5. วิธีเลือกเครื่องสำอางที่ได้มาตรฐาน	10. สีส้มอาหาร

13. รายการอนามัยใกล้ตัว

รูปแบบ

มีรายนามต้นรายการและท้ายรายการบอกถึงชื่อผู้สนับสนุนรายการ และนำเสนอรายการด้วยรูปแบบละคร โดยมีตัวละครเป็นพ่อ แม่ ลูก ตัวละครพ่อและแม่จะแสดงโดยนักแสดงที่มีชื่อเสียง คือ คุณปิ่น ไพบูลย์เกียรติ เขียวแก้ว และคุณจริยา พุกกะมาน ส่วนตัวแสดงเป็นลูกนั้นใช้นักแสดงเด็กเป็นตัวละครประจำ ตัวละครทั้งหมดจะแสดงบทบาทในแนวสนุกสนาน และถ่ายทำที่บริเวณสนามหญ้าหน้าบ้าน และภายในส่วนต่างๆของบ้าน

เนื้อหา

นำเสนอถึงการรักษาอนามัยภายในครัวเรือน นับตั้งแต่เรื่องของความสะอาดในส่วนต่างๆของบ้าน วิธีการทำความสะอาดอย่างถูกวิธีและถูกสุขลักษณะ เช่น วิธีทำความสะอาดพื้นกระเบื้องห้องน้ำที่เป็นคราบสกปรก วิธีทำความสะอาดคราบมันที่พื้นครัว

เนื้อหารายการอนามัยใกล้ตัว	
1. การทำความสะอาดซอกห้องน้ำ	8. การล้างอ่างอาบน้ำ
2. การทำที่รองขาตู้เพื่อไม่ให้พื้นเป็นรอย	7. การใช้หนังสือพิมพ์ดับกลิ่นเหม็นของขยะ
3. การล้างตู้ปลาโดยไม่ทิ้งสารตกค้าง	8. การขจัดกลิ่นเหม็นอับของฟองน้ำตู้ตัว
4. การทำความสะอาดกระเบื้องโมเสก	9. วิธีระบายอากาศในห้องน้ำ
5. วิธีล้างอ่างล้างหน้า	10. การขจัดมดในห้องน้ำ

14. รายการอ.ย. เพื่อคุณภาพชีวิต

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการและชื่อผู้ร่วมสนับสนุนรายการที่จะสลับเปลี่ยนกันไป บรรยายเนื้อหาด้วยเสียงผู้บรรยายหญิงพร้อมมีภาพประกอบ จะเป็นการเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ร่วมสนับสนุนรายการมากกว่าการเสนอข้อมูลด้านอื่น และจบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาของรายการจะเปลี่ยนไปตามผู้ร่วมสนับสนุนรายการ เช่น ผู้ร่วมสนับสนุนรายการเป็นนมโฟรโมสต์ เนื้อหาที่เสนอจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของนมและผลิตภัณฑ์จากนม ถ้าผู้ร่วมสนับสนุนรายการเป็นผลิตภัณฑ์แบรนด์ เนื้อหาที่เสนอก็คจะเป็นเรื่องรังนก ดั่งกฤษ ซึ่งเป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์แบรนด์

เนื้อหารายการ อ.ย. เพื่อคุณภาพชีวิต	
1. สมุนไพรบำรุงสุขภาพ	6. แปลงทดสอบกาแฟของเนสท์เลย์ที่ดอยตุง
2. สารอาหารที่ร่างกายต้องการ	7. คุณค่าของน้ำผึ้ง
3. อาหารเพื่อสุขภาพ	8. ที่มาของการมีสุขภาพดี
4. คุณค่าของรังนกนางแอ่น	9. ลูกพรุนเพื่อสุขภาพ
5. ผีเสื้อต้องการอาหารบำรุง	10. โยเกิร์ต

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทสุขภาพอนามัยทั้ง 14 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกันและมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังมีรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการประเภทนี้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษาพบว่ารายการสุขภาพอนามัยมักมีการสร้างความหมายตรงในเรื่องวิธีป้องกันรักษาและการดูแลสุขภาพร่างกาย เรื่องการใช้ยาที่ถูกวิธี เรื่องความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องสุขภาพ เรื่องลักษณะโรคภัยไข้เจ็บและสาเหตุของการเกิดโรคต่างๆ ความหมายตรงเรื่องวิธีการเลี้ยงดูเด็ก เรื่องอาหารที่ควรรับประทานและอาหารที่ควรเลี่ยงไม่รับประทาน เรื่องการเลือกใช้เครื่องอุปโภคบริโภคอย่างเหมาะสม เรื่องการดูแลรักษาอนามัยในครัวเรือน และเรื่องการใช้โฆษณาสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยตรง

ความหมายตรงทั้งหมดนี้พบว่า เรื่องวิธีการป้องกันรักษาโรคและการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายเป็นเรื่องที่ผู้ผลิตรายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์นิยมนำเสนอมากที่สุด ส่วนความหมายตรงเรื่องลักษณะของโรคภัยไข้เจ็บและสาเหตุของการเป็นโรคต่างๆเป็นความหมายตรงที่พบได้รองลงมา ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าการเสนอความหมายตรงทั้งหมดในเนื้อหารายการประเภทสุขภาพอนามัยเป็นการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้และข้อเท็จจริงต่างๆในเรื่องสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บโดยตรง ถือได้ว่าเป็นการสะท้อนความเป็นจริงที่แท้จริงซึ่งผู้ชมรายการสามารถพบเห็นและประสบได้ด้วยตนเองนอกเหนือจากการชมโทรทัศน์ ยกเว้นความหมายตรงเรื่องการโฆษณาสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยตรง เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ชมสนใจในสินค้าและบริการ และอาจนำไปสู่การเลือกซื้อหรือใช้สินค้าและบริการนั้นได้ ซึ่งจากการศึกษายังพบ

อีกด้วยว่ารายการสุขภาพอนามัยมีการสร้างความหมายตรงเรื่องนี้มากกว่ารายการประเภทอื่น ดังตัวอย่างรายการ อ.ย.เพื่อคุณภาพชีวิตที่นำมาเสนอให้เห็นได้ดังนี้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการอ.ย.เพื่อคุณภาพชีวิต

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - วิทยุชื่อรายการ - ขึ้นชื่อตอน"สมุนไพรบำรุงสุขภาพ" - ภาพสมุนไพรต่างๆในหนังสือ - นักวิจัยของแบรนต์กำลังทดลองคุณภาพสมุนไพร - คน 4 คนดื่มแบรนต์ - สมุนไพรจีน 4 อย่าง - โสม / เลื่อนเป็นภาพแบรนต์ผสมโสม - ตังกุย / เลื่อนเป็นภาพแบรนต์ผสมตังกุย - ถั่งเช่า / เลื่อนเป็นภาพแบรนต์ผสมถั่งเช่า - เห็ดหลินจือ / เลื่อนเป็นภาพแบรนต์ผสมเห็ดหลินจือ - ชุมจากหม้อตุ๋นซูปไก่ผสมสมุนไพร - เลื่อนเป็นภาพขวดแบรนต์ผสมสมุนไพร - วิทยุชื่อการสนับสนุนโดย อ.ย.และผลิตรายการโดยบริษัท ไฮ ฟลายเออร์ จำกัด 	<p><u>เสียงบรรยาย</u></p> <p>สมุนไพรถูกใช้ในการบำรุงรักษาสุขภาพมานาน ปัจจุบันวงการแพทย์นำสมุนไพรที่มีคุณค่าจากธรรมชาติมาใช้ในการบำบัดรักษาโรคต่างๆ ตลอดจนบำรุงสุขภาพให้แข็งแรงอย่างแพร่หลาย สมุนไพรจีนที่คนไทยรู้จักดีมีอยู่ 4 ตัวหลักคือ</p> <p>โสม ใช้บำรุงประสาทบำรุงสมอง</p> <p>ตังกุย ช่วยบำรุงเลือดเหมาะสำหรับสตรีช่วงก่อนและหลังคลอดบุตร</p> <p>ถั่งเช่า ช่วยบำรุงอวัยวะภายใน ลดอาการหืดหอบ ไอ และโรคปอด</p> <p>เห็ดหลินจือ เหมาะสำหรับผู้มีโคเลสเตอรอลสูง เสริมภูมิต้านทานโรค</p> <p>และเพื่อให้คุณค่าบำรุงมากยิ่งขึ้น ควรดื่มน้ำสมุนไพรเหล่านี้ด้วยซูปไก่</p> <p>ซูปไก่สกัดผสมสมุนไพร คุณค่าเพื่อสุขภาพ</p>

จากตัวอย่างรายการ อ.ย.เพื่อคุณภาพชีวิต ตอน "สมุนไพรบำรุงสุขภาพ" นี้จะเห็นว่าผู้ผลิตได้มีการสร้างความหมายเรื่องสินค้า "แบรนต์" ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการโดยตรงในเนื้อหารายการ นับตั้งแต่ช่วงต้นที่พูดว่า "วงการแพทย์นำสมุนไพรจีนมาใช้กันนานแล้ว" ภาพที่เสนอเป็นนักวิจัยกำลังทดลองสมุนไพรและมีภาพขวดแบรนต์วางอยู่บนโต๊ะที่ทำการทดลองด้วย ดังนั้นจึงเป็นการเสนอความหมายตรงว่า สมุนไพรจีนที่มีคุณค่านั้นได้รับการนำมาทดลองผสมในแบรนต์ และเมื่อบรรยายว่า "สมุนไพรจีนมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย" ก็จะเสนอภาพคนทั่วไปดื่มแบรนต์กันเป็นจำนวนมาก เป็นการสร้างความหมายตรงว่าแบรนต์เป็นเครื่องดื่มผสมสมุนไพรที่คนนิยมกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ระหว่างที่บรรยายถึงสรรพคุณของสมุนไพร จะมีภาพผลิตภัณฑ์แบรนต์ที่ผสมสมุนไพรแต่ละชนิดประกอบด้วยทุกภาพ ดังนั้นจึงเป็นการโฆษณาให้ผู้ชมรู้ว่าผลิตภัณฑ์แบรนต์ที่ผสมสมุนไพรมีชนิดใดบ้าง และในส่วนสรุปท้ายของเนื้อหาก็ยังมีการบรรยายว่า "เพื่อให้คุณค่าบำรุงมากยิ่งขึ้น ควรดื่มน้ำสมุนไพรด้วยซูปไก่" พร้อมกับมีภาพหม้อตุ๋นซูปไก่ผสมสมุนไพรเลื่อนภาพเปลี่ยนเป็นภาพผลิตภัณฑ์แบรนต์ที่ผสมสมุนไพรแต่

ละชนิดให้เห็น จึงเท่ากับเป็นการสร้างความหมายว่า แบรินด์เป็นซูปไก่ผสมสมุนไพรทั้ง 4 ชนิด แบบสำเร็จรูปและมีคุณค่าของสมุนไพรอย่างครบถ้วน

การนำเสนอถึงคุณประโยชน์ของสมุนไพรที่มีต่อสุขภาพอย่างมากนี้ เมื่อมองจากแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมจะเห็นได้ว่า ความหมายเรื่องคุณค่าของสมุนไพรจีนที่ผู้ผลิตนำเสนอ เป็นการนำเสนอความจริงเพียงด้านเดียวเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาสินค้า เนื่องจากสมุนไพรจีนเหล่านี้มีสารอาหารและตัวยาบางชนิดที่เป็นประโยชน์ แต่ก็มิในปริมาณที่น้อยมากเมื่อเทียบกับคุณค่าสารอาหารจากธรรมชาติทั่วไป จึงจำเป็นต้องบริโภคเป็นจำนวนมากในขณะที่สมุนไพรจีนเหล่านี้มีราคาแพงมาก ดังนั้นการที่ผู้ผลิตรายการไม่ได้เสนอข้อเท็จจริงประเด็นนี้ให้ผู้ชมได้รับรู้ แต่กลับนำเสนอความหมายเรื่องคุณค่าของสมุนไพรจีนเพียงประเด็นเดียว จึงเป็นการกลั่นกรองความจริงในโลกแห่งความเป็นจริงบางประการออกไปเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาสินค้า

จากการศึกษายังพบอีกว่า รายการออย.เพื่อคุณภาพชีวิตจะมีการสร้างความหมายตรงเรื่องการโฆษณาสินค้าให้แก่ผู้สนับสนุนรายการที่เป็นสินค้าต่างๆ ทุกตอน เช่น การเสนอเรื่องอาหารบำรุงสุขภาพประเภทนมผง วิตามิน เพื่อโฆษณาสินค้าให้กับผลิตภัณฑ์นมมวลชนซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการ การเสนอเรื่องคุณค่าของนมให้กับผลิตภัณฑ์ไฟโรโมสต์และเนสท์เลย์ที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ ส่วนรายการอื่นที่พบว่ามีสร้างความหมายเรื่องการโฆษณาสินค้าของผู้สนับสนุนรายการในเนื้อหารายการโดยตรง ได้แก่ รายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ชั้นโสด โดยจะนำเสนอถึงประโยชน์ในการนำน้ำยาชั้นโสดไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นนอกเหนือจากการล้างจานเพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตามการสร้างความหมายตรงที่เกี่ยวข้อกับสินค้าและบริการของผู้ผลิตรายการนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตรายการจะต้องพิจารณาให้ถึงข้อเท็จจริงและความถูกต้องที่จะนำเสนอแก่ผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสุขภาพอนามัย หากมีการบิดเบือนข้อเท็จจริงในการนำเสนอจนทำให้ผู้ชมเกิดการตีความหมายหรือเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพไปในทางที่ผิด ผลลัพธ์อาจทำให้เกิดอันตรายกับผู้ชมได้

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการสุขภาพอนามัยพบว่ามีสร้างความหมายแฝงเกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบของโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เรื่องการนำแพทย์มาเป็นจุดสร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหาในเรื่องการปลุกฝังความใส่ใจดูแลสุขภาพร่างกาย การสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว การปลุกฝังการรักษาอนามัยในครัวเรือน และเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยแอบแฝงในเนื้อหารายการ

จะสังเกตเห็นได้ว่า ความหมายแฝงในเรื่องอันตรายและผลกระทบของโรคภัยไข้เจ็บ ต่างๆเป็นความหมายแฝงที่พบมากที่สุดในการสุภาพอนามัย รองลงมาคือเรื่องการนำแพทย์มาเป็นจุดสร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหารายการ ดังตัวอย่างรายการสองมือแม่ที่นำมาเสนอ ดังนี้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการสองมือแม่

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อรายการ / ขึ้นชื่อตอน - Ls.เด็กเดินหนีแม่,แม่พยายามดึงแขนลูก / แม่หันมาพูดกับกล้อง (ขึ้นชื่อตอน) - <u>ตัดเข้าแพทย์ในฉากในโรงถ่าย</u> - ดอกลีและซุมไปที่แพทย์ที่นั่งอยู่ที่โต๊ะกระจก - ขึ้นชื่อแพทย์และขึ้นชื่อรายการ - <u>ตัดเข้าภาพประกอบ</u> - แม่จูงลูกเดินในสวน - <u>ตัดกลับเข้าแพทย์ในฉาก</u> - Ms.แพทย์หญิง - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>ตัวแสดง</u></p> <p>เดี๋ยวจะคะอยู่กับแม่ตรงนี้ก่อนนะคะ คุณหมอะคะ โดยปกติเด็กจะต้องติดแม่ เด็กที่ไม่ติดแม่เป็นเพราะอะไรคะ</p> <p><u>แพทย์</u></p> <p>โดยทั่วไปเด็กในวัย 6 เดือนถึง 3 ปีจะติดแม่ เพราะเขาจะเริ่มจำหน้าคุณแม่ได้ และจะไม่ยอมแยกจากคุณแม่ไปหาคนอื่น การที่ลูกติดแม่นะคะก็ต้องขึ้นอยู่กับเวลาที่คุณแม่ให้กับลูก และเวลาที่คุณแม่อยู่กับลูก คุณแม่มีการเล่น มีการพูดคุย มีการสื่อสารสัมพันธ์กับลูก ก็จะทำให้ลูกติดคุณแม่มากขึ้น ในกรณีที่มีคนช่วยเลี้ยงดูหลาย ๆ คนและคุณแม่ไม่เล่นกับลูกมาก ไม่มีการสื่อสารสัมพันธ์กับลูกมาก ลูกก็อาจจะติดแม่น้อยลง ซึ่งคุณแม่ก็ควรเพิ่มเวลาและเล่นกับลูกให้มากขึ้นคะ</p>

การนำแพทย์มาเป็นจุดสร้างความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่น่าเสนอนี้พบว่าเป็นวิธีการสร้างความหมายแฝงในรายการสุภาพอนามัยที่ผู้ผลิตนิยมใช้กัน จากรายการสุภาพอนามัยทั้งหมด 14 รายการ มีการนำแพทย์มาเป็นจุดสร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหาถึง 8 รายการ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันดีว่าแพทย์เป็นบุคคลที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่สามารถเสนอข้อเท็จจริงเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและสุภาพอนามัยได้ดีและน่าเชื่อถือมากกว่าบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเลี้ยงดูเด็ก เช่น รายการสองมือแม่ รายการตราหมีแทนรักจากแม่ รายการคุณแม่มือใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญและความน่าเชื่อถือในการเลี้ยงดูเด็กมาให้คำแนะนำและสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชม ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้ผลิตรายการสุภาพอนามัยได้นำแพทย์มาเป็นผู้เสนอเนื้อหารายการด้วยเหตุผลเช่นเดียวกัน

...เรามองที่เนื้อหารายการเป็นหลักแล้วค่อยคิดรูปแบบการนำเสนอ อย่างเรื่องเด็กที่จะให้คุณแม่ดู เราก็ต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของรายการก่อน ก็เลยกำหนดว่าควรจะ

เป็นคุณหมอมที่เป็นผู้นำเสนอเนื้อหา เพราะคนดูที่เขาเลี้ยงลูกเขาจะต้องดูก่อนว่า คนที่จะมาแนะนำเขาน่าเชื่อถือหรือไม่ ไมอย่างนั้นเขาจะไม่ปฏิบัติตามเลย...
(สมศักดิ์ กิจสะอาด, รายการสองมือแม่, สัมภาษณ์)

...การที่มีคุณหมอมมาเป็นคนอธิบายนั้น เพราะเนื้อหาในตอนนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องโรค อากาศต่างๆของเด็ก ซึ่งเขารับเชิญทั่วไปคงพูดหรืออธิบายได้ไม่เพียงพอ เพราะหมอมจะเป็นคนที่รู้ดีที่สุด ส่วนเขารับเชิญอื่นจะเสนอเรื่องเคล็ดลับในการเลี้ยงลูกมากกว่า...
(อัจฉรา กิตติคุณศักดิ์ , รายการคุณแม่มือใหม่ , สัมภาษณ์)

ความหมายแฝงที่น่าสังเกตอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งพบได้ในรายการที่เสนอเรื่องราวการเลี้ยงดูเด็กเท่านั้น โดยจะมีการเสนอให้เห็นถึงภาพ ความสัมพันธ์ของแม่กับลูก และวิธีการเลี้ยงดูเด็กโดยให้ความรักความอบอุ่นและใส่ใจใกล้ชิด

สำหรับการสร้างความหมายแฝงเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการพบว่า จะเป็นการนำเสนอเนื้อหาเรื่องสุขภาพอนามัยในประเด็นต่างๆโดยแอบแฝงเรื่องการโฆษณาชวนเชื่อเรื่องสินค้าเข้าไปในเนื้อหารายการด้วย ซึ่งรายการสุขภาพอนามัยมีการเสนอความหมายแฝงเรื่องนี้มากกว่ารายการประเภทอื่นเช่นเดียวกับการเสนอความหมายตรงเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ ทั้งนี้เนื่องจากรายการประเภทสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่มีผู้สนับสนุนรายการเป็นสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ และเนื้อหารายการสุขภาพอนามัยมีลักษณะที่เป็นรูปธรรม มีความใกล้ชิดกับผู้ชม ถือได้ว่าเป็นเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงเกี่ยวกับสินค้าและบริการเข้าไปในเนื้อหารายการได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น รายการอนามัยใกล้ตัวที่นำเสนอให้เห็นดังนี้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการอนามัยใกล้ตัว

ภาพ	เสียง
- วิทยุชื่อรายการ / ขึ้นชื่อตอน - ชุมจากขวดวิมบนอ่างล้างหน้า เห็นคุณก้อยถือขวดแอมโมเนีย / คุณใจ, คุณแต้วอยู่นอกห้องน้ำ	คุณก้อย นี่ไงคะ สูตรลับขจัดคราบที่อ่างล้างหน้าที่ดิฉันภูมิใจภูมิใจ คุณใจ แล้วทำไมไม่ใช้น้ำยาทำความสะอาดเครื่อง สุขภัณฑ์อย่างที่คุณแต้วแนะนำล่ะคะ คุณก้อย อ้อ อันนี้ใช่ไหมคะ (หยิบขวดวิมมาถือ) หมดคะ คุณแต้ว ใช้น้ำยาล้างจานแทนก็ได้นี่คะ หมดเหมือนกันคะ ดิฉันก็เลยใช้นี่คะ มะนาวผสม แอมโมเนีย แล้วก็เอามาถูๆ สุขภัณฑ์ของดิฉันเลย
- MS.คุณก้อย	
- MS.คุณแต้ว	
- MS.คุณก้อย	

- ภาพการดูเครื่องสุขภัณฑ์ด้วย มะนาวและแอมโมเนีย - MS. คุณใจ, คุณแก้ว - MS. คุณก้อย - เห็นทั้ง 3 คนยืนที่หน้าห้องน้ำ - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ	คุณใจ, คุณแก้ว คุณก้อย คุณใจ, คุณแก้ว	แว่ววออย่างที่เราเห็นใหม่คะ มะนาวกับแอมโมเนียก็แว่ววอได้... เลิศ แต่ไม่ กลัวเปลืองมะนาวหรอกคะ ดิฉันพลาดไปแล้วค่ะ แต่ดิฉันใช้เวลาที่น่ายาหมด เท่านั้นนะคะ แต่มะนาวจะต้องทำยาให้คุณสาม ไม่เหลือแล้วค่ะ (ร้องแบบเพลงของอาภาพร นครสวรรค์) ไม่เป็นไรค่ะ ก็ยาในนี้สิคะ (ชี้ไปที่อย่างล้างหน้า)
--	---	---

การสร้างความหมายแฝงเรื่องการโฆษณาสินค้าของผู้สนับสนุนรายการในรายการ อนามัยใกล้ตัว คือ การเสนอถึงผลิตภัณฑ์"วิม" ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการ โดยผู้ผลิตได้นำวิมมา เป็นอุปกรณ์ประกอบฉากแทบทุกตอน สำหรับตอนทำความสะอาดอย่างล้างหน้าก็ได้มีการให้ตัว แสดงหยิบขวดผลิตภัณฑ์วิมขึ้นมาถือให้เห็นอย่างชัดเจน พร้อมคำพูดว่า น້ายาทำความสะอาด บังเอิญหมด ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความหมายแฝงว่า วิมเป็นน້ายาทำความสะอาดเครื่อง สุขภัณฑ์ที่คนส่วนใหญ่ใช้กัน และยังเป็นการเสนอภาพวิมให้ติดตาผู้ชมอีกด้วย และแม้ว่าใน เนื้อหาที่ตัวแสดงนำเสนอจะพูดถึงวิธีการทำความสะอาดอย่างล้างหน้าด้วยวิธีการอื่นๆด้วย แต่ ในการสรุปตอนท้ายก็ได้ชี้ให้เห็นว่า หากน້ายาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ไม่หมดก็ควรจะใช้น້ายา ทำความสะอาดอย่างล้างหน้าจะดีกว่า เพราะวิธีใช้มะนาวผสมแอมโมเนียขัดอย่างล้างหน้า จะ เปลืองมะนาวมาก ดังนั้นจึงเป็นวิธีที่ไม่สะดวกเท่ากับการใช้น້ายาทำความสะอาด การนำเสนอ เนื้อหาในลักษณะนี้ แม้จะไม่ได้เสนอโดยตรงว่า น້ายาทำความสะอาดวิมมีคุณสมบัติอย่างไร แต่ก็แฝงให้ผู้ชมเข้าใจว่า การใช้น້ายาทำความสะอาดทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและไม่สิ้น เปลือง ถือได้ว่าเป็นการสร้างความหมายแฝงเพื่อโฆษณาสินค้าของผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งจาก การศึกษาพบว่าเนื้อหาในตอนอื่นๆของรายการอนามัยใกล้ตัวก็มีการสร้างความหมายแฝงเรื่อง สินค้าในลักษณะนี้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยด้านความต้องการของผู้สนับสนุนรายการเป็น หลัก ดังเช่นที่ผู้ผลิตรายการนี้ได้แสดงความคิดเห็นไว้

...เอเจนซีและลูกค้าค่อนข้างจะเน้นในเรื่องการขายผลิตภัณฑ์วิมของเรามากเกินไป ซึ่งบางทีมันทำให้มีผลต่อรูปแบบและเนื้อหาของรายการด้วย เพราะเขาจะเป็นคนเลือก เรื่องที่จะทำทั้งหมด และเขาก็จะเลือกแต่เรื่องที่จะอิงกับผลิตภัณฑ์ของเขาได้ และทุก ตอนก็ต้องพยายามขายสินค้าเขาให้ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเนื้อหาหรือให้เห็นเป็นภาพก็ ตาม...

(อดุลย์ สุนทรวาทิ , รายการอนามัยใกล้ตัว, สัมภาษณ์)

จากการศึกษายังพบว่ารายการสุขภาพอนามัยรายการอื่น ๆ ที่มีการสร้างความหมายแฝง เรื่องสินค้าของผู้สนับสนุนรายการในเนื้อหารายการเช่นเดียวกัน ได้แก่ รายการอ.ย.เพื่อคุณภาพชีวิต รายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ซันไลต์ รายการเส้นทางสุขภาพ

สำหรับการสร้างความหมายแฝงเรื่องสินค้าและบริการนี้หากเสนอในปริมาณที่มากเกินไปจะเป็นเสมือนหนึ่งการยัดเยียดโฆษณาสินค้าให้กับคนดู ยิ่งไปกว่านี้หากการสร้างความหมายแฝงเรื่องสินค้ามีการบิดเบือนความเป็นจริงของข้อมูลความรู้ที่ประชาชนควรจะได้รับ ผลลัพธ์ที่ตามมาอาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไปในทางที่ผิดได้เช่นเดียวกับการสร้างความหมายเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการโดยตรง

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการศึกษารายการสุขภาพอนามัยทั้งหมด 14 รายการ พบว่ามีวิธีการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการดังต่อไปนี้

1. การใช้รูปแบบการบรรยาย

รายการสุขภาพอนามัยทั้งหมด 14 รายการพบว่าผู้ผลิตรายการได้ใช้รูปแบบการบรรยายถึง 6 รายการ ทั้งนี้เนื่องจากการบรรยายเป็นรูปแบบการนำเสนอที่สามารถให้เนื้อหา รายละเอียดได้มากและชัดเจน เหมาะกับเวลาในการนำเสนอที่จำกัดเพียง 1-2 นาที นอกจากนี้รูปแบบการบรรยายยังเหมาะกับเสนอเนื้อหาที่เป็นเรื่องจริงจังหรือเรื่องทางวิชาการด้วย สำหรับเสียงที่ใช้ในการบรรยายพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นเสียงบรรยายในลักษณะเล่าเรื่องโดยทั่วไป และมีบางรายการที่ใช้การบรรยายในลักษณะสร้างอารมณ์ความรู้สึก เช่น รายการกระจกหกด้านความยาว 2 นาที ซึ่งใช้เสียงบรรยายของคุณสุชาติ มณีวงศ์ ด้วยภาษาบรรยายแบบสละสลวย เพื่อสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชมให้คล้อยตามไปกับเรื่องที่นำเสนอ

2. รูปแบบการสัมภาษณ์

รูปแบบการสัมภาษณ์ได้รับการนำมาใช้ในรายการสุขภาพอนามัย เนื่องจากช่วยสร้างความน่าเชื่อถือของข้อเท็จจริงที่นำเสนอได้ โดยจะเป็นการสัมภาษณ์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ และมีพิธีกรประจำรายการเป็นผู้ทำหน้าที่ถามคำถาม เช่น รายการคุณแม่มือใหม่ รายการรักฟัน ซึ่งรูปแบบการสัมภาษณ์นี้ถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่สร้างความน่าเชื่อถือให้กับเรื่องสุขภาพอนามัยที่นำเสนอได้ดี

3. รูปแบบละคร

ในการเสนอรายการสุขภาพอนามัยพบว่ามีหลายรายการที่นำเอารูปแบบละครมาใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับรายการ และทำให้รายการสุขภาพอนามัยไม่เพียงเป็นเรื่องจริงจังที่น่าเบื่อเพียงอย่างเดียว จากการศึกษพบว่า รูปแบบละครได้รับการนำมาใช้หลาย

รูปแบบ เช่น รายการเส้นทางสุขภาพนำรูปแบบละครมาใช้เป็นตัวเดินเรื่อง (Dramatization) คือ ตัวละครแสดงบทบาทของตนเอง ขณะเดียวกันก็สื่อสารกับผู้ชมทางบ้านในฐานะที่เป็นพิธีกร ประจำรายการได้ด้วย ส่วนรายการเพื่อคุณภาพชีวิตและรายการอนามัยใกล้ตัวมีการใช้รูปแบบ ละครทั้งรายการ

...ถ้าดูพิธีกรแล้วจะรู้สึกสนุกสนาน น่าสนใจและดึงดูดให้คนชมรายการได้ แต่ในส่วน ของแพทย์จะเป็นเนื้อหาที่เป็นจริง มีภาพประกอบอธิบายให้เข้าใจด้วย แล้วเราก็ใช้ พิธีกรสรุปทั้งท้ายความสนุกอีกที คิดว่าเป็นลูกเล่นที่ทำให้รู้สึกว่ารายการสุขภาพไม่ใช่ เรื่องที่ต้องซีเรียสอย่างเดียว...

(กฤติกา แก้วโชติ , รายการเส้นทางสุขภาพ , สัมภาษณ์)

...เราอยากให้รายการนี้ดูได้ทั้งครอบครัวจึงได้เสนอเป็นละคร เมื่อดูรายการนี้แล้วจะ สามารถนำความรู้ที่ได้รับในเรื่องของการทำความสะอาดและการรักษาอนามัยในครัว เรือนไปใช้ได้จริง 'ซึ่งมันเป็นเรื่องที่อยู่รอบๆตัวเขาตัวเอง...

(อดุลย์ สุนทรวาทิ, รายการอนามัยใกล้ตัว, สัมภาษณ์)

4. การนำบุคคลที่มีชื่อเสียงมาเป็นจุดสร้างความสนใจ

วิธีการนี้เป็นการนำเอาบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น นักแสดง นักร้อง คนในวงการสังคมชั้น สูง มาสัมภาษณ์และพูดคุยในรายการ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่มีชื่อเสียงจะเป็นที่รู้จักของผู้ชม ส่วนใหญ่และอยู่ในความสนใจของผู้ชม ดังนั้นจึงมีส่วนสร้างความน่าสนใจในการชมได้มากกว่า บุคคลทั่วไป เช่น รายการตราหมีแทนรักจากแม่จะมีการนำนักร้องนักแสดงที่มีชื่อเสียงมาพูดถึง เรื่องลูกของแต่ละคนทุกตอน รายการคุณแม่มือใหม่มีการเชิญบุคคลในวงการสังคมชั้นสูงมาพูด คุยและให้คำแนะนำในการเลี้ยงดูบุตร

...ลูกค้ากำหนดมาว่าแขกรับเชิญจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงสังคมระดับสูง เพราะจะเป็นกลุ่มที่ซื้อผลิตภัณฑ์ของเขาอยู่แล้ว พอกลุ่มนี้ได้ดูรายการนี้แล้วเห็น แขกรับเชิญที่มีชื่อเสียง เขาก็จะสนใจดูรายการจนจบเพราะจะได้คุณที่ตนเองรู้จัก...

(อัฉรวา กิตติคุณศักดิ์ , รายการคุณแม่มือใหม่ , สัมภาษณ์)

5. ลักษณะของภาพประกอบ

ภาพประกอบที่พบในรายการสุขภาพอนามัยมี 3 ลักษณะ คือ

5.1 ภาพประกอบจากสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น ภาพคนป่วย ภาพเชื้อโรค ภาพบาดแผลที่เป็น โรคซึ่งการเสนอภาพที่น่ากลัวของโรคต่างๆนี้สร้างให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกกลัวในอันตรายของโรค ที่แสดงให้เห็นในภาพ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชมได้มาก นอกจากนี้การ

เสนอภาพจริงของเม็ดเลือดและอวัยวะต่างๆภายในร่างกายยังเป็นการเสนอภาพที่ผู้ชมส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นมาก่อน (Visual Primacy) ซึ่งสามารถสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้ชมได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากภาพเหล่านี้ไม่ใช่ภาพที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป

5.2 ภาพประกอบที่เป็นการแสดงขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการดูแลสุขภาพและวิธีการป้องกันรักษาสุขภาพอย่างชัดเจน เช่น วิธีการกินยา วิธีการออกกำลังกาย การรักษาโดยแพทย์

5.3 ภาพประกอบที่เป็นสินค้า เป็นการนำสินค้ามาแนะนำเสนอเป็นภาพให้เห็นในรายการอย่างชัดเจน หรือนำสินค้ามาเป็นอุปกรณ์ประกอบฉากให้เห็นด้วย ซึ่งพบว่ารายการสุขภาพอนามัยมีการเสนอภาพสินค้าค่อนข้างมาก เช่น รายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ชั้นโลดมีการเสนอภาพผลิตภัณฑ์ชั้นโลด รายการอนามัยใกล้ตัวเสนอให้เห็นผลิตภัณฑ์วิมในภาพประกอบของรายการ รายการตราหมีแทนรักจากแม่มีการเสนอภาพกระป๋องนมตราหมีให้เห็นในภาพประกอบของรายการ รายการเส้นทางสุขภาพเสนอให้เห็นภายาที่มีเครื่องหมายและชื่อขององค์การเภสัชกรรมที่เป็นผู้สนับสนุนรายการอย่างชัดเจน

6. มุมกล้องและขนาดภาพ

การนำเสนอภาพส่วนใหญ่ของรายการสุขภาพอนามัยจะเป็นภาพในระดับสายตา และเป็นภาพขนาดครึ่งตัวที่ใช้ในการเล่าเรื่องหรือเสนอถึงบรรยากาศโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพระยะใกล้ในการเน้นให้เห็นถึงวิธีการรักษาสุขภาพและเพื่อให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน เช่น ภาพอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน ภาพการฉีควัคซีน ภาพยาแก้ไอ ภาพลักษณะอาการของผู้ที่ป่วยเป็นอัสถุอิไสตามผิวหนัง

ขณะเดียวกันก็ยังมีรายการสุขภาพอนามัยที่มีลักษณะของมุมกล้องและขนาดภาพที่แตกต่างกันไป ได้แก่ รายการเฮลโลเฮลท์ตี้ ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพร่างกายโดยเน้นเฉพาะกลุ่มเด็กวัยรุ่น ดังนั้นผู้ผลิตรายการจึงได้กำหนดให้ขนาดของภาพมีทั้งภาพขนาดกว้าง ภาพขนาดแคบ ภาพมุมสูงมุมต่ำ ภาพมุมเอียง ภาพครึ่งใบหน้า ในการเสนอภาพพิธีกรสลับไปมาโดยไม่เรียงลำดับ และใช้การตัดต่อเชื่อมภาพแบบคัท โดยทั้งหมดไม่ได้ก่อให้เกิดการสร้างคามหมายใดๆ แต่นำเสนอเพื่อเป็นการสร้างสีสันและดึงดูดความสนใจแก่กลุ่มผู้ชมรายการที่เป็นวัยรุ่นเท่านั้น

...กลุ่มเป้าหมายของรายการเราจะเป็นวัยตั้งแต่พรีทีนจนถึงทีนเอจ 13 ปีขึ้นไป ซึ่งเราและลูกค้ำร่วมกันคิดว่า อยากจะเสนอรายการที่ทำให้เขาสนใจและหันมาดูแลสุขภาพ แล้วก็ออกมาเป็นรายการอย่างที่เห็น คือ เน้นสุขภาพที่ใกล้ตัววัยรุ่น เช่น เรื่องสิิว เรื่องการออกกำลังกาย เรื่องความเครียด อะไรต่างๆ เขาจะได้สนใจเรื่องสุขภาพได้บ้าง

โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดรายการสุขภาพแบบเดิม ที่ต้องมีหมอ มีบรรยาย ซึ่งอาจจะน่าเบื่อสำหรับวัยรุ่น...

(บรรพต ผุยนองโพธิ์ , รายการเฮลโลเฮลท์ดี , สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการเฮลโลเฮลท์ดี

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - ชื่อตอน"การออกกำลังกายป้องกันโรค" - พิธีกรเดินเข้า/ สลับตัวหนังสือชื่อพิธีกร "เจษฎาภรณ์ ผลดี" - พิธีกรเดินตามตัวหนังสือ"ออกกำลังกาย" - มุมสูงพิธีกร - พิธีกร - พิธีกร/สลับภาพทากาบทของพยาบาล - พิธีกร - พิธีกร / สลับภาพการออกกำลังกาย - พิธีกร - พิธีกร(ยื่นหน้าใส่กล้อง) - พิธีกร / สลับตัวหนังสือ "เบาหวาน" - พิธีกร / สลับตัวหนังสือ "ไขข้ออักเสบ" - พิธีกร / สลับตัวหนังสือ "โลหิตจาง" - พิธีกร / สลับตัวหนังสือ "โรคภูมิแพ้" - พิธีกรเดิน มุมสูง - พิธีกรเดิน/ คั่นกราฟฟิครูปคนสีแดง - LS. พิธีกรมุมสูง - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>พิธีกร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สวัสดีครับ กับสุขภาพดี ๆ กับเฮลโลเฮลท์ดีครับ - วันนี้ผมจะมาชวนเพื่อนๆ ไปออกกำลังกายกันครับ - ชีวิตที่มีความสุขก็เป็นชีวิตที่ครบสมบูรณ์และก็ปลอดภัยดี ๆ - แต่เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ - เราก็ควรได้รับการดูแลและคำปรึกษาจากแพทย์ที่ถูกต้อง - และสำหรับวิธีการป้องกันตัวเองจากโรคต่างๆ ขึ้นตอนที่ง่ายที่สุดก็คือ - การออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับเราครับ - ในการวิจัยทางด้านเวชศาสตร์พบว่า - ผู้ป่วยหลายโรคสามารถออกกำลังกายได้ และจะช่วยบรรเทาและทุเลาลงได้ เช่น - ผู้ป่วยเบาหวาน - ไขข้ออักเสบ - โลหิตจาง - โรคภูมิแพ้ - แต่การออกกำลังกายของผู้ป่วยเหล่านี้ควรจะมีแพทย์เป็นผู้ดูแล - วัยรุ่นอย่างเราควรจะทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง - เพื่อเป็นเกราะกำบังอย่างดีจากโรคภัยที่จะเข้ามาในวันที่เราไม่รู้ตัวครับ <p><u>เสียงพูด</u></p> <p>"ด้วยความห่วงใยจากเครือโรงพยาบาลธนบุรี"</p>

จากตัวอย่างรายการเฮลโลเฮลท์ดีนี้จะเห็นได้ว่าการใช้รูปแบบการนำเสนอของรายการนี้เป็นรูปแบบการนำเสนอแบบใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ผลิตใดนำเสนอมาก่อน จึงสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับรายการได้ดี แต่อย่างไรก็ตามการนำเสนอด้วยรูปแบบนี้อาจจะไม่เหมาะกับรายการ

สุขภาพอนามัยมากนัก เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างจะเป็นเรื่องเฉพาะทางการแพทย์ที่เหมาะสมจะให้แพทย์เป็นผู้นำเสนอข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้นเมื่อพิธีกรนำมาเสนอจึงทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือ เหมือนกับการเสนอเนื้อหาโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

...เรื่องที่น่าเสนอบางครั้งเราก็มีปัญหาเกี่ยวกับบว.ของสถานี เพราะพิธีกรของเราไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านแพทย์ ถ้ามาบอกเรื่องทางการแพทย์อย่างนี้ บางทีบว.เขาก็ดูว่าเป็นการไม่น่าเชื่อถือ หรือบางทีการแสดงออกหรือการพูดบางเรื่อง ทางบว.ก็อาจมองว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมจะให้ผู้เชี่ยวชาญมาพูดเท่านั้น บางเรื่องที่เราทำไปก็เลยอาจจะไม่ผ่าน ก็ต้องนำกลับมาแก้ไขกันใหม่...

(บรรพต ผุยหนองโพธิ์, รายการเฮลโลเฮลท์ดี, สัมภาษณ์)

7. การเคลื่อนไหวของกล้องและเลนส์

การเคลื่อนไหวของกล้องและเลนส์ในรายการสุขภาพอนามัยพบว่าส่วนใหญ่จะใช้การซูมการแพน และการทิลท์ในการแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของเรื่องที่น่าเสนอ มีเพียง 3 รายการเท่านั้นที่ใช้การเคลื่อนไหวแบบการถือกล้องด้วยมือ (Hand Held) ได้แก่ รายการโลกผลิตไปใช้การถือกล้องด้วยมือ เพื่อแสดงการเคลื่อนไหวตามขาที่เดินของเด็กที่เป็นโรคโปลิโอ เพื่อเป็นการสร้างความสมจริงสมจังและเน้นให้เห็นถึงความยากลำบากในการเดิน ส่วนอีก 2 รายการคือ รายการเฮลโลเฮลท์ดีและรายการเส้นทางสุขภาพ จะใช้การเคลื่อนไหวกล้องแบบถือกล้องด้วยมือ เพื่อให้ภาพที่น่าเสนอไม่นิ่งเฉย และตายตัวจนเกินไป แต่ไม่ได้เป็นการสื่อความหมายถึงความโอบอ้อมหรือความสมจริงตามหลักการสื่อความหมายโดยทั่วไป

8. ฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก

ฉากในรายการสุขภาพอนามัยพบว่ามีทั้งฉากที่จัดขึ้นในโรงถ่าย และฉากในสถานที่จริงทั่วไป รายการสุขภาพอนามัยที่ใช้ฉากในโรงถ่ายส่วนใหญ่จะมีเครื่องหมายและชื่อสินค้าปรากฏอยู่ให้เห็นในฉากอย่างชัดเจน เช่น รายการสองมือแม่มีการจัดฉากขึ้นเป็นห้องและมีเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ "แคร์" และรูปแม่อุ้มลูก ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำสินค้าแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนที่ด้านล่างของฉาก ส่วนรายการที่ใช้ฉากนอกสถานที่จะเป็นภาพสถานที่ธรรมชาติทั่วไป และสถานที่ตามอาคาร ห้องต่างๆ และไม่ปรากฏภาพเครื่องหมายและชื่อของสินค้าแต่อย่างใด

สำหรับอุปกรณ์ประกอบฉากของรายการสุขภาพอนามัยหลายรายการพบว่า มีการใช้อุปกรณ์ประกอบฉากเป็นสินค้าของผู้สนับสนุนรายการ เช่น รายการตราหมีแทนรักจากแม่มีอุปกรณ์ประกอบฉากเป็นกระป๋องนมตราหมี รายการสองมือแม่มีอุปกรณ์ประกอบฉากในส่วนของภาพประกอบเป็นกระป๋องแป้งแคร์ สบู่ แชมพูและผลิตภัณฑ์แคร์ต่างๆ รายการผู้หญิงไทยรอบรู้คู่ชั้นโลดมีอุปกรณ์ประกอบฉากเป็นขวดน้ำยาล้างจานชั้นโลดวางอยู่ในมุมต่างๆ ของห้องครัว การเสนอภาพของสินค้าในลักษณะของอุปกรณ์ประกอบฉากนี้จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการทำ

ให้ผู้ชมเกิดความติดตามและจดจำชื่อและภาพของสินค้าต่างๆได้ และเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างความหมายแฝงเรื่องการโฆษณาสินค้าของผู้สนับสนุนรายการในรายการสุขภาพอนามัย

9. แสงสี

รายการสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่จะมีการจัดแสงสีให้เป็นไปตามธรรมชาติ คือ รายการที่ถ่ายทำนอกสถานที่จะใช้แสงแดดจากธรรมชาติในการถ่ายทำ ไม่ได้มีการจัดไฟเพิ่มเติมส่วนรายการที่ถ่ายทำในห้องหรือในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งจะจัดแสงสีให้สว่างพอที่จะถ่ายทำได้ที่เท่านั้น แต่ไม่ได้ใช้แสงสีในการสร้างอารมณ์ความรู้สึกแต่อย่างใด สำหรับรายการที่มีการจัดฉากในโรงถ่ายพบว่า จะมีการจัดแสงสีให้สอดคล้องกับฉากและสีของสินค้าที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ เช่น รายการสองมือแม่จะมีการจัดแสงสีด้วยสีฟ้า และแสงที่มีความนุ่มนวล เพื่อให้สอดคล้องกับฉากสีฟ้าและสีชมพู อันเป็นสีหลักของผลิตภัณฑ์แคร์ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการ

...ลูกค้าจะไม่เห็นว่าจะต้องเอาผลิตภัณฑ์ของเขาามาทำเป็นเนื้อหานำเสนอ คือ ไม่ต้องเน้นการใช้เบิ่งแคร์สบูแคร์ แต่เขาอยากให้เห็นภาพผลิตภัณฑ์ของเขาในรายการ ที่ทำมาตลอดก็คือ ฉากในสตูดิโอที่ต้องมีโลโก้แคร์กับภาพแม่อุ้มลูกที่เป็นสัญลักษณ์ของเขา... (สมศักดิ์ กิจสะอาด , รายการสองมือแม่ , สัมภาษณ์)

รายการเฮลโลเฮลท์ดีที่มีการจัดแสงสีแบบสว่างจัด (High Key) คือ ฉากทั้งหมดมีสีขาวสว่างมาก และจะเน้นการแต่งกายของพิธีกร และอุปกรณ์ประกอบฉาก เช่น แก้วน้ำหนึ่ง หมอนอิงให้มีสีเหลืองสดฟ้าสดตัดกับฉากสีขาว และยังเป็นการเสนอสีเดียวกับสีเครื่องหมายของโรงพยาบาลธนบุรีซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการด้วย

...ที่เรากำหนดให้สีของเครื่องแต่งกายเป็นสีเดียวกับสีโลโก้ของลูกค้า เพราะคิดว่าใน 1 นาทีน่าจะมีอะไรที่เสนอเป็นบ้างจำของรายการ และเป็นภาพจำของสปอนเซอร์ด้วย แทนที่จะเป็นสีจุดขาดเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ก็ให้เป็นสีโทนเดียวกัน แต่เปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อยๆ สปอนเซอร์เขาก็จะรู้สึกว่าเขาได้อะไรในรายการบ้างด้วย... (บรรพต ผุยหนองโพธิ์ , รายการเฮลโลเฮลท์ดี , สัมภาษณ์)

10. ดนตรีประกอบ

สำหรับการใช้เสียงดนตรีประกอบเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกและสร้างบรรยากาศนั้นพบว่า แต่ละรายการมีการใช้ดนตรีประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและลักษณะการนำเสนอของรายการ เช่น มีการใช้เสียงเพลงประกอบท่วงทำนองตื่นเต้นนำกล้วในรายการโลกผลิตโย เพื่อใช้ประกอบในเนื้อหาเรื่องอันตรายจากโรคโปลิโอ รายการเฮลโลเฮลท์ดีใช้เพลงประกอบแบบสนุกสนานเพื่อสร้างบรรยากาศแก่การนำเสนอรายการแนววัยรุ่น

รูปแบบการนำเสนอทั้งหมดที่เสนอมานี้จึงเป็นแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอของรายการสุขภาพอนามัยว่า ผู้ผลิตได้พยายามนำเอารูปแบบการนำเสนอต่างๆ มาใช้ในการสร้างความหมายร่วมกับเนื้อหาที่นำเสนอมากพอสมควร ทั้งนี้เพื่อให้รายการสุขภาพอนามัยที่นำเสนอมีความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

จากการวิเคราะห์ภาพรวมของการสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทสุขภาพอนามัยทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า รายการประเภทสุขภาพอนามัยมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นความหมายตรงในเรื่องวิธีการป้องกันรักษาโรคและการดูแลสุขภาพร่างกาย และเรื่องการพัฒนาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องของสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการเกิดโรค การรักษาเมื่อเป็นโรคหรือเมื่อเกิดอาการผิดปกติทางร่างกายต่างๆ และการดูแลสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงยังเป็นหนทางในการป้องกันโรคร้ายต่างๆ ได้ ส่วนการที่รายการประเภทนี้มีการสร้างความหมายตรงเรื่องการพัฒนาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการมากกว่ารายการประเภทอื่น เนื่องจากเรื่องของสุขภาพอนามัยมีความเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ที่ใช้ในการบำรุงรักษาโรค เช่น เกี่ยวข้องกับเรื่องยา อาหาร การรับประทาน การรักษาพยาบาล การออกกำลังกาย ฯลฯ ดังนั้นจึงทำให้ผู้สนับสนุนรายการประเภทสุขภาพอนามัยมีโอกาสที่จะสอดแทรกสินค้าและบริการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล ยา อาหาร เสริมอาหารบำรุงต่างๆ เข้าไปในเนื้อหารายการได้ง่ายขึ้น

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทสุขภาพอนามัยพบว่าจะเน้นการสร้างความหมายแฝงเรื่องการนำแพทย์มาเป็นผู้สร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหารายการมากที่สุด เนื่องจากแพทย์เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านโรคภัยไข้เจ็บ และยังเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในเรื่องการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยมากกว่าบุคคลในสาขาอาชีพอื่นๆ ดังนั้นการนำแพทย์มาเป็นผู้นำเสนอเนื้อหารายการสุขภาพอนามัย จึงเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลและข้อเท็จจริงที่นำเสนอในรายการและยังทำให้ความหมายที่นำเสนอมีความชัดเจนมากขึ้นด้วย นอกจากนี้การที่ผู้ผลิตรายการสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่เลือกสร้างความหมายด้วยวิธีการนี้ ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตรายการเล็งเห็นว่าผู้ชมคนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในตัวแพทย์มาก การเลือกนำเสนอความหมายของเนื้อหาเรื่องสุขภาพด้วยแพทย์จึงเป็นการตอกย้ำทัศนคติที่มีอยู่เดิมของผู้ชมให้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการออกแบบสารโทรทัศน์ โดยเพิ่มความเข้มข้นด้านทัศนคติและความรู้ที่มีอยู่ของผู้ชมให้มากยิ่งขึ้น (Reinforcement) เพื่อให้สารประเภทรายการโทรทัศน์นั้นมีประสิทธิภาพและทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จดังเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ผลิตรายการสุขภาพอนามัยยังเน้นการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงเรื่องการพัฒนาประชาสัมพันธ์ไว้ในเนื้อหารายการด้วยการเสนอภาพสินค้าให้

สอดคล้องกับคำพูดและบทบรรยายที่แอบแฝงถึงข้อดีและสรรพคุณของสินค้า การสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงเรื่องสินค้านี้บางครั้งจึงทำให้ผู้ผลิตรายการต้องบิดเบือนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพบางประการ เพื่อประโยชน์ในการโฆษณาสินค้าให้แก่ผู้สนับสนุนรายการ และเพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งอาจทำให้มีผลต่อการตีความหมายและการรับรู้ของผู้ชมรายการในทางลบได้ ถือได้ว่าเป็นการสร้างความเป็นจริงที่มีน้ำหนักมากกว่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและเป็นการโฆษณาชวนเชื่อตามกรอบแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมด้วย

การสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการสุขภาพอนามัยทั้งหมดนี้ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า ผู้ผลิตรายการสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายที่จะเสนอความหมายตรงที่เป็นความจริงอย่างแท้จริงเหมือนที่ผู้ชมรายการสามารถรับรู้และมีประสบการณ์ได้จากโลกที่เป็นจริงภายนอกมากกว่าการเสนอความหมายแฝงที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้ชม

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการสุขภาพอนามัยพบว่า ผู้ผลิตรายการนิยมนำเสนอด้วยรูปแบบการบรรยายและรูปแบบการสัมภาษณ์ เนื่องจากทั้ง 2 รูปแบบนี้เป็นการนำเสนอที่ให้เนื้อหารายละเอียดได้มากในระยะเวลาที่จำกัดเพียง 1-2 นาที และยังเป็นรูปแบบที่สร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำเสนอได้ดี จึงเหมาะสมกับการเสนอเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยและเรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการความน่าเชื่อถือในเนื้อหาเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการเน้นภาพระยะใกล้ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดในการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายอย่างชัดเจน และเน้นภาพระยะใกล้ของสิ่งที่ผู้ชมไม่เคยเห็นมาก่อน (Visual Primacy) ซึ่งจะเป็นภาพที่มีความแปลกใหม่ ทำให้ผู้ชมจดจำภาพนั้นได้อย่างรวดเร็วและเกิดความสนใจในการติดตามชม ซึ่งการเสนอภาพลักษณะนี้เป็นหลักการนำเสนอภาพเพื่อการดึงดูดความสนใจของผู้ชมตามกรอบแนวคิดเรื่องการออกแบบสารโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย สำหรับการสร้างความหมายเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการในรายการสุขภาพอนามัยพบว่า จะเน้นที่การสร้างฉากที่มีชื่อและเครื่องหมายสินค้า และการจัดแสงสีให้มีสีเดียวกับสีสินค้า และการใช้อุปกรณ์ประกอบฉากที่เป็นสินค้าของผู้สนับสนุนรายการ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้สนับสนุนรายการ และเพื่อเป็นการสร้างการจดจำภาพของสินค้าแก่ผู้ชม

สำหรับรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจแต่ไม่เหมาะสมกับการเสนอเนื้อหาเรื่องสุขภาพอนามัย คือ รูปแบบพิธีกรพูดคุยแบบทันสมัย เช่น ในรายการเฮลโลเฮลท์ดีโดยมีการตัดภาพการพูดของพิธีกรสลับไปมาอย่างสนุกสนาน รูปแบบการนำเสนอนี้เป็นรูปแบบที่มีความแปลกใหม่ในการเสนอรายการความรู้นาตีสันทางโทรทัศน์ แต่สำหรับเนื้อหาเรื่องสุขภาพอนามัยจะต้อง

การความน่าเชื่อถือและความจริงจังของข้อมูล การที่พิธีกรนำเสนอเนื้อหาในลักษณะนี้จึงอาจทำให้เรื่องสุภาพกลายเป็นเรื่องเล่นๆที่ไม่น่าเชื่อถือและไม่เหมาะสมได้

รายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยทั้งหมดมี 11 รายการ ได้แก่

1.รายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทย

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการเป็นภาพลายไทย จากนั้นเข้าสู่พิธีกรหญิงชื่อ คุณรัตนมณี มณีรัตน์ ซึ่งจะแต่งกายด้วยชุดไทยทุกตอน ถ่ายทำพิธีกรในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หรือ บริเวณธรรมชาติที่สวยงาม พิธีกรจะเกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหา จากนั้นตัดเข้าสู่รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ แล้วจึงค่อยเข้าสู่เนื้อหารายละเอียดซึ่งเป็นเสียงบรรยายของพิธีกรหญิงพร้อมมีภาพประกอบ

เนื้อหา

นำเสนอถึงสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของไทย เช่น พระราชวัง โบราณสถาน ศิลปการแสดง ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ประเพณี ฯลฯ โดยเน้นให้เห็นว่าทุกสิ่งที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของไทยล้วนมีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สมควรที่คนไทยจะต้องช่วยกันอนุรักษ์สืบทอดต่อไป

เนื้อหารายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทย	
1.สิ่งประดิษฐ์จากเส้นลวดสายไฟ	6.ศิลปกรรมวัดเฉลิมพระเกียรติ
2.คาบไทย	7.พระบิดานแห่งการตรงต่อเวลา
3.พระราชวังบางปะอิน	8.ศาลหลักเมือง
4.พระที่นั่งไอลยสวรรค์ทิพย์อาสน์	9.อาณาจักรพระเจดีย์
5.วัดเฉลิมพระเกียรติ	10.นิลประดับ

2.รายการอนุรักษ์ไทย

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงให้รู้แนวทางการนำเสนอของรายการ จากนั้นเข้าสู่เสียงของผู้บรรยายหญิงบรรยายในส่วนเนื้อหารายละเอียด พร้อมมีภาพประกอบคำบรรยาย จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่สมควรอนุรักษ์เอาไว้ เช่น ตุ๊กตาชาววัง เรือนอาศัยแบบชาวอีสาน สถาปัตยกรรมสยาม ผ้าทอแบบพื้นเมือง ฯลฯ

เนื้อหารายการอนุรักษ์ไทย	
1. โบตองตึงมุงหลังคาบ้าน	6. ผ้าโฮ
2. ที่ทำการกระทรวงกลาโหม	7. ผ้าซิ่นตีนจอก
3. ไม้ไผ่	8. ตุ๊กตาชาววัง
4. ยุ้งข้าวแบบอีสาน	9. โถ่งราชบุรี
5. ผ้าซิ่นพื้นเมือง	10. ยุ้งข้าวคนไทย

3. รายการภูมิปัญญาไทยรูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการ จากนั้นเข้าสู่เสียงของผู้บรรยายหญิงบรรยายในส่วนของเนื้อหาพร้อมภาพประกอบ โดยจะมีการสัมภาษณ์คนไทยที่เป็นผู้ประดิษฐ์งานฝีมือต่างๆ ดัดสลับกันกับเสียงบรรยายของผู้บรรยายหญิง ปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงสิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องดนตรี และศิลปหัตถกรรมต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นด้วยฝีมือและความคิดของคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นผลงานที่ได้มาจากภูมิปัญญาของคนไทย ได้แก่ เครื่องเป่าประเภทโหวด เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ศิลปะการสร้างเรือนแบบไทย

เนื้อหารายการภูมิปัญญาไทย	
1. ประเพณีร้อยพรรษา	6. ปลาร้า
2. ศิลปะโหม่งक्रम-กุลลาตีไม้	7. ดั่งจ่อใช้เลี้ยงตัวไหม
3. เครื่องดนตรีโหวดของชาวอีสาน	8. ดินเชื้อใช้ปั้นโถ่ง
4. ช่างทำโปงลาง	9. โปงวัด
5. ประเพณีบุญผะเหวด	10. โถ่งจับปลา

4. รายการสารคดีเพื่อวัฒนธรรมไทยรูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการ จากนั้นเข้าสู่การบรรยายเนื้อหาโดยเสียงผู้บรรยายหญิง พร้อมมีภาพประกอบการบรรยาย ภาพประกอบนั้นจะมีทั้งภาพเหตุการณ์จริงและภาพ

การแสดงตามแต่เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ และคณะที่ปรึกษาของรายการ

เนื้อหา

เกี่ยวกับประเพณี ศิลปวัฒนธรรม มารยาท การปฏิบัติตัวและธรรมเนียมที่เหมาะสมของคนไทย เช่น การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องขณะไปเที่ยวสวนสัตว์ อาหารไทยที่ประหยัดและมีคุณค่าทางอาหาร ศิลปะมวยไทย ประเพณีตักบาตรเทโว ฯลฯ

เนื้อหารายการสารคดีเพื่อวัฒนธรรมไทย	
1.ประเพณีตักบาตรเทโว	6.ศิลปะป้องกันตัว
2.วัด..ศูนย์รวมจิตใจ	7.สืบสานมวยไทย
3.วันปิยมหาราช	8.เพลงมวย
4.เป็นไทหรือเป็นทาส	9.ทำอะไรจึงไม่ตกตกร้าว
5.เอกลักษณ์ของไทย	10.เดินทางโดยไม่หลงทิศทาง

5.รายการไทยรักไทย

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการบอกถึงผู้สนับสนุนรายการและชื่อรายการ จากนั้นเป็นเสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย พร้อมมีภาพประกอบตามคำบรรยาย จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการและผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงกิจกรรมที่มีประโยชน์ในประเทศไทย สถานที่ท่องเที่ยว โบราณสถาน ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของไทยสมควรที่จะอนุรักษ์เอาไว้ เช่น โบราณสถานพระราชมังคลาภิเษก หอสมุดแห่งชาติ ท้าวสุกรี ฯลฯ โดยนำเสนอเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่หรือกิจกรรมนั้น

เนื้อหารายการไทยรักไทย	
1.ห้องสมุดเฉพาะ	6.จิตรกรรมและศาสนา
2.ห้องสมุดโรงเรียน	7.พระบรมมหาราชวัง
3.ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	8.เพลงดนตรีไทย
4.ห้องสมุดแห่งชาติ	9.พระราชวังบางปะอิน
5.หนังสือสารานุกรมไทย	10.พระนครคีรี

6.รายการระจกหกด้านความยาว 1 นาที

รูปแบบ

เนื้อหาที่นำเสนออย่างหลากหลายในแต่ละวันนั้นจะมีรูปแบบการนำเสนอที่เหมือนกันทุกตอน แตกต่างกันตรงที่รายนามชื่อเรื่องในตอนต้นรายการและรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการในตอนท้ายรายการเท่านั้น ส่วนเนื้อหานั้นจะใช้เสียงบรรยายของคุณสุชาติ มณีวงศ์ และมีภาพประกอบคำบรรยาย ส่วนภาษาที่ใช้ในการบรรยายจะเล่นคำและใช้สำนวนที่เป็นเอกลักษณ์ของรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาที่นำเสนอจะหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปตามผู้สนับสนุนรายการในแต่ละวัน โดยมีการแบ่งเนื้อหาออกตามวันดังนี้

วันอังคารและวันพฤหัสบดี - ใช้ชื่อว่า "สถาปัตยกรรมสยาม" สนับสนุนโดยบริษัท ชนบุรี ประกอบรถยนต์ จำกัด ผู้แทนจำหน่ายรถยนต์เมอเซเดสเบนซ์ เนื้อหาจะเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง อาคาร วัด และโบราณสถานต่างๆ ที่ได้รับการออกแบบและจัดสร้างอย่างเหมาะสมและสวยงาม สมกับเป็นสถาปัตยกรรมของไทย

วันพุธ - ใช้ชื่อว่า "หัตถศิลป์" สนับสนุนโดยบริษัท ทริลเลียนกรุ๊ป จำกัด เนื้อหาจะเกี่ยวกับงานฝีมือและศิลปหัตถกรรมต่างๆ ที่ทำขึ้นด้วยฝีมือของคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ

เนื้อหารายการระจกหกด้านความยาว 1 นาที	
1.อักษรจิตรกรรม	6.คร่า
2.โลหะปราสาท	7.ภายในโบสถ์วัดสระเกศ
3.พระพุทธรูปที่พระระเบียง	8.พระพุทธรชินสีห์
4.วัดเบญจมพิตร	9.วัดโพธิ์
5.พระอุโบสถ วัดสระเกศ	10.วัดอรุณ

7.รายการชีวิตงาม

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการสื่อให้รู้ถึงชื่อรายการและผู้สนับสนุนรายการ จากนั้นเป็นเสียงของผู้บรรยายชายบรรยายถึงปรัชญาและคำสอนต่างๆ ภาพประกอบจะเป็นการตีความหมายของปรัชญาหรือคำสอนออกมาเป็นภาพละครเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจมากขึ้น โดยใช้เทคนิคการถ่ายทำที่สวยงาม มุมกล้องแปลกตา ภาพมีความนุ่มนวลสอดคล้องกับเสียงบรรยายที่นุ่มนวล และตอนท้ายจะมีการขึ้นชื่อผู้แต่งปรัชญาหรือคำสอนที่นำเสนอ

เนื้อหา

นำเสนอถึงปรัชญาและคำสอนในการดำรงชีวิตให้เป็นปกติสุขของคนทั่วไป เช่น เรื่อง การปฏิบัติตัวเป็นคนดี ความมานะพยายามต่อสู้ชีวิต การเป็นคนกตัญญู

เนื้อหารายการชีวิตงาม	
1. มีสติยั้งคิด	6. บุญการี
2. รู้เท่าทันทุกข์	7. ค้นหาความหมายชีวิต
3. สิ่งปรุงแต่งกิเลส	8. รมไม่แห่งเมตตา
4. การดับสูญ	9. ต่อสู้อย่างไม่ใหญ่
5. ความตรงกันข้าม	10. สติพารอดพ้นภัย

8. รายการฟอสอนแม่สั่งรูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการบอกถึงชื่อรายการ จากนั้นจึงเข้าสูการสัมภาษณ์ดารานักแสดงหรือผู้มีชื่อเสียงเกี่ยวกับคติหรือคำสั่งสอนของพ่อแม่ โดยจะมีภาพของดารานักแสดงคนนั้นขณะที่เป็นเด็ก หรือภาพถ่ายกับครอบครัว หรือเป็นภาพดารานาในอิริยาบถต่างๆ ประกอบการสัมภาษณ์ด้วย

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับคำสั่งสอนและคติต่างๆที่พ่อแม่ของดารานักแสดงและผู้มีชื่อเสียงได้สอนเขาเอาไว้ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตัวเป็นคนดี

เนื้อหารายการฟอสอนแม่สั่ง	
1. การมีสมาธิในการทำงาน	6. ความมั่นใจในการทำงาน
2. การเป็นคนตรงต่อเวลา	7. การเป็นคนรู้จักให้
3. การมีความอดทนในการทำงาน	8. การเป็นคนรักษาคำพูด
4. การรู้จักเกรงใจคนอื่น	9. การเป็นผู้กตัญญูรู้คุณคน
5. การพึ่งพาตนเอง	10. การเป็นคนที่ไม่คดโกงใคร

9. รายการรักษาษารูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการและมีการขึ้นตัวหนังสือภาษาไทยคำที่จะนำเสนอในตอนนั้น ใช้เสียงบรรยายของผู้บรรยายหญิง พร้อมภาพประกอบความหมายและวิธีการใช้ภาษาไทยคำนั้น ซึ่งภาพประกอบส่วนใหญ่จะเป็นภาพข่าวหรือภาพจากละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่อง 7 และคำลงท้ายตอนจบของผู้บรรยายหญิงจะใช้คำว่า "สวัสดีค่ะ" ทุกครั้ง

เนื้อหา

นำเสนอถึงการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ทั้งความหมายที่ใช้ คำพ้อง คำเหมือนที่ใช้รวมถึง
กาลเทศะที่เหมาะสมในการใช้ภาษาไทยคำนั้นด้วย

เนื้อหารายการรักษาภาษา	
1.พวงมาลัย	6.บุคคล
2.สัน	7.กระดาษ
3.ลับ ๆ ล่อ ๆ	8.กาลเทศะ
4.ผี	9.ตบมือ
5.ผลัด	10.ชুম

10.รายการมรรยาทไทย ชุด สำนวนไทยใช้ให้เป็นรูปแบบ

"รายการมรรยาทไทย ชุด สำนวนไทยใช้ให้เป็น" จะใช้รายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการ
สื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องของสำนวนไทย จากนั้นเป็นละครสั้นที่เกี่ยวข้องกับสำนวนไทยที่นำเสนอใน
ตอนนั้นๆ แล้วจึงเข้าสู่การอธิบายความหมายและวิธีการใช้สำนวนไทยนั้นโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ
ชาญด้านภาษาไทย จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

รายการมรรยาทไทย ชุด สำนวนไทยใช้ให้เป็นมีการนำเสนอเนื้อหาถึงเรื่องวิธีการใช้
และความหมายของสำนวนไทยต่างๆ ที่มีอยู่ในภาษาไทย

เนื้อหารายการมรรยาทไทย ชุด สำนวนไทยใช้ให้เป็น	
1.ตาเป็นลัษณะประต	8.ชนเป็นถึงเป็นค่าง
2.ตาลูกตาชั้น	7.หัวล้านได้หัว
3.เตาสุ่ม	8.กึ่งกำได้ทอง
4.น้ำอดน้ำทน	9.ตักน้ำใส่กะโหลกชะโงกดูเงา
5.พูดไปเสียไฟเบียด ینگเสียคำสิงทอง	10.อย่าจับปลาสองมือ

11.รายการมรรยาทไทย ชุด ปรัชญาน่าชีวิตรูปแบบ

"ชุด ปรัชญาน่าชีวิต" จะเป็นภาพละครที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาหรือคำสอนที่นำเสนอใน
ตอนนั้น และมีเสียงผู้บรรยายชายพูดถึงปรัชญา และอธิบายให้เข้าใจสรุปท้ายจบท้ายด้วยราย
นามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

รายการมรยาทไทย ชุด ปรัชญาชีวิต นำเสนอถึงความหมายของปรัชญาและคำสอนต่างๆที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนทั่วไปให้เป็นปกติสุขและไม่เบียดเบียนกัน

เนื้อหารายการมรยาทไทย ชุด ปรัชญาชีวิต	
1.การช่วยเหลือผู้อื่น	6.กรรมตามทัน
2.การมีน้ำใจให้เพื่อน	7.ความขยันหมั่นเพียร
3.การซื่อสัตย์สุจริต	8.ความอดทน
4.การมีเมตตากรุณา	9.การไม่พูดเท็จ
5.กรรมดีกรรมชั่ว	10.การไม่คิดคดโกงผู้อื่น

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทยทั้ง 11 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

การสร้างความหมายตรงในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยพบว่า มีการสร้างความหมายตรงให้ทราบถึงสิ่งต่างๆที่จัดเป็นศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยมากที่สุด เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ภาษาไทย ประเพณี สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ และเรื่องที่พบบรองลงมาคือ เรื่องประวัติความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมไทยต่างๆ นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยเรื่องคติธรรม คำสั่งสอนต่างๆที่คนไทยสืบทอดกันมา ทั้งคำสั่งสอนจากศาสนาและบิดามารดา การเสนอเรื่องคำสั่งสอนของบิดามารดานั้นยังถือได้ว่าเป็นการเสนอความหมายตรงในเรื่องการรู้สำนึกถึงพระคุณของบุพการี นอกจากนี้ยังพบว่ามีความหมายตรงที่แยกย่อยในเรื่องอื่นอีก เช่น เรื่องธรรมเนียมปฏิบัติของคนไทย เรื่องการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และเรื่องคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งทั้งหมดนี้จะสังเกตได้ว่า เป็นการเสนอความเป็นจริงของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่มีอยู่จริงและพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันทั่วไปของคนไทย โดยผู้ผลิตเลือกนำเสนอความหมายตรงในเชิงสร้างสรรค์ทั้งหมด

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยพบว่า มีการสร้างความหมายแฝงของการปลูกฝังให้รู้ถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยมากที่สุด ส่วนเรื่องที่พบบรองลงมาคือ เรื่องการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังมีประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยกับศาสนา โดยเสนอให้เห็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยกับความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาพุทธ ดังเช่นตัวอย่างรายการภูมิปัญญาไทยที่เสนอเรื่องงานประเพณีบุญชะเทศ ซึ่ง

เป็นงานประเพณีที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประเพณีกับความเชื่อทางศาสนาของชาวอีสานได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการภูมิปัญญาไทย

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - วิทยุชื่อเรื่อง/ ขึ้นชื่อ"บุญผะเหวด" - ชาวบ้านเรียงแถวใส่ก้อนข้าวเหนียว - ก้อนข้าวเหนียวมากมายในพาน - คนหยิบก้อนข้าวเหนียวใส่กระบุง - ก้อนเหนียวมากมายในกระบุง - ชาวบ้านนั่งฟังเทศน์ - พระอีสานเทศน์ - บรรยากาศการฟังเทศน์ของชาวบ้าน - พระเทศน์บนธรรมาสน์ - ชาวบ้านนั่งฟังเทศน์ - บรรยากาศในวัด - ขบวนแห่ฉลองงานเทศน์มหาชาติ - ชูชกบนรถที่แห่ - ป้ายกัณฑ์เทศน์ - ชูชกและกัณฑ์เทศน์ - นางมีศรีหาบของ - วิทยุชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>เสียงบรรยาย</u> (ใส่เสียงจากสถานที่จริงผสมด้วยตลอดรายการ)</p> <p>เมื่อถึงเดือนสี่ทางจันทรคติหรือราวเดือนมีนาคมของทุกปี เป็นช่วงเวลาแห่งงานบุญประเพณีอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวอีสาน ค่ะ ชาวอีสานเรียกงานบุญเทศน์มหาชาติว่า"บุญผะเหวด" และถือกันว่าเป็นงานบุญครั้งที่สำคัญที่สุดของชาวอีสานก็ว่าได้ นะคะ เพราะงานนี้จะเป็นงานที่สามารถรวบรวมและแสดงให้เห็นถึงศรัทธาที่ชาวอีสานมีต่อพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี เชื่อกันว่าหากผู้ใดฟังเทศน์ผะเหวดอันเป็นเรื่องราวของพระเวสสันดรในชาติสุดท้ายของพระพุทธองค์จบครบทั้ง 13 กัณฑ์ภายในวันเดียว และบำเพ็ญคุณงามความดี อาธิสงฆ์ ในครั้งนี้จะทรงผลให้ไปเกิดในสมัยพระศรีอารยเมตตรัยค่ะ การจำลองเหตุการณ์เฉลิมฉลองเพื่อรับเสด็จพระเวสสันดรในคราวที่เสด็จนิวัตพระนครที่ชาวอีสานจัดขึ้นครั้งนี้ นะคะ อาจมีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบบางประการของงานประเพณีค่ะ แต่สำหรับสาระของงานบุญที่พวกเขาได้ยึดถือปฏิบัติกันมานั้น คือ ศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาที่ยังคงมีอยู่อย่างไม่เสื่อมคลายค่ะ</p>

นอกจากนี้ยังมีการสร้างความหมายแฝงในเรื่องพระอัจฉริยภาพของกษัตริย์ไทยในการทำนุบำรุงและริเริ่มสร้างศิลปวัฒนธรรมของไทย เรื่องการปลูกฝังให้ปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยจะพบในรายการที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องคติธรรม คำสั่งสอนทั้งของพ่อแม่และคำสอนทางศาสนา ซึ่งล้วนแต่เป็นวัฒนธรรมไทยอันดีที่ได้ยึดถือกันมา

สำหรับการสร้างความหมายแฝงทั้งหมดในเนื้อหารายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยจะพบว่า ผู้ผลิตรายการได้มุ่งเน้นการสร้างภาพความเป็นจริงออกมาในรูปของสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความเป็นไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาพลวดลายไทย ภาพความวิจิตรงดงามของศิลปะต่างๆ หรือภาพท่วงท่าการรำที่อ่อนช้อยสวยงาม เพื่อสร้างภาพตัวแทนของความจริงเรื่องศิลปวัฒนธรรมให้ผู้ชมได้รับรู้ และให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกประทับใจกับความจริงเรื่องศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นความจริงที่ผู้ชมได้รับรู้ผ่านสื่อประเภท

รายการโทรทัศน์ที่ได้มีการกลั่นกรองและสร้างความหมายขึ้นตามเทคนิคการผลิตของผู้ผลิต รายการแต่ละรายการ

สิ่งที่สังเกตได้ชัดเจนในรายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยอีกประการหนึ่ง ก็คือ ความหมายและเนื้อหาที่นำเสนอในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยจะเป็นเรื่องจริงและนำเสนอในด้านบวก มักจะเสนอแต่สิ่งที่สวยงามเท่านั้น ไม่มีเรื่องความเสื่อมโทรมทางศิลปวัฒนธรรมหรือความเป็นมาอันอย่างเศร้าใจใดๆเลย ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างความหมายทั้งหมดจะเน้นการสร้างอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมให้เล็งเห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านบวก ดังนั้นจึงนำเสนอแต่ในเชิงสร้างสรรค์เท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่ารายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยไม่มีการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการในเนื้อหาแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการใดๆโดยตรง การเสนอภาพของผู้สนับสนุนรายการประเภทนี้จึงเพียงแต่เสนอไว้ในตอนต้นหรือตอนท้ายรายการเท่านั้น ซึ่งจะทำให้ผู้สนับสนุนรายการได้เพียงภาพลักษณ์ในการนำเสนอรายการโยงเข้ากับคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ไม่ได้โฆษณาชวนเชื่อถึงสรรพคุณของตัวสินค้าโดยตรง

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการศึกษารายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยทั้ง 11 รายการพบว่า ผู้ผลิตรายการได้มีการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอตั้งสรุปได้ดังนี้

1. การใช้รูปแบบการบรรยาย

การใช้รูปแบบการบรรยายเป็นรูปแบบการนำเสนอที่พบได้มากที่สุดรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย โดยใช้น้ำเสียงที่นุ่มนวลในการบรรยายเพื่อให้เข้ากับเรื่องศิลปวัฒนธรรมไทยที่นำเสนอ นอกจากนี้ยังพบว่าเสียงบรรยายที่นุ่มนวลยังสอดคล้องกับภาษาบรรยายที่สละสลวยทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน จึงต้องการการนำเสนอที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกสูง ซึ่งการบรรยายด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนและภาษาที่สละสลวยเป็นวิธีการหนึ่งที่สร้างความรู้สึกแก่ผู้ชมได้เป็นอย่างดี

2. การใช้รูปแบบละคร

การใช้รูปแบบการนำเสนอแบบละครพบว่า มักจะพบในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่เสนอเกี่ยวกับคตินิยม คำสั่งสอนที่เป็นบทกลอน และบรรยายด้วยภาษาร้อยกรอง การใช้รูปแบบละครมานำเสนอบทกลอนเหล่านี้จึงเป็นการตีความหมายของบทกลอนออก

มาให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายขึ้น รายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคตินิยมและคำสั่งสอนด้วยรูปแบบละคร ได้แก่ รายการชีวิตงาม รายการมรยาทไทย ชุดปรัชญาชีวิต ดังตัวอย่างรายการมรยาทไทย ชุด ปรัชญาชีวิตที่มีการกำหนดโครงเรื่องเรื่องละครให้เข้าใจได้ง่ายและนำมาเสนอให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการมรยาทไทย ชุด ปรัชญาชีวิต

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - LS.เด็กกลุ่มหนึ่งนั่งกินขนมสนุกสนาน - ชุมไปที่เด็กชายไม่มีขนมนั่งมองอยู่ - MS.เด็กชายไม่มีขนมนั่งแอบมอง - MLS. เด็กแอบมองกลุ่มเพื่อน - เด็กในกลุ่มที่มีขนมหันมาเห็น - เด็กในกลุ่มเอาขนมมาให้ - เด็กชายได้ขนมยิ้มดีใจ - CU.เด็กชายขอบคุณเพื่อน - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>เสียงบรรยาย</u></p> <p>"เห็นผู้อื่นลำบากเข้าช่วยเหลือ สละเสียให้ชกยามขัดสน หากมีมากก็ให้มากไม่อับจน เกิดเป็นคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน เห็นผู้อื่นเดือดร้อนอย่าอนใจ ยื่นมือส่งให้เขาจับเพื่อรับขวัญ เรามีพร้อมกว่าคนอื่นอีกหมื่นพัน จึงแบ่งปันความสุขนั้นไม่ยากเกิน"</p> <p>การแบ่งปันให้กับคนรอบข้าง ช่วยเหลือเมื่อเราช่วยได้นั้น จะทำให้สังคมน่าอยู่ จิตใจของมนุษย์ก็เจริญขึ้นด้วย</p> <p>"สืบทอดคตินิยมปรัชญาชีวิตโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย"</p>

3.รูปแบบพิธีกร

รายการประเภทศิลปวัฒนธรรมที่มีพิธีกรเป็นผู้นำเสนอรายการพบว่ามีเพียงรายการเดียวคือ รายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งพิธีกรในรายการนี้จะแต่งกายด้วยชุดไทยที่สวยงามทุกตอน เนื่องจากผู้ผลิตเห็นว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสร้างความหมายเรื่องความเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยได้ดี

...เราจะให้พิธีกรแต่งตัวเข้ากับเรื่องราวศิลปวัฒนธรรมไทยที่เรานำเสนอในแต่ละตอน เพื่อจะได้สร้างบรรยากาศในการชมให้กับผู้ชม และเป็นการสื่อถึงความเป็นไทยในรายการ และยังเป็นการให้ความรู้เรื่องลักษณะการแต่งกายแบบไทยในแต่ละภาค...
(บงกช อักษรดี , รายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทย ,สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามการที่พิธีกรแต่งกายด้วยชุดไทยเช่นนี้ บางครั้งอาจแย้งกับบรรยากาศและเรื่องราวที่นำเสนอได้ เช่น ในตอนที่พิธีกรปรากฏตัวอยู่ในสถานที่ที่มีบุคคลทั่วไปอยู่ด้วย พิธีกรจะดูขัดแย้งกับบุคคลทั่วไปที่สวมเสื้อผ้าธรรมดาอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสนอเนื้อหาในตอนที่มีผู้ร่วมรายการคนอื่น จะทำให้ยิ่งดูขัดแย้งกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าบทบาทของพิธีกรรายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทยนี้เป็นเพียงการไปปรากฏตัวเพื่อเกริ่นนำ

เข้าสู่เรื่องที่จะนำเสนอเท่านั้น นอกนั้นในส่วนเนื้อหารายละเอียดจะเป็นการบรรยายด้วยเสียงของพิธีกรเอง ดังนั้นการนำเสนอรายการศิลปวัฒนธรรมไทยด้วยรูปแบบของพิธีกรที่แต่งกายด้วยชุดไทยนี้จึงเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เหมาะสมกับเรื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการกา
นำเสนอรายการในเชิงผลต่อเนื้อหาในเนื้อหาที่เสนอ (Content Relevance) อาจทำให้ผู้ชมมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อรายการได้ หากผู้ผลิตต้องการเสนอภาพของพิธีกรที่แต่งกายด้วยชุดไทย ก็ควรจะมีการจัดสถานที่สำหรับให้พิธีกรปรากฏตัวโดยเฉพาะ เป็นสถานที่ประจำรายการที่สื่อความหมายถึงความเป็นไทย แต่ไม่ใช่การไปปรากฏตัวในสถานที่ต่างๆ ในสภาพที่เป็นจริงอย่างที่เสนออยู่ในปัจจุบัน

4. การเสนอภาพโดยการยึดหลักความอ่อนช้อย

การสร้างความหมายผ่านรูปแบบการนำเสนอรายการประเภทศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย มักพบว่ามีกรนำหลักของความอ่อนช้อยนุ่มนวลมาใช้ในการนำเสนอ ดังนั้นการใช้นาถภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนไหวกล้องต่างๆ และการตัดต่อ จึงเน้นไปที่การสร้างควมสวยงาม นุ่มนวล สำหรับรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคดิ
ธรรม คำสั่งสอนต่างๆ เช่น รายการชีวิตงาม และรายการมรยาทไทย ชุด ปรัชญาหน้าชีวิต จะมีการใช้เลนส์และฟิลเตอร์พิเศษเพื่อสร้างภาพละครที่ปรากฏออกมาให้มีความสวยงาม นุ่มนวล นอกจากนี้ยังใช้การตัดต่อแบบเลื่อนภาพ (Dissolve) และการเสนอภาพช้า (Slow Motion) เพื่อให้เห็นรายละเอียดของภาพและสร้างอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้ชม

สำหรับรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยรายการอื่นๆพบว่า จะใช้การเคลื่อนไหวกล้องและเลนส์แบบการซูม การแพน การทิลท์ เพื่อนำเสนอบรรยากาศและรายละเอียดของศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น หากเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ วัด โบราณสถาน พระราชวัง และสถาปัตยกรรมต่างๆ ผู้ผลิตมักจะใช้ภาพกว้าง และมุมกล้องระดับสายตาและมุมต่ำในการนำเสนอ ส่วนเนื้อหาที่เสนอเกี่ยวข้องกับสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ก็จะใช้ภาพระยะใกล้ เพื่อเสนอให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นศิลปะของไทยอย่างชัดเจน เช่น ภาพหน้าบัน และลวดลายแกะสลักที่ประตูโบสถ์ และมักจะใช้การตัดต่อแบบเลื่อนภาพเพื่อสร้างความต่อเนื่องของภาพที่สวยงาม

5. ภาพประกอบ

ภาพประกอบที่นำเสนอในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นภาพเหตุการณ์จริงหรือภาพที่เป็นศิลปวัฒนธรรมจริงๆ ไม่ค่อยมีภาพการแสดงมากนัก นอกจากในรายการที่เสนอถึงวิธีการและธรรมเนียมปฏิบัติแบบไทย เช่น การเสนอถึงวิธีการไหว้พระสงฆ์ในรายการสารคดีเพื่อวัฒนธรรมไทย

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการสารคดีเพื่อวัฒนธรรมไทย

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อรายการ / ขึ้นชื่อตอน - ภาพภายในวัด - ชุมจากพระประธานในโบสถ์ - ประชาชนนั่งฟังเทศน์ - คนตักน้ำมนต์ในโบสถ์ - คนไหว้พระสงฆ์ - อาหารทำบุญคาวหวานมากมาย - ห่อขนมที่ผูกสวดยาม - LS. บรรยายภาคการตักบาตร - คนใส่บาตร - คนเอาของใส่บาตรยกขึ้นอธิษฐาน - กล้องเคลื่อนไหวตามคนใส่ของลงไป ในบาตรพระ - เด็กเตรียมถวายเงิน - ชุมจากดึงใส่เครื่องสังฆทานเห็น บรรยายภาคการถวายของให้พระสงฆ์ - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>เสียงบรรยาย</u></p> <p>เนื่องจากคนไทยในสมัยโบราณมีวัดเป็นศูนย์กลาง เป็นสถานที่ให้การศึกษาและชำระจิตใจ มีคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว มีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดคำสั่งสอน คนไทยจึงมีความผูกพันกับวัดตราบเท่าทุกวันนี้ ดังนั้นสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับวัด คนไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชนจึงให้ความเคารพนับถือ เมื่อเห็นพระก็ไหว้ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงอาหารการกินที่นำไปถวายพระ สังเกตเห็นว่าโดยส่วนใหญ่ผู้ที่มาทำบุญจะนำอาหารคาวหวานมากมายซึ่งล้วนแต่เป็นอาหารที่ได้รับการเลือกสรรไว้เป็นอย่างดี และมีการตกแต่งอาหารนั้นให้ดูสวยงาม ที่สำคัญเราไม่มีนิยมชิมหรือรับประทานอาหารที่นำมาถวายพระเด็ดขาด เป็นการแสดงออกถึงความเคารพและกตัญญูกตเวทิตา และเชื่อว่าของที่นำมาทำบุญจะเป็นสื่อส่งกุศลผลบุญให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว อย่างไรก็ตามการทำบุญนี้ ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่เตรียมมาใส่บาตร หรือจุดปัจจัยไทยธรรม เช่น สิ่งของหรือเงิน ควรยึดหลักไว้ 4 ประการ คือ ประหยัด ใต้ประโยชน์ ถูกต้อง และเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ</p>

...เราต้องการเผยแพร่ประเพณีและการประพฤติปฏิบัติต่างๆให้สังคมได้รับรู้ว่า สิ่งที่ถูก
 ต้องควรทำอย่างไร และอะไรที่ไม่ควรทำ เพราะรู้สึกว่าคุณคนไทยเริ่มลืมเลือนกันไปเกือบ
 หมดแล้ว เราเลยอยากเสนอให้เขารับรู้ทุกวันๆละประมาณ 2 นาที ให้รู้ว่าเวลานี้สังคม
 เรามีประเพณีและการปฏิบัติอะไรที่เราควรจะใส่ใจกันบ้าง โดยจะแสดงเป็นภาพให้เห็น
 ถึงวิธีการปฏิบัติ เช่น ไหว้พระต้องไหว้อย่างไรถึงจะถูก ไม่ใช่แค่ยกมือไหว้เท่านั้น...
 (อรวรรณ โปร่งมณี , รายการสารคดีเพื่อวัฒนธรรมไทย , สัมภาษณ์)

ส่วนสาเหตุที่รายการศิลปวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่มักจะเสนอภาพจริงก็เนื่องมาจากเรื่อง
 ของศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องที่มีอยู่จริง และสามารถสัมผัสได้ในชีวิตประจำวัน การเสนอ
 ภาพจริงของศิลปวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความรู้สึกสมจริงและน่าเชื่อถือได้มากกว่าภาพจากการ
 แสดง

6. การนำเสียงจริงมาประกอบในรายการ

การใช้เสียงจากเหตุการณ์จริงในสถานที่ถ่ายทำมาประกอบในรายการเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างบรรยากาศของเรื่องราวที่น่าเสนอให้มีความสมจริงสมจังมากขึ้น เช่น การนำเอาเสียงบรรยากาศงานประเพณีบุญผะเหวด อันได้แก่ เสียงพระเทศน์มหาชาติ เสียงจากงานขบวนแห่ในรายการภูมิปัญญาไทย เป็นเสียงที่ก่อให้เกิดบรรยากาศของเรื่องราวที่น่าเสนอได้ดี ทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อหาเรื่องราวที่น่าเสนอได้ สำหรับผู้ชมบางคนอาจจะไม่เคยได้ยินเสียงบรรยากาศงานประเพณีบางอย่าง ก็ยิ่งจะทำให้เรื่องราวน่าสนใจยิ่งขึ้น

7. การนำผู้เชี่ยวชาญและผู้มีชื่อเสียงมานำเสนอในรายการ

วิธีการนำเอาผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปวัฒนธรรม หรือผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในสังคมมาเป็นผู้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมนี้ เป็นวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือและความน่าสนใจของรายการที่คล้ายคลึงกับการนำแพทย์มาเสนอเนื้อหาของรายการสุขภาพอนามัย เพราะบุคคลที่มีชื่อเสียงและผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและความน่าสนใจในตัว จึงเป็นวิธีการที่สร้างความสนใจให้แก่รายการได้ นอกจากนี้การนำผู้เชี่ยวชาญมาเสนอเนื้อหา ยังเป็นการเสนอข้อเท็จจริงอย่างชัดเจน เช่น รายการมรยาทไทย ชุด สำนวนไทย ใช้ให้เป็นมีการนำอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์มาเป็นผู้อธิบายความหมายของสำนวนไทยแต่ละสำนวน ทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของสำนวนไทยได้ง่ายและชัดเจนขึ้น รายการฟอสอนแม่สั่งมีการนำเอาดาราที่มีชื่อเสียงมาเป็นผู้ดำเนินเรื่องราวที่น่าเสนอทุกตอน

...ผมอยากเสนอเรื่องสำนวนไทย เพราะมีสำนวนไทยจำนวนมากมีประโยชน์คือ ให้ทั้งข้อคิดข้อเตือนใจ การเอามาอาจารย์มาพูดก็จะทำให้เด็กได้รู้จักและเกิดจิตสำนึกในเรื่องภาษาและสำนวนไทย แต่เราไม่ได้เสนอแบบสอน เพราะอาจารย์จะเป็นผู้อธิบายให้เข้าใจมากขึ้นเท่านั้น...

(ระพีพันธ์ ตรีจาดุรันต์ , รายการมรยาทไทย, สัมภาษณ์)

...ที่เราสัมภาษณ์แต่ดารานักแสดงเพราะว่า นักแสดงจะเป็นตัวที่ดึงดูดความสนใจของคนดูได้มาก บางคนอาจจะยังไม่ทันดูแต่ได้ยินเสียงดารา ก็จะหันมาดูรายการ หรือบางคนเปิดมาแว็บเดียวเห็นดาราที่เขารู้จักก็จะทำให้เขาเลือกที่จะดูรายการนี้ได้ และบางทีแง่คิดเรื่องคำสอนของพ่อแม่ดาราก็น่าสนใจมากกว่าพ่อแม่ของคนธรรมดาทั่วไป...

(อัจฉรา กิตติคุณศักดิ์ , รายการฟอสอนแม่สั่ง, สัมภาษณ์)

8. การใช้ดนตรีประกอบ

จากการศึกษารายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยทั้ง 11 รายการพบว่า หากรายการใดไม่ได้นำเสนอด้วยเสียงจริงจากสถานที่ถ่ายทำ ก็จะใช้เสียงดนตรีประกอบที่มีท่วง

ทำนองแบบไทยมาประกอบในรายการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและกลมกลืนกับเนื้อหาที่นำเสนอในรายการประเภทนี้

9. ฉากและแสงสี

รายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยส่วนใหญ่จะถ่ายทำในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ ดังนั้นจึงกำหนดให้แสงสีของภาพที่ปรากฏเป็นแสงเหมือนธรรมชาติตามปกติ ไม่ได้มีการจัดแสงเพิ่ม จึงไม่เน้นการสร้างความหมายด้วยแสงสีแต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า รายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นความหมายตรงในเรื่องสิ่งต่างๆที่จัดว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมไทย และเรื่องประวัติความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมไทยมากที่สุด เนื่องจากการนำเสนอเรื่องเหล่านี้เป็นการแนะนำและย้ำเตือนให้ผู้ชมคนไทยรู้จักและระลึกถึงสิ่งที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยต่างๆได้ และยังมีการสร้างความหมายตรงเรื่องคตินิยม คำสั่งสอนและธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆของไทย โดยนำเสนอด้วยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งพบเห็นกันได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย การเสนอความหมายตรงเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นแนวทางหลักในการเสนอรายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทหนึ่ง โดยเป็นการเสนอเนื้อหาเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมแก่ผู้รับสารตามกรอบแนวคิดเรื่องรายการโทรทัศน์ประเภทให้ความรู้

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยพบว่า จะเน้นการปลุกฝังเรื่องคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยแก่ผู้ชมมากที่สุด โดยนำเสนอในเชิงบวกทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการชี้ให้ผู้ชมเห็นถึงสิ่งที่มีคุณค่าจำเป็นต้องเสนอให้ผู้ชมเห็นข้อดี ความสวยงาม ความเป็นเอกลักษณ์และประโยชน์ต่างๆ จึงจะทำให้ผู้ชมตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยได้ นอกจากนี้ผู้ผลิตรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยยังนิยมเสนอภาพความเป็นจริงออกมาในรูปสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความเป็นไทย เพื่อสร้างความรู้สึกรักและความชื่นชมในความเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยให้เกิดขึ้นแก่ผู้ชม ถือได้ว่าเป็นความจริงในโลกแห่งความหมายตามที่สื่อมวลชนได้สร้างขึ้น

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการพบว่า รายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยมีการใช้รูปแบบการบรรยายด้วยภาษาร้อยแก้วและภาษาร้อยกรองที่สละสลวยมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่ซาบซึ้งแก่ผู้ชม และยังมีการใช้รูปแบบละครในการตีความหมายคตินิยม คำสอน ปรัชญาต่างๆ ออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมที่เข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นการเสนอภาพที่สวยงามอ่อนช้อยเป็นหลักสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างความหมายของศิลปวัฒนธรรมให้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การชื่นชมและช่วยกัน

อนุรักษ์เอาไว้ โดยจะอาศัยเทคนิคของมุกกล้อง ขนาดภาพ การเคลื่อนไหวกล้องและเลนส์ในการสร้างภาพที่สวยงาม ดึงดูดความสนใจของผู้ชมอย่างสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการออกแบบสารโทรทัศน์ที่จะเน้นการเสนอภาพที่สวยงามแปลกตา เพื่อให้ผู้ชมเกิดความประทับใจและจดจำได้ดีกว่าการชมภาพอื่นๆทั่วไป

สำหรับรูปแบบการนำเสนอที่พบว่าไม่เหมาะสมจะนำเสนอรายการประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยคือ รูปแบบพิธีกรที่แต่งกายด้วยชุดไทยไปปรากฏตัวในสถานที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาตั้งเช่นที่รายการเรารักศิลปวัฒนธรรมไทยได้นำเสนอ เนื่องจากเครื่องแต่งกายแบบไทยอาจทำให้เกิดภาพที่ขัดแย้งกับบรรยากาศในความเป็นจริง ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและยังอาจจะเกิดผลกระทบย้อนกลับ (Boomerang Effect) ในเชิงลบแก่รายการศิลปวัฒนธรรมไทยแบบนี้อีกด้วย หากผู้ผลิตต้องการให้พิธีกรแต่งกายด้วยชุดไทยเพื่อเป็นการสื่อความหมายถึงความเป็นศิลปวัฒนธรรมไทย ก็ควรมีการกำหนดสถานที่ประจำให้กับพิธีกรจึงจะเหมาะสมมากกว่า

นอกจากนี้สิ่งที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนคือ การสร้างความหมายในรายการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยทั้งในส่วนเนื้อหาและส่วนรูปแบบการนำเสนอของรายการจะไม่มีการสร้างความหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการเลย ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยไม่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการใดโดยตรง บริษัทที่มาให้การสนับสนุนรายการประเภทนี้จึงได้แค่ภาพลักษณ์ที่ดีของการนำเสนอรายการที่มีประโยชน์และมีส่วนช่วยอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโฆษณาตัวสินค้าแต่อย่างใด

รายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีทั้งสิ้น 5 รายการ ดังนี้

1.รายการเครือข่ายเมล็ดไทย..รักประเทศไทย

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการเสนอถึงชื่อรายการและผู้สนับสนุนรายการ จากนั้นเข้าสู่รายละเอียดของเนื้อหา ซึ่งบรรยายโดยเสียงผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบคำบรรยายในบางตอนจะมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมตามเนื้อหาที่นำเสนอ ตอนท้ายมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำ อากาศ สัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ โดยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ในทรัพยากรเหล่านี้ และวิธีการในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านี้ให้คงอยู่ต่อไป

เนื้อหารายการเครือข่ายซิเมนต์ไทย..รักษาไทย	
1.คนกับป่าชุดที่ 1	6.ป่าชายเลนชุดที่ 3
2.คนกับป่าชุดที่ 2	7.ป่าชายเลนชุดที่ 4
3.คนกับป่าชุดที่ 3	8.เต่าทะเลชุดที่ 1
4.ป่าชายเลนชุดที่ 1	9.เต่าทะเลชุดที่ 2
5.ป่าชายเลนชุดที่ 2	10.เต่าทะเลชุดที่ 3

2.รายการคิดเป็นใช้เป็นกับเอ็นพีซีรูปแบบ

มีการนำเสนอใน 2 รูปแบบ คือ แบบที่มีดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูรเป็นพิธีกร ผสมกับเสียงบรรยายและภาพประกอบ และแบบที่มีแต่เสียงบรรยายของดร.อภิวัฒน์เพียงอย่างเดียว บางตอนอาจมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ จุดเด่นของรายการนี้อยู่ที่ภาพ ซึ่งสามารถดูเป็นภาพปกติเหมือนรายการอื่น และหากสวมแว่นตาสามมิติก็จะสามารถเห็นเป็นภาพสามมิติได้ด้วย มีรายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการบอกให้รู้ถึงชื่อรายการ และปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว และเสนอแนะแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เช่น เรื่องอากาศ ควันไอเสีย น้ำ ดิน ขยะ ถนน การใช้รถยนต์ รวมถึงพลาสติกซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเอ็นพีซี (NPC) หรือบริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติจำกัด (มหาชน)

เนื้อหารายการคิดเป็นใช้เป็นกับ NPC	
1.ควันดำควันขาวคืออะไร	6.การตรวจสอบคุณภาพเข็มขัดนิรภัย
2.การปรับจับรถที่มีควันดำควันขาว	7.ข้อดีของการคาดเข็มขัดนิรภัย
3.การป้องกันควันดำควันขาว	8.ปัญหาในการจัดเก็บขยะ
4.การควบคุมควันดำควันขาว	9.วิธีการแยกขยะ
5.วิธีการคาดเข็มขัดนิรภัยที่ถูกต้อง	10.ข้อดีของการแยกขยะ

3.รายการคนกับต้นไม้

รูปแบบ

จากรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการ แล้วจึงเข้าสู่พิธีกรหญิง คือ คุณยุพา เพชรฤทธิ์ ถ่ายทำพิธีกรในโรงถ่าย ขนาดภาพแคร์ระยะอก (MCU.) และมีฉากหลังสีน้ำเงิน พิธีกรจะพูดเกริ่นนำถึงต้นไม้และป่าที่จะนำเสนอในตอนนั้น จากนั้นเข้าสู่การสัมภาษณ์ชาวบ้านในท้องถิ่น โดยสัมภาษณ์ถึงประโยชน์ของต้นไม้ชนิดนั้น หรือความรู้สึกที่มีต่อป่าและคุณค่าของป่า ชาวบ้านจะพูดภาษาท้องถิ่นของตนเอง เช่น ภาษาใต้ ภาษาเหนือ แล้วจะมีตัวหนังสือสรุปคำพูดเป็นภาษาไทยภาคกลางซ้อนขึ้นข้างใต้ภาพการสัมภาษณ์ พร้อมมีภาพประกอบในการสัมภาษณ์ด้วย จบท้ายด้วยรายนามชื่อและคำขวัญของผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชนบทที่ผูกพันกับป่าไม้และต้นไม้ โดยจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คนจะได้รับประโยชน์จากป่าและต้นไม้ หากรู้จักคุณค่าของต้นไม้และช่วยกันอนุรักษ์ ไม่ตัดทำลาย

เนื้อหารายการคนกับต้นไม้	
1.ความสำคัญของน้ำกับต้นไม้	6.ผักกาดหญ้า
2.ปลาดุกทะเลที่เข้ามาอาศัยในป่าชายเลน	7.ป่ารมป่าไผ่
3.ยังไม่สายในการปลูกป่า	8.กลับใจเลิกตัดไม้
4.ต้นสำแพน	9.แผ่นดินใหม่ที่ไต่จากการปลูกป่า
5.เห็ดจุกหมู	10.กลอยป่า

4.รายการรักเรารักโลก

รูปแบบ

รายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการเป็นคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแสดงถึงภาพรวมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวเรา พร้อมมีเสียงเพลงร้องประจำรายการด้วย จากนั้นจึงเข้าสู่เนื้อหาที่บรรยายด้วยเสียงผู้บรรยายหญิง และมีภาพประกอบตามเนื้อหา บางตอนอาจมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสลับกับการบรรยายด้วย และเน้นการเสนอภาพที่สวยงาม ในรายการจะมีการซ่อนตัวหนังสือและเครื่องหมายของผู้สนับสนุนรายการขึ้นที่ด้านล่างซ้ายของจอด้วย จบท้ายด้วยภาพโฆษณาของผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ เช่น เรื่องอากาศและควีนไอเสีย นก สัตว์ป่า ต้นไม้

เนื้อหารายการรักเรารักโลก	
1. Wet Land 1	6.เสียงเป็นพิษ
2. Wet Land 2	7.ถ้าต้นไม้พูดได้
3.ตำนานนกกระเรียน	8.ปรากฏการณ์เอลนีโญ
4.นกจู่เดินเขาปูน	9.คินนกะสุธรรมชาติ
5.ควันท้าควันทิว	10.โลกรักเรา

5.รายการโลกสีเขียว

รูปแบบ

รายนามชื่อเรื่องตอนต้นรายการเป็นภาพรถยนต์ยี่ห้อเมอเซเดสเบนซ์พร้อมบอกถึงชื่อรายการ จากนั้นเข้าสู่ละครสั้นเปิดเรื่อง โดยจะใช้ตัวแสดงเป็นเด็ก 1-2 คนแสดงร่วมกัน ละครจะเป็นการเกริ่นนำเข้าสู่เรื่องราวของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากนั้นเข้าสู่เสียงบรรยายของคุณสุชาติ มณีวงศ์ พร้อมมีภาพประกอบตามเนื้อหา ปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา โดยเน้นไปที่สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ เช่น เรื่องควันไอเสีย อากาศเป็นพิษ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ต่างๆของรถยนต์เมอเซเดสเบนซ์ ซึ่งจะช่วยลดอากาศเป็นพิษได้

เนื้อหารายการโลกสีเขียว	
1.รถยนต์สีเขียว 1	6.ห้องเรียนสิ่งแวดล้อม
2.รถยนต์คันโปรด	7.การเสริมจินตนาการเรื่องสิ่งแวดล้อม
3.รถยนต์สีเขียว 2	8.วิชาธรรมชาติ
4.สอนเรื่องสิ่งแวดล้อมให้เด็กด้วยเพลง	9.รังสีจากแสงอาทิตย์
5.สารตะกั่วในกอม.	10.ผู้ขับขี่ที่ดีควรทำได้อย่างไร

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้ง 5 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษาการสร้างความหมายตรงในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า มีการสร้างความหมายตรงเรื่องคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเสนอเรื่องคุณค่าของป่าไม้ที่มีประโยชน์ต่อคนในรายการคนกับต้นไม้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องสภาพ

ชีวิตสัตว์ที่หายาก เช่น รายการรักเรารักโลกเสนอถึงสภาพชีวิตของนกจู่เดินเขาปูนที่เป็นนกหายากและมีจำนวนน้อย เรื่องแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น รายการคิดเป็นใช้เป็นกับเอ็นพีซี เสนอถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะด้วยการแยกประเภทขยะก่อนที่จะทิ้งลงถัง เรื่องสาเหตุของการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น รายการเครือข่ายเมเนต์ไทย..รักษ์ไทยเสนอถึงปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อนำไปทำนากุ้ง ทำให้สิ่งไม่มีที่อยู่อาศัยและออกมาบุกรุกที่อยู่ของคน และทำให้ระบบนิเวศป่าชายเลนเสียหาย ส่งผลให้ผลผลิตจากทะเลมีน้อยลง ซึ่งเรื่องเช่นนี้เป็นความหมายตรงที่ผู้ผลิตรายการนิยมนำเสนอมากที่สุด

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเน้นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และให้ร่วมกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่ามีความหมายแฝงในเรื่องการโฆษณาสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการมีการนำเสนอในรายการโลกสีเขียวเพียงรายการเดียว เช่น รายการโลกสีเขียว ตอน รถยนต์สีเขียว ผู้ผลิตได้เสนอคำบรรยายและภาพประกอบของรถยนต์เมอเซเดสเบนซ์ เพื่อสร้างความหมายว่ารถยนต์ยี่ห้อนี้เป็นสินค้าที่ดีและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม แต่ในคอนอื่น ๆ จะเป็นการเสนอเรื่องสิ่งแวดล้อมทั่วไปไม่ได้เกี่ยวข้องกับสินค้า สำหรับรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายการอื่นพบว่า จะไม่มีเรื่องของสินค้าและบริการในเนื้อหาของรายการเลย โดยจะมีภาพและเสียงบอกถึงชื่อยี่ห้อผู้สนับสนุนรายการในตอนท้ายรายการเท่านั้น ผู้สนับสนุนรายการประเภททรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่จึงได้เพียงภาพลักษณ์ที่ดีของการเป็นผู้สนับสนุนรายการสาระความรู้ที่มีประโยชน์ต่อประชาชนเท่านั้น

สิ่งที่สังเกตเห็นได้จากการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือ เรื่องสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอ นั้นจะนำเสนอทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ และเป็นทั้งเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวผู้ชม โดยเรื่องสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกจะเสนอถึงคุณค่าและความสวยงามของสิ่งแวดล้อม เช่น รายการรักเรารักโลกมีการเสนอถึงชีวิตสัตว์ในแง่ที่เป็นสัตว์ที่สวยงามอยู่คู่โลก ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ต่อไป แต่จะไม่ได้เสนอในแง่ที่ว่าสัตว์เหล่านี้ถูกตามล่าจนแทบจะสูญพันธุ์ รายการคิดเป็นใช้เป็นกับเอ็นพีซี จะเสนอถึงสิ่งแวดล้อมในแง่มุมของวิธีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และจะเน้นการเสนอถึงวิธีการแก้ไขที่ถูกต้อง ส่วนเรื่องสิ่งแวดล้อมในเชิงลบจะเป็นการเสนอถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมซึ่งปัญหาเหล่านั้นล้วนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและนำเสนอในลักษณะเล่าให้ประชาชนได้รับรู้

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการศึกษารายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 5 รายการพบว่ามีการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอดังต่อไปนี้

1. การใช้รูปแบบบรรยาย

การบรรยายเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ผู้ผลิตรายการวิทยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนิยมนำเสนอมากที่สุด โดยจะเป็นการบรรยายด้วยภาษาร้อยแก้วแบบกึ่งทางการ มีการใช้คำพรรณนาโวหารที่สละสลวย ซึ่งรายการที่เสนอด้วยรูปแบบบรรยายแบบลักษณะนี้มักจะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก เช่น เรื่องคุณค่าของวิทยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องสภาพชีวิตสัตว์ที่หายาก

2. รูปแบบพิธีกรพูดคุย

รายการประเภทวิทยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีการนำเสนอด้วยรูปแบบของพิธีกรพบว่ามี 2 รายการคือ รายการคิดเป็นใช้ไปกับเอ็นพีซี และรายการคนกับต้นไม้ รายการคิดเป็นใช้ไปกับเอ็นพีซี พบว่าพิธีกรจะแสดงบทบาทเป็นผู้นำเสนอรายการทั้งหมด โดยจะปรากฏตัวให้เห็นในตอนต้นและพูดคุยนำเข้าสู่เนื้อหาที่จะนำเสนอในตอนนั้น รวมถึงบรรยายส่วนเนื้อหาประกอบกับภาพที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งรูปแบบการนำเสนอเช่นนี้ก่อให้เกิดความเป็นกันเองกับผู้ชม และยังทำให้เข้าใจเรื่องราวสิ่งแวดล้อมนั้นได้ง่ายและชัดเจนขึ้นด้วย

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการคิดเป็นใช้ไปกับเอ็นพีซี

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - พิธีกรยืนอ่านบนฉากหลังที่เป็นภาพการจัดการเก็บขยะ / ขึ้นชื่อพิธีกร "ดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูร" 	<p><u>พิธีกร</u></p> <p>การทำงานของสำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร ยังคงดำเนินต่อไปนะครับ เพื่อให้เมืองหลวงแห่งนี้ดูดีสะอาดตา แต่จะสำเร็จมากน้อยขนาดไหนต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนเป็นหลักครับ</p> <p><u>เสียงบรรยายของพิธีกร</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - ทิวทัศน์ภาพถังขยะแยกประเภท - รูปถังขยะแห้ง / รูปถังขยะอันตรายน - มือเจ้าหน้าที่หยิบขวดแก้วใส่ลงในช่องแก้วของรถขยะ - การใช้รถโถกลบขยะที่พื้นที่กว้าง - คนถือถุงขยะ / เข็นรถขยะเอามาให้เจ้าหน้าที่ที่รถเก็บขยะ - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p>แค่เพียงคิดก่อนทิ้งสิ่งของใช้แล้ว โดยแยกเป็นขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะอันตราย เจ้าหน้าที่ก็จะสะดวกในการจัดเก็บ และนำไปกำจัดตามวิธีการกำจัดแต่ละประเภทอย่างถูกวิธี โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามคงต้องได้นับความร่วมมือด้วยจิตสำนึกในการแยกขยะแต่ละประเภทของประชาชนทุกคนครับ</p>

ส่วนรายการคนกับต้นไม้พบว่าพิธีกรจะปรากฏตัวในตอนต้นรายการเพื่อสรุปถึงสาระสำคัญที่นำเสนอในรายการตอนนั้น นอกจากนี้เนื้อหาที่พิธีกรพูดจะเป็นเหมือนการนำเข้า(Introduction) สู่อุณหภูมิที่จะนำเสนอ เท่านั้น

...ตรงพิธีกรจะเป็นลักษณะการสรุปความ สรุปเนื้อหาที่ชาวบ้านพูดมาทั้งหมด การมีพิธีกรเหมือนเป็นตัวบอกคนดูว่า รายการเราจะพูดถึงเรื่องอะไรบ้าง เป็นการสรุปความให้เขาเข้าใจได้ง่ายขึ้น และคอยดูในรายละเอียดที่ชาวบ้านพูด นอกจากนี้ยังเหมือนเป็นการบอกเล่าให้รู้ด้วยว่ามีเรื่องเกี่ยวกับป่า เกี่ยวกับประโยชน์ของป่านี้เกิดขึ้นจริงๆ... (เมธา เสรีชนาวงศ์ , รายการคนกับต้นไม้ , สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการคนกับต้นไม้

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ / ชื่อนักชื่อน - MS.พิธีกร (ฉากหลังเป็นสีน้ำเงิน) 	<p><u>พิธีกร</u> สวัสดีค่ะ ป่าไม้ซ่อนความเร็นลับไว้มากมาย แต่ทรงไว้ซึ่งประโยชน์อันเหลือหลาย อย่างเช่น เห็ดบางชนิด</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ภาพซูมเห็ดจุกหมู ช้อนตัวหนังสือ "พื้นที่แปลงปลูกป่าที่ 15/1 บ้านคีรีรอบ อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี" - สัมภาษณ์ชาวบ้านนั่งตรงกองเห็ดในป่า 	<p><u>สัมภาษณ์ชาวบ้าน</u> เห็ดนี้...มันออกเป็นยาม ช่วงฝนตก นี่เห็ดจุกหมูครับ เอาไปต้มจิ้มน้ำพริก ถ้าเราเจอในป่าและอดน้ำ กินแทนน้ำได้ ฉีกแล้วต้มได้เลย ไม่เป็นไรครับ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ภาพชาวบ้านฉีกเห็ดแล้วตักน้ำจากเห็ด - ซูมไปที่ภาพดอกเห็ด - ตัดกลับภาพชาวบ้าน - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p>ถ้าป่าหมด หากินยาก ของพรรค์นี้...มันไม่ออก เพราะดินมันไม่ชื้น มันแห้ง ไม่มีมันไม่มี ดินมันไม่ซบน้ำ</p>

อย่างไรก็ตามการนำเสนอส่วนของพิธีกรในลักษณะสรุปความเช่นนี้ บางครั้งผู้ผลิตได้พยายามใช้คำที่สละสลวยและใช้รูปประโยคสั้นๆเพื่อครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จึงทำให้เข้าใจได้ยาก โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นนามธรรม ดังนั้นหากเป็นการเสนอรูปแบบพิธีกรด้วยภาษาพูดคุยธรรมดาเหมือนรูปแบบพิธีกรของรายการคิดเป็นใช้เป็นกับเอ็นพีซี จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากกว่า

3. ลักษณะภาพ

จากการศึกษาพบว่ารายการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ และสิ่งแวดลอมจะมีการนำเสนอลักษณะภาพตามเนื้อหาของรายการ หากรายการใดเน้นเนื้อหาในเชิงบวกหรือเสนอสิ่งที่สวยงาม ก็จะใช้เทคนิคการนำเสนอต่างๆ เพื่อสร้างภาพที่สวยงามและสร้างอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้ชม เช่น ใช้ภาพมุมสูง มุมต่ำ และใช้การเคลื่อนไหวกล้องและเลนส์ เช่น การซูม การกวาดภาพไปซ้าย-ขวา การกวาดภาพขึ้น-ลง และการเปลี่ยนโฟกัส แต่หากรายการใดนำเสนอเนื้อหาในเชิงลบก็จะเสนอภาพในลักษณะเล่าเรื่อง และเสนอให้รู้ว่ามีเหตุการณ์สิ่งแวดลอมใดเกิดขึ้นบ้าง เช่น ใช้ภาพระดับสายตาและภาพขนาดครึ่งตัวในการเสนอถึงบรรยากาศและเหตุการณ์สิ่ง

แวดล้อมทั่วไป สำหรับภาพระยะใกล้ที่พบว่ามีภาพประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่นิยมนำเสนอ นอกจากจะใช้ในการเสนอภาพที่ต้องการเน้นให้เห็นอย่างชัดเจนเท่านั้น เช่น การใช้ภาพระยะใกล้เสนอภาพดอกเห็ดจุกหมูที่ขึ้นบริเวณโคนต้นไม้ในป่า

สำหรับการติดต่อเรียงลำดับภาพพบที่มีการติดต่อทุกรูปแบบ ที่นิยมใช้กันมากคือการตัดภาพเพื่อเสนอเนื้อหาที่ฉับไว และการเลื่อนภาพโดยใช้เพื่อสื่อถึงอารมณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและสร้างความต่อเนื่องระหว่างภาพ นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการปาดภาพให้หายไปในการเชื่อมประเด็นเนื้อหาแต่ละช่วงเข้าด้วยกันด้วยเพื่อเป็นการสร้างสีสันในรูปแบบการนำเสนอรายการ

4. ภาพประกอบ

ภาพประกอบที่นำเสนอในรายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

4.1 ภาพเหตุการณ์และสถานที่จริงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม สภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกมนุษย์บุกรุกทำลาย

4.2 ภาพประกอบที่เป็นการแสดง ภาพประกอบประเภทนี้พบว่ามีน้อยมาก โดยจะพบในรายการที่เสนอถึงวิธีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น รายการคิดเป็นใช้เป็นกับเอ็นพีซี เสนอให้เห็นถึงวิธีการแยกขยะออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและนำไปกำจัดทำลาย

4.3 ภาพสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการ ภาพประกอบประเภทสินค้านี้พบได้ในรายการเดียว คือ รายการโลกสีเขียว โดยจะเป็นการนำเอาภาพสินค้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหารายการโดยตรง เช่น การเสนอเรื่องรถยนต์สีเขียวก็มีการนำเอารถยนต์เมอเซเดสเบนซ์มาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบฉากร่วมกับการแสดงของตัวละครในรายการ

5. การนำเสนอเนื้อหาด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จริง

ในรายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางรายการ เช่น รายการคนกับต้นไม้ และรายการเครือข่ายเมเนต์ไทยรักไทย จะมีการนำเสนอเนื้อหาด้วยการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวสิ่งแวดล้อมที่จะนำเสนอ โดยจะให้บุคคลผู้นั้นพูดด้วยภาษาท้องถิ่นของตน ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้เป็นการสร้างความสมจริงและสร้างบรรยากาศของเรื่องราวที่นำเสนอแก่ผู้ชมรายการได้ ทำให้เกิดความน่าสนใจในรายการ นอกจากนี้ข้อเท็จจริงที่นำเสนอโดยบุคคลที่รู้จริง ยังทำให้เนื้อหารายการมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าการเสนอด้วยรูปแบบการบรรยายเพียงอย่างเดียว

6. การนำเด็กมาเป็นผู้นำเสนอเนื้อหา

ในรายการสิ่งแวดล้อมบางรายการ เช่น รายการโลกสีเขียวจะมีการนำเด็กมาเป็นตัวแทน (Presenter) ในการนำเสนอเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน และยังเป็นการให้เยาวชนเป็นต้นแบบในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งรูปแบบการนำเสนอนี้เป็นรูปแบบที่แตกต่างจากรายการประเภทอื่น และก่อให้เกิดความสนใจแก่ผู้ชมได้

7. รูปแบบละคร

รายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางรายการพบว่า มีการเปิดเรื่องด้วยรูปแบบละครเพื่อเป็นการสร้างความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่จะนำเสนอ และยังเป็นสีสันให้กับรูปแบบการนำเสนอรายการด้วย

8. ฉากและแสงสี

ภาพที่นำเสนอในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่ปรากฏตามธรรมชาติ ดังนั้นจึงไม่ได้มีการจัดแสงสีเพิ่มมากเกินไปกว่าปกติ ส่วนรายการที่มีพิธีกรปรากฏตัวในโรงถ่ายจะใช้ฉากหลังที่เป็นพื้นสีเรียบ แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตรายการประเภทนี้ไม่ได้เน้นการสร้างความหมายด้วยการจัดแสงสี

จากการวิเคราะห์ถึงการสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมของรายการประเภทนี้ได้ว่า รายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นความหมายตรงใน 2 ลักษณะ คือ สิ่งแวดล้อมในเชิงบวกและสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ ความหมายตรงของสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกจะเสนอเรื่องคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหมายตรงของสิ่งแวดล้อมในเชิงลบจะเสนอเรื่องสาเหตุและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม การที่ผู้ผลิตรายการมีการนำเสนอเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบนี้เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกจะเป็นการชี้ให้ผู้ชมเห็นถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมต่อคนเรา ในขณะที่สิ่งแวดล้อมในเชิงลบจะเป็นการเน้นให้ผู้ชมตระหนักถึงอันตรายและผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหากคนเราทำลายสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ทั้ง 2 แนวทางยังเป็นกลวิธีในการสร้างความน่าสนใจในการชมรายการได้ โดยอาศัยการสร้างความรู้สึกชื่นชมและประทับใจในสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม และการสร้างความรู้สึกลัวหวาดกลัวในสิ่งที่เป็นปัญหาและผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่างๆ นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าความหมายตรงที่นำเสนอจะมีทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวและใกล้ตัวผู้ชม ซึ่งเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวจะทำให้ผู้ชมมีความสนใจและรู้สึกมีส่วนร่วมกับเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอได้มากกว่าเรื่องไกลตัวที่ผู้ชมไม่สามารถนำไปปฏิบัติอะไรได้นอกจากรับรู้ตามที่ผู้ผลิตนำเสนอเท่านั้น

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า จะเน้นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้ผลจะต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของผู้ชมให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ก่อน จากนั้นจึงค่อยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมตามมา ซึ่งวิธีการนี้เป็นการสร้างความหมายที่ถือได้ว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรื่องการสร้างความหมายแฝงของ Roland Barthes ที่กล่าวไว้ว่า หลักของการสร้างความหมายแฝงมุ่งเน้นที่การสร้างความรู้สึกนึกคิดให้เกิดขึ้นนั่นเอง สำหรับการสร้างความหมายแฝงเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการในรายการประเภททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่ามีเพียงรายการเดียว โดยผู้ผลิตได้เสนอความหมายว่า สินค้าของผู้สนับสนุนรายการชนิดนั้นเป็นสินค้าที่ดีและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม แต่การเสนอความหมายแฝงเรื่องนี้ไม่ได้เสนอทุกตอน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสร้างความหมายแฝงเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการในรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างน้อยมาก

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า ผู้ผลิตมีการนำเสนอด้วยรูปแบบการบรรยายมากที่สุด โดยเน้นการบรรยายด้วยภาษาร้อยแก้วแบบสละสลวยเพื่อเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในเชิงสร้างสรรค์ ส่วนการบรรยายด้วยภาษาร้อยแก้วแบบพูดคุยจะใช้ในการเสนอถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นและการแนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผู้ชมสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง รูปแบบการนำเสนออีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการเสนอเนื้อหาเรื่องสิ่งแวดล้อมก็คือ รูปแบบพูดคุยด้วยพิธีกร เนื่องจากรูปแบบนี้จะทำให้เนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน และการพูดคุยของพิธีกรยังทำให้เกิดความเป็นกันเองกับผู้ชม ทำให้รายการมีความน่าสนใจมากขึ้นด้วย รายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเน้นการเสนอภาพเหตุการณ์จริงทั้งภาพสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและภาพปัญหาและผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการนำเสนอภาพจริงเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างความสมจริงของเรื่องราวที่นำเสนอ และยังเป็นการสะท้อนภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่ารายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังนิยมนำเสนอเนื้อหาด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอ เนื่องจากเป็นบุคคลที่รู้เรื่องราวสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นจริงๆ จึงนำเสนอข้อเท็จจริงได้อย่างน่าเชื่อถือและทำให้ความหมายที่นำเสนอชัดเจนมากขึ้นจากการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบรายการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมดนี้จึงสังเกตเห็นได้ว่า ผู้ผลิตรายการประเภทนี้จะมุ่งเน้นการเสนอเนื้อหาและภาพที่เกิดขึ้นจริงในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นความจริงที่ผู้ชมสามารถพบเห็นและสัมผัสได้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นการเน้นการเสนอความเป็นจริงที่เป็นความหมายตรงมากกว่าการสร้างความหมายแฝงที่ลึกซึ้ง

รายการประเภทวิทยากรและเทคโนโลยี

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทวิทยากรและเทคโนโลยีมีทั้งหมด 7 รายการ โดยแบ่งเป็นเทคโนโลยีทางการสื่อสาร และเทคโนโลยีทางการแพทย์ อุตสาหกรรม และการเกษตร ดังนี้

1.รายการนิวเคลียร์น่ารู้

รูปแบบ

จากรายชื่อนามชื่อเรื่องต้นรายการจะเข้าสู่เสียงบรรยายเนื้อหา และมีภาพประกอบให้เข้าใจถึงการนำเอานิวเคลียร์ไปใช้งานในด้านต่างๆ และมีภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคประกอบในส่วนที่เป็นเนื้อหาวิชาการ และปิดท้ายด้วยรายชื่อนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาจะเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการนำเอารังสีนิวเคลียร์มาใช้ประโยชน์ในวงการต่างๆ เช่น ด้านการแพทย์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านการถนอมอาหาร ฯลฯ

เนื้อหารายการนิวเคลียร์น่ารู้	
1.การตรวจกระดูกด้วยสารเภสัชรังสี	8.เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์
2.การปรับปรุงคุณภาพกุ้งแช่แข็งด้วยรังสี	7.การตรวจวัดค่าอายุวัตถุโบราณด้วยนิวเคลียร์
3.ต้นกำเนิดของรังสีมาจากไหน	8.การขออนุญาตใช้สารกัมมันตรังสี
4.เครื่องตรวจวัดปริมาณรังสี	9.การตรวจระบบน้ำเหลืองในร่างกายด้วยรังสี
5.การวัดฮอร์โมนในร่างกายด้วยรังสี	10.การตรวจโรคปอดภายในร่างกาย

2.รายการเทคโนโลยีสีเขียว

รูปแบบ

จากรายชื่อนามชื่อเรื่องต้นรายการแล้วจึงเข้าสู่พิธีกรหญิงคือคุณเอ็นดู ศิลปิน เกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหา โดยถ่ายทำที่ตึกของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นป้ายของหน่วยงานเป็นฉากหลังของพิธีกรเสมอ จากนั้นเข้าสู่เนื้อหาเป็นการบรรยายด้วยเสียงพิธีกร และมีภาพประกอบ จากนั้นพิธีกรจะสรุปเนื้อหา และปิดท้ายด้วยรายชื่อนามชื่อบริษัทผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงความก้าวหน้าของการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตรกรรม และธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องวัดความชื้นในเมล็ดพืช เครื่องวัดค่าความเป็นกรดต่างของน้ำ

เนื้อหารายการเทคโนโลยีสีเขียว	
1.วิธีผสมเทียมพันธุ์ปลา	6.มิเตอร์วัดความชื้นในเมล็ดพันธุ์พืช
2.เครื่องวัดความขุ่นน้ำ	7.สารเคมีกำจัดควาบน้ำมัน
3.สารลดการเกิดควันขาวในรถยนต์	8.จุลชีพกำจัดควาบน้ำมัน
4.เครื่องวัดความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ	9.เอนไซม์จากจุลชีพ
5.การบำบัดน้ำจากโรงกลั่นน้ำมัน	10.ระบบแอร์ประหยัดพลังงาน

3.รายการการแพทย์ก้าวหน้า

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกให้ทราบถึงชื่อรายการและชื่อผู้สนับสนุนรายการ จากนั้นจึงเข้าสู่การอธิบายเนื้อหาโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องเครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ระหว่างที่แพทย์ผู้อธิบายจะมีภาพประกอบให้เห็นและเข้าใจถึงวิธีการทำงานของเครื่องมือชิ้นนั้น จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์รูปแบบใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการดูแลรักษาและป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บให้กับผู้ป่วยและประชาชนทั่วไปได้อย่างประสบความสำเร็จ

เนื้อหารายการการแพทย์ก้าวหน้า	
1.การตรวจเส้นเลือดในสมอง 1	6.ครีมพญาอ 1
2.วิธีวัดน้ำตาลในเลือด	7.ครีมพญาอ 2
3.ตรวจระดับโคเลสเตอรอลในเส้นเลือด	8.โรคงูสวัด
4.การตรวจเส้นเลือดในสมอง 2	9.เส้นเลือดหัวใจตีบตัน 1
5.ความผิดปกติของเซลล์ตัวอ่อนในเลือด	10.การตรวจเซลล์เม็ดเลือดแดงด้วยวิธีสมัยใหม่

4.รายการกสท.ย่อโลก

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการเป็นภาพการทำงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยทั้งหมด จากนั้นเข้าสู่ผู้บรรยายหญิง พร้อมมีภาพประกอบตามคำบรรยาย จบท้ายด้วยรายนามชื่อและคำขวัญของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

เนื้อหา

นำเสนอถึงแสดมปี ระบบการสื่อสาร ไปรษณีย์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยเป็นการให้ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้น และมุ่งสร้างภาพพจน์ที่ดีให้การสื่อสารแห่งประเทศไทย

เนื้อหารายการกสท.ย่อโลก	
1.บัญชีเงินฝากเพื่อการสะสมแสดมปี	6.โทรศัพท์ต่างประเทศ 100
2.แสดมปีไทย-สิงคโปร์	7.Thai Card
3.นิทรรศการแสดมปีไทย-สิงคโปร์	8.บริการไปรษณีย์ด่วน EMS นอกที่ทำการ
4.แสดมปีบัวเฟื่อน	9.EMS 550,000 จุดทั่วโลก
5.หนังสือรวมชุดแสดมปี 2539	10.ระบบดาวเทียมสื่อสารของกสท.

5.รายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อผู้สนับสนุนรายการและชื่อรายการ จากนั้นเข้าสู่เนื้อหาซึ่งบรรยายโดยผู้บรรยายหญิง พร้อมมีภาพประกอบคำบรรยาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพการแสดง เช่น ภาพการใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกัน นอกจากนี้ยังมีภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคแสดงถึงรายละเอียดของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ และใช้เสียงเพลงประกอบเป็นประจำเพลงเดียวทุกตอน ตอนท้ายมีภาพของผู้สนับสนุนรายการคือ บริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด

เนื้อหา

นำเสนอถึงระบบการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีในการสื่อสารของบริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด โดยจะเป็นการให้ข้อมูลความรู้ทั่วไป เพื่อเป็นการแนะนำให้รู้จักกับการสื่อสารในเครือข่ายของบริษัท เทเลคอมเอเชีย จำกัด และแนะนำวิธีการใช้ที่ถูกต้องให้กับผู้ชม เช่น การใช้โทรศัพท์พกพาแบบ PCT การสื่อสารหาพิกัดจากดาวเทียมด้วยเครื่อง GPS

เนื้อหารายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์	
1.ระบบบันทึกการใช้ PCT	6.Cell Station ส่วนตัว
2.ความถี่ในการใช้ PCT	7. EDI ธุรกิจระบบอิเล็กทรอนิกส์
3.GPS ระบบหาพิกัดผ่านดาวเทียม	8.PCT ในสำนักงานระบบไร้สาย
4.SS7 ระบบควบคุม PCT	9.Smart Card
5.NMS ระบบโครงข่าย PCT	10.Multimedia PCT

6.รายการสื่อสารสร้างสรร

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการ แล้วจึงเข้าสู่พิธีกรหญิง คือ คุณ ชอภกา วิริยานนท์ ถ่ายทำในฉากในโรงถ่าย ฉากมีการตกแต่งให้มีภาพเครื่องหมายของ โมโตโรลล่าอยู่ด้วย พิธีกรจะเกริ่นนำเข้าสู่เรื่องราวที่นำเสนอในตอนนั้น โดยจะมีอุปกรณ์การสื่อสารของโมโตโรลล่าให้พิธีกรถือประกอบการพูด จากนั้นเข้าสู่การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ

ผู้ที่ใช้อุปกรณ์สื่อสารของโมโตโรล่า โดยจะเป็นลักษณะการแสดง หรือในบางตอนจะมีผู้เชี่ยวชาญของโมโตโรล่ามาพูดเกี่ยวกับคุณภาพและคุณสมบัติของอุปกรณ์การสื่อสารชนิดนั้น และจะมีพิธีกรสรุปเพื่อเชิญชวนให้ผู้ชมใช้อุปกรณ์การสื่อสารของโมโตโรล่า และมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการปิดท้ายรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับอุปกรณ์การสื่อสารในเครือของโมโตโรล่า เช่น โทรศัพท์มือถือ เพลงเจอร์ แผ่นการ์ดเสียบกับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบโน้ตบุ๊ก ฯลฯ โดยเสนอถึงประสิทธิภาพ และคุณสมบัติในการใช้งานของอุปกรณ์เหล่านี้ รวมไปถึงวิธีการใช้อย่างถูกต้องด้วย

เนื้อหารายการสื่อสารสร้างสรรค์	
1. เพลงเจอร์รุ่นฟังก์กี	6. ส่งเพลงเจอร์ทางอินเทอร์เน็ต 1
2. โทรศัพท์ขนาดเล็กที่สุด	7. ส่งเพลงเจอร์ทางอินเทอร์เน็ต 2
3. Sellex Card	8. โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อทั่วโลก
4. โทรศัพท์เคลื่อนที่ควรใช้คู่กับเพลงเจอร์	9. เพลงเจอร์ขนาดเล็กที่สุด
5. เปลี่ยนเบอร์เพลงเจอร์ทำอะไร	10. ALT. Test

7. รายการโลกแห่งการสื่อสาร

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการและภาพรวมของการสื่อสารภายใต้ขอบข่ายงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ในส่วนเนื้อหาใช้เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย พร้อมมีภาพประกอบการบรรยาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาพการแสดง จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเรื่องเทคโนโลยีและวิธีการสื่อสารต่างๆที่เป็นข่างานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เช่น วิธีการใช้โทรศัพท์มือถือ วิธีใช้โทรศัพท์ให้ถูกต้อง ตู้โทรศัพท์สาธารณะ

เนื้อหารายการโลกแห่งการสื่อสาร	
1. บริการเปลี่ยนเลขหมาย	6. การจำกัดการเรียกออก
2. แจ้งค่าโทรทางไกลทันที	7. การเปลี่ยนโทรศัพท์เป็นแบบกด 1
3. ประชุมทางโทรศัพท์	8. การเปลี่ยนโทรศัพท์เป็นแบบกด 2
4. เลขหมายย่อ	9. โทรศัพท์สาธารณะที่ถนนหลวง 1
5. เลขหมายด่วน	10. โทรศัพท์สาธารณะที่ถนนหลวง 2

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศนประเภทวิทยากรและเทคโนโลยีทั้ง 7 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ รายการประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

การสร้างความหมายตรงในรายการวิทยากรและเทคโนโลยีพบว่าความหมายตรงส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องประโยชน์ของเทคโนโลยี โดยสามารถแบ่งออกเป็นเทคโนโลยี 2 ประเภทคือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับด้านการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร

ความหมายตรงเรื่องเทคโนโลยีด้านการสื่อสารจะเป็นความหมายตรงที่มีการนำเสนอมากที่สุด เรื่องที่นิยมนำเสนอคือเรื่องประโยชน์และวิธีการใช้อุปกรณ์การสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไปรษณีย์ วิทยุติดตามตัว ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และพัฒนาคุณภาพการดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจ เช่น รายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์เสนอถึงวิธีการใช้โทรศัพท์บ้านแบบพกพา PCT รายการโลกแห่งการสื่อสารเสนอถึงวิธีการใช้บริการ SPC เพื่อประชุมทางโทรศัพท์ 3 สาย

อย่างไรก็ตามการเสนอเรื่องประโยชน์และวิธีการใช้อุปกรณ์การสื่อสาร ถือได้ว่าเป็นการเสนอความหมายตรงเรื่องสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการด้วย เช่น รายการสื่อสารสร้างสรรค์ถึงคุณสมบัติของโทรศัพท์มือถือยี่ห้อโมโตโรลล่า รายการกสท.ย่อโลกเสนอถึงวิธีการใช้บริการไปรษณีย์ด่วน EMS การที่เนื้อหารายการมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ เช่นนี้ บางครั้งข้อเท็จจริงที่นำเสนออาจกลายเป็นเรื่องข้อมูลของสินค้าและบริการเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้เป็นการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารในประเด็นอื่นเลย เนื่องจากผู้ผลิตรายการได้คัดเลือกข้อมูลที่จะนำเสนอให้เกี่ยวข้องกับสินค้าเท่านั้น และยังได้กลั่นกรองข้อเท็จจริงในบางเรื่องออกไป เพื่อประโยชน์ในการโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้ชมเห็นถึงข้อดีของสินค้า และปิดบังความจริงในบางเรื่อง เช่น รายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์เสนอถึงประสิทธิภาพในการใช้งานของโทรศัพท์บ้านแบบพกพา PCT เพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้เสนอถึงข้อจำกัดของการใช้เครื่อง PCT ว่า สามารถใช้ได้เฉพาะสถานที่ที่มีเครื่องรับส่งสัญญาณเท่านั้น และเครื่องรับส่งสัญญาณนี้ก็ยังมีจำนวนน้อย การใช้เครื่อง PCT จึงเหมาะกับการใช้ในสำนักงานหรือในแหล่งที่มีเครื่องรับส่งสัญญาณเป็นจำนวนมาก ในสถานที่ทั่วไปไม่สามารถใช้เครื่อง PCT ได้เหมือนที่ผู้ผลิตได้นำเสนอไว้ในเนื้อหารายการ การเสนอความหมายตรงในลักษณะนี้จึงคล้ายกับการยัดเยียดโฆษณาชวนเชื่อเรื่องสินค้าให้กับผู้ชมเพียงด้านเดียว และให้ข้อเท็จจริงที่ไม่ครบถ้วน แต่ไม่ได้เสนอความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชม

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - MS.คนหยิบเครื่อง PCT มาถือ - CU.หน้าจอของเครื่อง PCT - มือกดปุ่มเครื่อง PCT - ผู้หญิงยกโทรศัพท์ขึ้นพูด - ผู้หญิงอีกคนเดินพูดโทรศัพท์PCT ขึ้นตัวหนังสือ Public mode - ผู้หญิงเดินในบริษัทยกโทรศัพท์ขึ้นพูด มองเห็นเครื่อง cell station บนเพดาน - กิลท์หน้าคนพูดPCT มาที่เครื่องโทรศัพท์ที่บ้าน - CU.มือกดปุ่ม PCT ขึ้นตัวหนังสือ Private mode / ชุมจากคนยืนพูด PCT เห็นโทรศัพท์ที่บ้าน - ภาพกราฟฟิคการทำงานของคลื่นความถี่ - คนพูด PCT - ชุมที่หน้าคนพูด PCT - คนยก PCT ขึ้นพูด - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>เสียงบรรยาย</u></p> <p>ภาพที่ปรากฏขึ้นบนจอของเครื่อง PCT นี้ คือสัญลักษณ์ที่แสดงระบบการทำงานของเครื่อง PCT ในรูปแบบต่างๆ นี่คือเครื่องหมายที่บอกว่าเครื่องโทรศัพท์ PCT อยู่ในเขตพื้นที่ที่สามารถรับส่งสัญญาณจากสถานีฐาน หรือ cell station ได้สำหรับการใช้งานในระบบ Public Mode</p> <p>แต่หากใช้โทรศัพท์ PCT ภายในอาคารสำนักงานที่ติดตั้ง cell station หรือ ภายในบ้านที่ต่อเครื่อง home base unit เข้ากับโทรศัพท์พื้นฐาน</p> <p>การเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานเป็นแบบ private mode หรือ home mode จึงเป็นวิธีที่เหมาะสม และประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้งานของเครื่อง PCT ในแต่ละครั้ง</p> <p>การเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของ PCT เป็นการปรับคลื่นความถี่ของสัญญาณที่ส่งจากตัวเครื่อง PCT ให้อยู่ในความถี่ซึ่งสามารถรับส่งสัญญาณกับเครื่อง home base unit ได้ แทนการส่งสัญญาณผ่าน cell station ซึ่งความถี่อีกความถี่หนึ่ง ด้วยเทคโนโลยีของโทรศัพท์และระบบโครงข่ายที่ก้าวหน้า ทำให้ผู้ใช้สามารถเลือกรูปแบบการทำงานอันหลากหลายจากหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านเพียงหมายเลขเดียว</p>

สำหรับการสร้างความหมายตรงเรื่องเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมนั้นจะเป็นการเสนอความหมายตรงให้รู้ถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น รายการการแพทย์ก้าวหน้าเสนอถึงการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจรักษาโรคให้มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ลดขั้นตอนการตรวจรักษาที่ยุ่งยากและก่อให้เกิดความเจ็บปวด รายการนิวเคลียร์นำรู้เสนอถึงการนำเอารังสีมาใช้ในการฆ่าเชื้อโรคในกุ้งแช่แข็ง เพื่อเพิ่มคุณภาพของกุ้งแช่แข็งที่เป็นสินค้าส่งออกของไทย รายการเทคโนโลยีสีเขียวเสนอถึงการพัฒนาเอนไซม์ลิปเอส (Lipes Enzyme) มาใช้ในการขจัดปัญหาน้ำเสีย การสร้างความหมายตรงในเทคโนโลยีเหล่านี้จึงเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่มีประโยชน์ต่อผู้ชม และจะไม่มีเรื่องการโฆษณาสินค้าและบริการแต่อย่างใด

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทวิทยุการและเทคโนโลยีพบว่า เทคโนโลยีทางการแพทย์ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และสิ่งแวดล้อม จะเสนอถึงเรื่องการขจัด

ความหวาดกลัวทางการแพทย์ เช่น ในรายการการแพทย์ก้าวหน้าเสนอถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจรักษา สามารถลดขั้นตอนที่ยุ่งยากและไม่ทำให้เกิดความเจ็บปวดเหมือนวิธีการตรวจรักษาในอดีต ดังนั้นจุดมุ่งหมายของผู้ผลิตรายการนี้จึงเป็นการแฝงให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการแพทย์สมัยใหม่ และขจัดความกลัวในการตรวจรักษาโรคด้วย

...เราต้องการสื่อว่าการแพทย์สมัยนี้ก้าวหน้าไปเยอะแล้ว ฉะนั้นภาพทุกอย่าง อย่างเช่น เครื่องไม้เครื่องมือต่างๆจะต้องดูทันสมัย น่าเชื่อถือ ภาพหวาดเสียวอะไรเราจะไม่ใส่ เพราะเราไม่ได้ต้องการสื่อว่าการแพทย์เป็นเรื่องน่ากลัวเหมือนสมัยก่อน...

(ศรัญญา ศรีสินชวารักษ์ ,รายการการแพทย์ก้าวหน้า ,สัมภาษณ์)

ความหมายแฝงเรื่องการส่งเสริมการใช้สิ่งแวดล้อมและวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น รายการการแพทย์ก้าวหน้าเสนอถึงการนำเอาต้นพญาอมาผลิตเป็นครีมพญาอมาใช้รักษาโรคผิวหนัง รายการเทคโนโลยีสีเขียวเสนอถึงการนำจุลินทรีย์จากธรรมชาติมาใช้ในการขจัดคราบไขมันตามชายฝั่งทะเล การเสนอถึงความรู้และประโยชน์จากวัสดุธรรมชาติเหล่านี้จึงถือว่าการส่งเสริมการนำเอาสิ่งแวดล้อมและวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้ผลิตรายการนำมาใช้ในการสร้างความหมายแฝงในเรื่องการปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย

...อยากให้ชมรายการแล้วรู้ว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวเรามีคุณค่าและนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งนั้น แม้แต่สิ่งเล็กๆอย่างจุลินทรีย์ก็ยังนำมาใช้ได้ คำว่าเทคโนโลยีจึงไม่ใช่เรื่องการประดิษฐ์อุปกรณ์ต่างๆ แต่สิ่งแวดล้อมก็เทคโนโลยีที่ใช้ได้เหมือนกัน...

(สุมาลัย มัชแมน ,รายการเทคโนโลยีสีเขียว,สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า การเสนอเนื้อหาเรื่องการนำเทคโนโลยีด้านต่างๆมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ยังเป็นการแอบแฝงเรื่องการประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีด้วย เช่น การเสนอเรื่องการส่งเสริมการวิจัยของศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติในรายการเทคโนโลยีสีเขียว ถือได้ว่าเป็นการเผยแพร่ผลงานของหน่วยงานให้ประชาชนได้รับรู้และได้รู้จักกับหน่วยงาน

ความหมายแฝงที่พบในเทคโนโลยีทางการสื่อสารยังพบอีกว่า เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สินค้าและบริการที่ผู้สนับสนุนรายการ โดยการเสนอถึงวิธีการใช้และประโยชน์ของเทคโนโลยีทางการสื่อสารเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ผู้สนับสนุนรายการในฐานะที่เป็นผู้นำทางการสื่อสาร และนำความเจริญมาสู่ผู้ชม

สิ่งที่สังเกตเห็นได้จากการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในเนื้อหารายการวิทยากรและเทคโนโลยีก็คือ เทคโนโลยีด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์ การแพทย์ และสิ่งแวดล้อมจะไม่มี การสร้างความหมายที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการ แต่มุ่งจะเสนอความหมายที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำเอาวิทยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ในมุมมองที่ผู้ชมไม่เคยทราบมาก่อน และเป็น การเสนอในเชิงบวกให้เห็นถึงคุณค่าของเทคโนโลยีเหล่านั้น

ในขณะที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารจะมีการสร้างความหมายและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการเกือบทั้งหมด ทั้งๆที่เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้ชมส่วนใหญ่ และอยู่ในความสนใจของผู้ชมด้วย จึงควรมีการเสนอถึงเทคโนโลยีการสื่อสารในแง่มุมที่ประชาชนได้ความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แต่จากการศึกษาพบว่าผู้ผลิตรายการเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารส่วนใหญ่จะเสนอเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารในแง่ของการโฆษณาให้รู้ว่าแต่ละบริษัทมีอุปกรณ์สื่อสารและเทคโนโลยีการสื่อสารประเภทใดที่ให้บริการแก่ผู้ชม ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความหมายเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขายให้แก่สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยตรง นอกจากนี้การเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการนี้ บางครั้งยังเป็นการกลั่นกรองข้อเท็จจริงบางประการออกไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการโฆษณาชวนเชื่อและจูงใจผู้ชมให้สนใจสินค้าเป็นหลัก ดังนั้นข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ประชาชนจะได้รับจึงถูกบิดเบือนไปและทำให้การรับรู้เฉพาะที่ผู้ผลิตรายการตั้งเป้าหมายไว้

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

1. การใช้รูปแบบการบรรยาย

การบรรยายเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ผู้ผลิตรายการวิทยากรและเทคโนโลยีนิยมนำเสนอมากที่สุด โดยรายการวิทยากรและเทคโนโลยีทั้งหมด 7 รายการ จะนำเสนอด้วยรูปแบบการบรรยายถึง 5 รายการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการบรรยายสามารถนำเสนอรายละเอียดทางวิชาการได้ดี เหมาะกับเนื้อหาเรื่องเทคโนโลยีที่เป็นเรื่องเฉพาะและยังมีศัพท์เกี่ยวกับเทคโนโลยีเป็นจำนวนมากด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่มีเวลาในการนำเสนอจำกัดเพียง 1-2 นาที รูปแบบการบรรยายจะเสนอรายละเอียดของเนื้อหาได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่าภาษาที่ใช้ในการบรรยายของรายการวิทยากรและเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะเป็นภาษาร้อยแก้วแบบทางการ มีศัพท์เฉพาะและเป็นภาษาทางวิชาการที่เข้าใจได้ยาก

2. การใช้รูปแบบการบรรยายแบบเห็นตัวผู้บรรยาย

รูปแบบนี้จะมีพิธีกรทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายมาปรากฏตัวให้เห็นในตอนต้นและตอนท้ายรายการ ส่วนตอนกลางจะเป็นการบรรยายเนื้อหาด้วยเสียงของพิธีกรเอง จากการศึกษาพบว่า

รายการวิทยากรและเทคโนโลยี 2 รายการที่นำเสนอด้วยรูปแบบนี้ คือ รายการเทคโนโลยีสีเขียวและรายการสื่อสารสร้างสรรค์ พิธีกรของทั้ง 2 รายการนี้จะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เกริ่นนำเข้าเรื่องที่จะนำเสนอและสรุปเนื้อหาเท่านั้น ส่วนของเนื้อหารายละเอียดก็ยังคงใช้รูปแบบการบรรยายเช่นเดียวกับรายการอื่น

3. ลักษณะภาพ

รายการวิทยากรและเทคโนโลยีนั้นนอกจากจะเสนอภาพด้วยมุมระดับสายตาทั่วไป และใช้ขนาดภาพต่างๆแล้ว ภาพที่เน้นมากคือ ภาพระยะใกล้ของอุปกรณ์สื่อสารต่างๆและแสดงให้เห็นถึงวิธีการใช้อุปกรณ์สื่อสารเหล่านั้น ซึ่งภาพระยะใกล้นี้จะเป็นการนำเสนอให้เห็นภาพของสินค้าที่เป็นอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีอย่างชัดเจนด้วย นอกจากนี้รายการที่นำเสนอเนื้อหาประเภทเทคโนโลยีทางการแพทย์ การเกษตรและอุตสาหกรรม จะมีการเสนอภาพระยะใกล้ของสิ่งที่ผู้ชมไม่คุ้นเคยมาก่อน เช่น ภาพเม็ดเลือดแดง ภาพอวัยวะภายในร่างกาย ภาพเอนไซม์ที่ได้จากการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งภาพเหล่านี้จะเป็นภาพที่มีความแปลกใหม่และมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชมมาก โดยจะทำให้เกิดความสนใจและจดจำได้อย่างรวดเร็ว

4. การตัดต่อ

รายการวิทยากรและเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะเน้นเทคนิคการตัดต่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการที่เสนอเนื้อหาเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารจะใช้เทคนิคการตัดต่อแบบพิเศษ เช่น การย่อภาพ การพลิกภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และยังเป็นการสร้างภาพของเทคโนโลยีให้มีความทันสมัยด้วย นอกจากนี้เทคนิคการตัดต่อที่หลากหลายเหล่านี้ยังทำให้ภาพที่นำเสนอมีความหลากหลายไม่ซ้ำและไม่น่าเบื่อ เช่น รายการโลกแห่งการสื่อสารเสนอเรื่องเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์ในชายงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยใช้เทคนิคการย่อภาพ เพื่อไม่เห็นเป็นภาพคนพูดโทรศัพท์ซ้ำๆเพียงอย่างเดียว

...ภาพประกอบที่นำเสนอจะต้องเป็นภาพที่สามารถสื่อให้ประชาชนเข้าใจได้ชัดเจนเป็นภาพที่เสริมกับบทบรรยาย โดยเราจะใช้เทคนิคการตัดต่อต่างๆเข้ามาช่วยด้วย เช่น การใช้ตัวหนังสือประกอบ การย่อภาพ เราก็จะเอามาจัดวางให้สวยงาม ไม่อย่างนั้นภาพมันจะซ้ำๆเป็นคนโทรศัพท์เพียงอย่างเดียว...

(สุตารัตน์ บุษยรัตน์ , รายการโลกแห่งการสื่อสาร , สัมภาษณ์)

5. ภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิค

รายการวิทยากรและเทคโนโลยีส่วนใหญ่จะใช้การสร้างภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคเพื่อนำเสนอภาพที่ไม่สามารถถ่ายทำได้จริง หรือใช้เพื่อแสดงถึงวิธีการและลักษณะการทำงานเฉพาะทางเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น เช่น การใช้ภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคเสนอ

ภาพการทำงานของระบบดาวเทียมในรายการกสท.ย่อโลก หรือการสร้างภาพการส่งคลื่น
สัญญาณโทรศัพท์ PCT ในรายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์

6. การนำแพทย์มาสร้างความน่าเชื่อถือในเนื้อหา

สำหรับรายการที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการแพทย์พบว่า มีการนำแพทย์
มาเป็นจุดที่สร้างความสนใจให้กับรายการ และยังเป็น การสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำ
เสนอเช่นเดียวกับวิธีการที่รายการสุขภาพอนามัยใช้ เนื่องจากแพทย์จะเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้า
ใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และยังทำให้ความหมาย
เรื่องวิธีการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ต่างๆมีความชัดเจนมากขึ้นด้วย

7. ฉากและแสงสี

การจัดแสงสีและฉากหลังของพิธีกรในรายการประเภทวิทยุการและเทคโนโลยีพบว่า
จะเน้นการเสนอชื่อและเครื่องหมายสินค้าและหน่วยงานของผู้สนับสนุนรายการ โดยรายการสื่อ
สารสร้างสรรค์จะมีฉากหลังเป็นชื่อและเครื่องหมายของโมโตโรลล่าที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ
และจัดแสงสีให้มีสีฟ้าแบบสีของโมโตโรลล่าด้วย ส่วนรายการเทคโนโลยีสีเขียวที่มีผู้สนับสนุน
รายการเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์ หรือ สวทช. จะถ่ายทำพิธีกรโดยมีฉากหลังเป็นป้ายชื่อหรือ
บริเวณหน้าที่ทำการของสวทช. ดังนั้นจึงมีชื่อและเครื่องหมายของหน่วยงาน สวทช.ปรากฏให้
เห็นตลอด ดังนั้นการจัดฉากและแสงสีของรายการประเภทนี้จึงเป็นวิธีการหนึ่งในการแอบแฝง
โฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและหน่วยงานของผู้สนับสนุนรายการ

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทวิทยุการและ
เทคโนโลยีทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า รายการประเภทวิทยุการและเทคโนโลยี
มีการสร้างความหมายในเนื้อหาของรายการโดยเสนอความหมายตรง 2 ประเภท คือ ประเภท
เทคโนโลยีทางการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม และประเภทเทคโนโลยี
การสื่อสาร ความหมายตรงเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเรื่องที่ผู้ผลิตรายการวิทยุการและ
เทคโนโลยีนิยมนำเสนอมากที่สุด โดยเน้นเรื่องประโยชน์และวิธีการใช้อุปกรณ์การสื่อสารต่างๆ
เพื่อแนะนำให้ผู้ชมรู้จักอุปกรณ์การสื่อสารต่างๆในปัจจุบันซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และเพื่อให้ผู้
ชมสามารถใช้อุปกรณ์การสื่อสารต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ความหมาย
ตรงเรื่องประโยชน์และวิธีการใช้อุปกรณ์สื่อสารต่างๆยังถือได้ว่าเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์
สินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการโดยตรงด้วย เนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอเป็นการแนะนำ
วิธีการใช้อุปกรณ์สื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไปในแต่ละยี่ห้อ และยังเป็น การนำเสนอ
ภาพสินค้าประเภทอุปกรณ์สื่อสารต่างๆให้เห็นอย่างชัดเจนด้วย นอกจากนี้การที่เนื้อหาของรายการ
มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการด้านการสื่อสารโดยตรง บางครั้งจึงทำให้ผู้ผลิตรายการ
เลือกที่จะนำเสนอเนื้อหาในด้านดีของสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ได้เสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
การสื่อสารในประเด็นอื่นเลย จึงถือได้ว่าเป็นการกลั่นกรองและปิดกั้นความเป็นจริงบางส่วนที่จะ

นำเสนอแก่ผู้ชม เพื่อจุดประสงค์ในการโฆษณาชวนเชื่อตามกรอบแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมนั่นเอง สำหรับการสร้างความหมายตรงเรื่องเทคโนโลยีทางการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อมกลับพบว่า มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรม โดยที่ไม่มีการสร้างความหมายตรงเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสินค้าและบริการใดๆ เลย ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาประเภทเทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับสินค้าโดยตรง สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทวิทยุการและเทคโนโลยีพบว่า จะมีการสร้างความหมายแฝงที่เฉพาะเจาะจงตามประเภทเทคโนโลยีที่นำเสนอ โดยเทคโนโลยีด้านการแพทย์จะเสนอความหมายแฝงเรื่องการจัดความหวาดกลัวในวิธีการรักษาทางการแพทย์ เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมจะเสนอความหมายแฝงเรื่องการนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเทคโนโลยีสาขาต่างๆ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้สนับสนุนรายการเทคโนโลยีประเภทนี้จะเป็นองค์กรราชการที่มุ่งเสนอสาระความรู้แก่ผู้ชม และยังมีการแฝงเรื่องการประชุมสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ให้ผู้ชมได้รู้จัก แต่การประชุมสัมพันธ์หน่วยงานเหล่านี้ถือได้ว่าไม่มีผลต่อการรับรู้ของผู้ชมในทางลบ เพราะเป็นการเสนอให้รู้จัก แต่ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหมือนเช่นการจูงใจให้ซื้อสินค้า ส่วนเทคโนโลยีการสื่อสารจะสร้างความหมายแฝงเรื่องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สินค้าและบริการที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจระหว่างผู้ผลิตรายการกับผู้สนับสนุนรายการ

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการวิทยุการและเทคโนโลยีพบว่า ผู้ผลิตรายการนิยมใช้รูปแบบการบรรยายมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการบรรยายสามารถนำเสนอเนื้อหารายละเอียดและศัพท์ทางเทคโนโลยีได้ดีกว่ารูปแบบอื่น และยังสามารถนำเสนอเนื้อหาได้มากในระยะเวลาที่จำกัดเพียง 1-2 นาที และยังเป็นรูปแบบการนำเสนอที่ก่อให้เกิดความสะดวกในการผลิตรายการมากที่สุด เนื่องจากการนำเสนอรายการด้วยรูปแบบอื่น เช่น รูปแบบพูดคุยโดยพิธีกร พิธีกรจะไม่คุ้นเคยกับศัพท์เฉพาะทางเทคโนโลยี ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณในการถ่ายทำมากขึ้น นอกจากนี้เนื้อหาทางเทคโนโลยียังต้องการความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งพิธีกรจะไม่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นรายการเทคโนโลยีที่พบว่านำเสนอด้วยรูปแบบพิธีกรทั้ง 2 รายการ จึงเป็นการสร้างรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้น แต่ไม่ได้สร้างความน่าเชื่อถือของเนื้อหาให้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด สำหรับภาพที่นำเสนอในรายการวิทยุการและเทคโนโลยีพบว่า จะเน้นการเสนอภาพระยะใกล้เพื่อแสดงให้เห็นถึงอุปกรณ์การสื่อสารและวิธีการใช้อุปกรณ์เหล่านั้นอย่างชัดเจน และเสนอภาพระยะใกล้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ผู้ชมไม่เคยเห็นมาก่อน ซึ่งเป็นภาพที่มีความแปลกใหม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการออกแบบสารโทรทัศน์ ที่ควรจะเสนอภาพที่น่าสนใจและเป็นภาพที่ผู้ชมไม่เคยเห็นมาก่อน จึงจะทำให้ผู้ชมจดจำภาพนั้นได้อย่างรวดเร็วมากกว่าภาพที่พบเห็นกันโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่ารายการวิทยุการและเทคโนโลยีจะเน้นการตัดต่ออย่างฉับไว

และใช้การสร้างภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิกประกอบเนื้อหา เนื่องจากการตัดต่อที่ฉับไวและการสร้างภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิกจะทำให้รายการดูทันสมัย และทำให้ผู้ชมรู้สึกสนใจรายการประเภทนี้ได้

รายการประเภทสังคม

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทสังคมมีทั้งหมด 4 รายการ ดังต่อไปนี้

1.รายการรู้ไว้ได้ประโยชน์

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกให้ทราบถึงชื่อรายการ แล้วจึงเข้าสู่เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบคำบรรยาย และในตอนท้ายมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาของรายการเป็นเรื่องข้อควรปฏิบัติและกฎหมายที่ถูกต้องในการทำงานและใช้แรงงาน โดยเน้นไปที่การใช้แรงงานเด็ก

เนื้อหารายการรู้ไว้ได้ประโยชน์	
1.การส่งเสริมคุณภาพแรงงานเด็ก	6.งานประเภทใดที่ห้ามแรงงานเด็กทำ
2.กฎหมายแรงงานเด็ก	7.สวัสดิการอะไรที่นายจ้างต้องให้กับเด็ก
3.การส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ	8.ปัญหาแรงงานเด็กในประเทศไทย
4.เด็กอายุเท่าใดจึงสามารถทำงานได้	9.วิธีสมัครงานกับบริษัทหางาน
5.เด็กทำงานได้วันละกี่ชั่วโมง	10.หางานอย่างไรไม่ให้ถูกหลอก

2.รายการรู้ไว้ใช้ประโยชน์

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่อง "โครงการประทีปเด็กไทย" ดอนต้นรายการ แล้วจึงเข้าสู่เนื้อหาด้วยเสียงบรรยายของผู้บรรยายหญิง พร้อมมีภาพประกอบคำบรรยาย บางตอนจะมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในโครงการ ปิดท้ายด้วยภาพของผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาที่น่าสนใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงการประทีปเด็กไทย โดยเสนอถึงแนวทางและลักษณะการปฏิบัติงานของโครงการ รวมถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากโครงการ และเรื่องการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตแก่เด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึง 6 ขวบ ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกที่จะได้รับการพัฒนามากที่สุด เพื่อเป็นพื้นฐานในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

เนื้อหารายการรู้ไว้ใช้ประโยชน์	
1.โครงการประทีปเด็กไทย 1	6.ศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็ก
2.โครงการประทีปเด็กไทย 2	7.ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก
3.โครงการประทีปเด็กไทย 3	8.ความสำคัญของเด็ก
4.โครงการประทีปเด็กไทย 4	9.วิธีส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก
5.โครงการประทีปเด็กไทย 5	10.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.รายการหาทางออก

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงผู้ผลิตรายการและชื่อรายการ จากนั้นเข้าสู่พิธีกร คือ คุณชลวิทย์ สุขอุดม เกริ่นนำเข้าสู่เรื่องราวที่กำลังเป็นปัญหาหรือเป็นที่สงสัยของประชาชนทั่วไปในปัจจุบัน จากนั้นเข้าสู่การอธิบายข้อข้องใจโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และมีพิธีกรสรุปจบท้ายอีกครั้งหนึ่ง ภาพของพิธีกรและผู้เชี่ยวชาญจะถ่ายทำในห้อง และลักษณะรายการจะเน้นที่เนื้อหาที่น่าเสนอ ไม่เน้นที่ภาพของพิธีกรหรือภาพประกอบ จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้ผลิตรายการและผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงเรื่องราวที่กำลังเป็นปัญหาขัดแย้งหรือเป็นที่ถกเถียงและสงสัยกันในปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้มีคำตอบและทางแก้ไขที่อธิบายให้เข้าใจได้ เช่น เรื่องความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถที่เจ้าหน้าที่ตำรวจยึดไปเก็บไว้ที่โรงพัก การเรียกร้องเงินชดเชยเมื่อถูกให้ออกจากงาน

เนื้อหารายการหาทางออก	
1.ทำอะไรเมื่อรถหายในศูนย์การค้า	6.การจ่ายค่าชดเชยเงินเดือน
2.การจดลิขสิทธิ์1	7.หางานอย่างไรไม่ถูกหลอก
3.การจดลิขสิทธิ์2	8.ค่าอาหารแพงกว่าในเมนูได้หรือไม่
4.ทำอะไรเมื่อ รมภ.ห่างโบทรถแล้วรถชนกัน	9.รตระหว่างคดีเกิดเสียหายเอาผิดได้หรือไม่
5.น้ำหนักสินค้าไม่ครบตามจำนวนจะทำอย่างไร	10.การถูกลดเงินเดือนทำได้อย่างไร

4.รายการเสภาเมือง

รูปแบบ

รายนามชื่อเรื่องต้นรายการจะบอกถึงชื่อผู้สนับสนุนรายการ แล้วจึงเข้าสู่เนื้อหาโดยเป็นการนำเอาเรื่องราวข่าวคราวบ้านเมืองมาเรียบเรียงเป็นบทเสภา โดยมีคุณวานิช จรุงกิจอนันต์

เป็นผู้เขียนบทเสภา มีครูแจ่ง คล้ายสีทอง ศิลปินแห่งชาติเป็นผู้ขับเสภา และมีภาพประกอบ และเสียงประกอบจากเหตุการณ์และสถานที่จริงประกอบตามเนื้อหาของเสภาด้วย ปิดท้ายด้วย รายนามชื่อบริษัทผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองของเราทั้งเรื่องดีและเรื่องร้าย เหมือน การหยิบยกเอาเรื่องราวต่างๆที่เป็นข่าวนำมาเสนอในรูปแบบของศิลปะการขับเสภา เช่น เรื่อง การใช้โป๊ะข้ามคลองแสนแสบ ม็อบคนจนที่หน้ารัฐสภา โครงการโฮปเวลล์ที่สร้างไม่เสร็จ

เนื้อหารายการเสภาเมือง	
1.อย่าคิดสั้น	6.ตึกร้างกลางกรุง
2.ชุดถนน	7.โฮปเวลล์
3.แพข้ามคลอง	8.มทรมตนครีคนพิการ
4.รอรตเมล์	9.นทหวัดที่ท่าเรือ
5.วินัยในการขึ้นรถประจำทาง	10.เกาะกลางถนน

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทสังคมทั้ง 4 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและ รูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ซึ่งสามารถเสนอเป็น รายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการประเภทนี้ได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

การสร้างความหมายตรงในรายการประเภทสังคมพบว่าการเสนอความหมายตรงเรื่อง ปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นการถ่ายทอดความเป็นจริงให้ผู้ชมได้รับรู้มากขึ้นกว่าการสัมผัสความเป็นจริงในชีวิตประจำวันด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีการเสนอเรื่องแนวทางในการ แก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ และมีความหมายตรงที่เจาะจงเฉพาะรายการต่างๆ เช่น เรื่องการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กไทย เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและไม่ก่อให้เกิด ปัญหาต่อสังคม เช่น รายการรู้ไว้ได้ประโยชน์เสนอเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานเด็ก รายการรู้ไว้ใช้ประโยชน์เสนอเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กวัย 1-6 ปี

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทสังคมพบว่า เป็นความหมายแฝง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความหมายแฝงเรื่องการกระตุ้นให้หน่วยงานและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหันมาสนใจหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวกันอย่างจริงจัง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องหันมาแก้ไขปัญหาคือคลี่คลายลงไป และกระตุ้นให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้และ สนใจในเหตุการณ์และความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รวมถึงให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหของ

สังคม อันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับกรอบของรายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้และสร้างประโยชน์แก่บุคคลและสังคม นอกจากนี้ยังพบว่ามีการแฝงความหมายเรื่องการส่งเสริมการดูแลและพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพและไม่เติบโตขึ้นมากกลายเป็นปัญหาแก่สังคมในอนาคต และเรื่องการประชาสัมพันธ์หน่วยงานของผู้สนับสนุนรายการ เช่น รายการรู้ไว้ได้ประโยชน์เสนอความหมายแฝงถึงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกรมแรงงาน รายการรู้ไว้ใช้ประโยชน์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการประทีปเด็กไทย แต่การประชาสัมพันธ์เหล่านี้ไม่มีผลต่อเนื้อหาและความหมายที่ผู้ชมจะรับรู้ เนื่องจากเป็นการแนะนำให้รู้จักและเชิญชวนให้ผู้ชมช่วยกันแก้ปัญหาสังคม เช่น แก้ปัญหาแรงงานเด็ก ให้ช่วยกันสนับสนุนการพัฒนาเด็ก

สิ่งที่สังเกตเห็นได้ในการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในเนื้อหารายการประเภทสังคมคือ จะเน้นการสร้างความหมายที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยการเสนอความหมายในเชิงบวกจะเป็นการแนะนำถึงวิธีการแก้ไขปัญหอย่างเหมาะสม และการเสนอความหมายเชิงลบจะเป็นการสะท้อนปัญหาให้ผู้ชมได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ดังนั้นจึงเป็นการสะท้อนภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าข้อเท็จจริงที่น่าเสนอเป็นการเน้นปัญหาและเรื่องราวที่เกิดขึ้นใกล้ตัวผู้ชมและนำเสนอในมุมมองที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ชม ไม่ใช่ปัญหาสังคมที่พบได้ในวงกว้างทั่วไป

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการวิเคราะห์รายการประเภทสังคมทั้ง 4 รายการพบว่ามีการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอดังต่อไปนี้

1. การใช้รูปแบบบรรยาย

รายการประเภทสังคมที่มีการใช้รูปแบบการบรรยายคือ รายการรู้ไว้ใช้ประโยชน์และรายการรู้ไว้ได้ประโยชน์ ทั้ง 2 รายการนี้จะบรรยายด้วยภาษาที่เป็นทางการ และใช้เสียงผู้บรรยายชาย เพื่อสร้างความจริงจังของเนื้อหาที่น่าเสนอ

2. การนำเอาการขับเสภามาเสนอเนื้อหารายการ

รายการประเภทสังคมที่น่าเอารูปแบบของการขับเสปามาเสนอเนื้อหา คือ รายการเสปาเมือง ซึ่งการนำเอาเนื้อหาเรื่องสังคมมาเสนอด้วยรูปแบบการขับเสปานี้ยังไม่มีรายการใดนำเสนอมาก่อน ดังนั้นจึงเป็นวิธีการสร้างความแปลกใหม่และความน่าสนใจแก่ผู้ชมได้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการเสภาเมือง

ภาพ	เสียง
- ารายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - ขึ้นชื่อตอน"อย่าคิดสั้น" - ข่าวคนฆ่าตัวตายในหนังสือพิมพ์ - คนติดคุก / เด็กยากจน - คนเดินตามท้องถนน / คนขอทาน - ารายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ	เสียงครวญแจ้ง คล้ายสีทอง ขับเสภา ชีวิตมีค่าอย่าสงสัย เหตุผลกลใดจะไร้ค่า ชีวิตถึงทอดทิ้งทรมาน มีราคากว่าไม่มีแล้วชีวิต ถ้าชีวิตยังอยู่ต่อสู่โลก จะเลือกรูขหรือโคกยอมมีสิทธิ์ ให้โอกาสตนต่อรออีกนิด คนสิ้นคิดคอกที่บ้าคิดฆ่าตัว

...การขับเสภามันเป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่มีเสน่ห์ของตัวเอง บทกลอนที่เสนอ
จะมีสาระ เสียงที่ขับเสภาก็มีจังหวะจะโคน ทำให้มีลีลาที่มีอารมณ์ที่ไม่เรียบง่าย...
(พลเทพ ปรึบูรณ์,รายการเสภาเมือง,สัมภาษณ์)

นอกจากนี้บทกลอนที่ใช้นำเสนอเนื้อหารายการโดยการขับเสภายังเป็นภาษาร้อยกรองที่
มีฉันทลักษณ์เป็นแบบแผน มีสัมผัสคำ และใช้คำที่ไพเราะ จึงถือว่าเป็นจุดดึงดูดความสนใจให้
กับรายการได้มาก

...ความที่มันเป็นกลอนจึงทำให้คำจำกัด ก็ต้องเลือกคำที่มีลีลา สื่อความหมายได้ชัด
แต่ต้องไพเราะ บทกลอนจึงต้องมีคำที่ทั้งสวยและสามารถสื่อสารได้ด้วย...
(พลเทพ ปรึบูรณ์,รายการเสภาเมือง,สัมภาษณ์)

3. การนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเป็นผู้เสนอเนื้อหา

การนำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและบุคคลที่มีชื่อเสียงมาเป็นผู้อธิบายเนื้อหา ถือได้
ว่าเป็นการสร้างที่น่าเชื่อถือของข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเสนอ และช่วยสร้างความน่าสนใจ
ให้กับรายการได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าเสนอโดยตรง ดัง
นั้นจึงเป็นผู้ที่สามารถให้คำอธิบายและสร้างความหมายเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ได้ชัดเจนที่สุด
ตัวอย่างเช่น รายการหาทางออกให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่น่าเสนอมาเป็นผู้
ตอบคำถามที่พิธีกรถามมา

...ผมต้องการความน่าเชื่อถือของการตอบปัญหา ผมเลยจะเน้นที่คนตอบปัญหามาก
กว่า ความน่าสนใจจะอยู่ที่คนที่มาตอบปัญหา เพราะเขาเป็นคนที่รู้จักจริงเป็นคนที่รับผิดชอบ
ชอบโดยตรง ก็จะตอบสิ่งที่ผู้ชมอยากรู้ได้ดีที่สุด...
(ชลวิทย์ สุขอุดม , รายการหาทางออก,สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการหาทางออก

ภาพ	เสียง
<p>- ารายนามชื่อเรื่องรายการ</p> <p>- พิธีกรพูด</p> <p>- ขึ้นชื่อ "ชลวิทย์ สุขอุดม พิธีกร"</p> <p>- ารายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ</p> <p>- เจ้าหน้าที่ตำรวจให้สัมภาษณ์</p> <p>- ขึ้นชื่อตอน "รถหายในศูนย์การค้า"</p> <p>- ขึ้นชื่อ พล.ต.ต.พิทยา เจริญพานิช</p> <p>- <u>ตัดเข้าพิธีกร</u></p> <p>- ารายนามชื่อผู้ผลิตรายการ</p>	<p><u>พิธีกร</u></p> <p>เป็นเรื่องปกติสำหรับคนกรุงเทพฯหรือในเมืองไทยไปแล้วที่เราจะไปไหนก็ต้องไปจอดรถและเสียเงิน ปัญหานี้ก็คือว่า ถ้าหากเราไปจอดตามอาคารสำนักงานหรือห้างสรรพสินค้าเหล่านี้แล้วรถก็หายขึ้นมา แต่ทางห้างหรือเจ้าของสถานที่อ้างบอกว่า เงินที่เก็บไปเป็นค่าจอดรถไม่ใช่ค่าฝาก และเขาจะไม่รับผิดชอบตรงจุดนี้ เราจะทำอย่างไรครับ</p> <p><u>สัมภาษณ์</u></p> <p>ก่อนอื่นเราต้องทราบก่อนว่า สถานที่จอดรถในห้างเขาจัดเอาไว้เพื่อให้บริการให้กับลูกค้า และการที่เขาให้บัตรจอดรถก็เป็นเพียงการป้องกันการลักทรัพย์ส่วนหนึ่งเท่านั้นเอง เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งที่ช่วยทางตำรวจเหมือนกันที่ใครจะเอารถไปได้ต้องมีบัตร แต่ว่าต้องทราบก่อนว่าบัตรนี้ไม่ได้เป็นหลักฐานที่จะใช้เรียกค่าเสียหายกันได้ ไม่ได้เป็นสัญญาตามกฎหมายแพ่ง เป็นเรื่องของการจัดอำนวยความสะดวกของห้างสรรพสินค้าเท่านั้น ฉะนั้นเวลาที่รถหายเราจะไปเอาผิดจากทางห้างไม่ได้ เพราะว่าเขาก็บอกชัดเจนว่า เป็นการให้บริการจอดรถ ไม่ได้รักษาดูแลรถ คงเอาค่าเสียหายไม่ได้ ถ้าบัตรหายเขาไม่ให้เอารถออกมา แต่ถ้าเรามีหลักฐานแสดงว่าเป็นเจ้าของรถก็เอารถออกมาได้ การมาปรับหรือเรียกค่าเสียหายคงไม่ถูกต้อง</p> <p><u>พิธีกร</u></p> <p>ได้ฟังอย่างนี้แล้ว ถ้าหากไม่แน่ใจในการดูแลของทางห้างสรรพสินค้าแล้ว ประชาชนอย่างเราก็คงต้องเพิ่มความระมัดระวังกันเองล่ะครับ</p>

4. ลักษณะภาพ

รายการประเภทสังคมส่วนใหญ่จะนำเสนอภาพด้วยขนาดต่างๆ โดยจะใช้ภาพระดับสายตาทั่วไป ดังนั้นจึงไม่ได้นำเสนอเรื่องของคุณภาพและมุมมองมาใช้ในการสร้างความหมายแต่อย่างใด ส่วนการเคลื่อนไหวกล้องพบว่า มีการเคลื่อนไหวกล้องแบบแบกบนพาหรือใช้มือถือโดยไม่ใช้ขากล้องเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากการเคลื่อนไหวกล้องแบบนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกสมจริงของเหตุการณ์ได้เป็นอย่างดี

5. ภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ใช้ในรายการประเภทสังคมจะเป็นภาพที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด ไม่มีภาพการแสดงใดๆ ทั้งนี้เพราะเรื่องราวของเหตุการณ์และปัญหาสังคมต่างๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และจำเป็นต้องเสนอภาพจริงในการสร้างความหมายเท่านั้น ซึ่งการเสนอภาพเหตุการณ์และปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจริงนี้ถือได้ว่าเป็นการเสนอภาพที่ผู้ชมคุ้นเคยและอยู่ในความสนใจของผู้ชมอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นภาพที่ดึงดูดความสนใจและมีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชมอย่างมาก

6. การนำเสียงจากสถานที่จริงมาประกอบในรายการ

รายการประเภทสังคมที่มีการนำเอาเสียงที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์จริงมาใส่ประกอบในรายการคือ รายการเสภาเมือง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสมจริงสมจังและสร้างบรรยากาศของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

...ถ้าหากว่าไม่ใส่เสียง sound จริงเข้าไป ภาพมันจะแห้งและตายมาก มันต้องอาศัยเสียงประกอบเข้าไปด้วย เพราะเรื่องเสภานี่จะเป็นรอยต่อกับประสบการณ์ที่คนดูมีอยู่ ถ้าเห็นภาพแล้วไม่ได้ยินเสียง มันก็จะไม่ต่อกับอารมณ์และประสบการณ์ของคนดูที่เคยเจอมาจริง เสียงจะทำให้เขาจำได้เลย...

(พลเทพ บริบูรณ์ณะ, รายการเสภาเมือง, สัมภาษณ์)

7. บทบาทของพิธีกร

รายการประเภทสังคมที่มีพิธีกรในรายการมีเพียงรายการเดียวคือ รายการหาทางออก บทบาทของพิธีกรรายการนี้จะเป็นผู้เกริ่นนำและถามคำถามเพื่อโยงเข้าสู่เรื่องราวที่จะนำเสนอ แล้วจึงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเป็นผู้ตอบคำถาม นอกจากนี้พิธีกรยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่มีปัญหาสงสัยและถามคำถามที่อยากรู้คำตอบอีกด้วย

8. ฉากและแสงสี

จากการศึกษาพบว่ารายการประเภทสังคมจะเน้นการเสนอภาพจากเหตุการณ์จริง ดังนั้นผู้ผลิตจึงใช้แสงสีและฉากที่เป็นจริงโดยปกติ ไม่ได้มีการจัดฉากหรือแสงสีขึ้นใหม่เพื่อสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชม

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทสังคมทั้งหมดนี้ จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมของรายการประเภทนี้ได้ว่า รายการประเภทสังคมมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นความหมายตรงในเรื่องปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้เพื่อเป็นการสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้ชมได้รับรู้กว้างไกลเพิ่มมากขึ้นจากการรับรู้ความเป็นจริงด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน และยังถือได้ว่าการเสนอความหมายตรงนี้เป็นการทำงานที่ของสื่อมวลชนในอีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทสังคมพบว่า จะเน้นการสร้างความหมายแฝงเรื่องการกระตุ้นให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นหันมาให้ความสนใจและหาทางแก้ไขปัญหากันอย่างจริงจัง เพื่อให้ปัญหาต่างๆสามารถคลี่คลายลงไปได้ และยังถือได้ว่าเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนผู้ชมได้มีส่วนในการรับรู้และสนใจในเหตุการณ์และความเป็นจริงต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัว

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการประเภทสังคมพบว่า จะใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายไม่ตายตัว โดยจะใช้ทั้งรูปแบบการบรรยายเพื่อสร้างความจริงใจของเนื้อหาที่นำเสนอ ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาโดยตรง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาที่นำเสนอมากกว่าบุคคลอื่น และยังสามารถทำให้ความหมายที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย และการใช้รูปแบบการขับเสภาอันเป็นศิลปะพื้นบ้านที่ไพเราะและน่าสนใจมาสร้างการดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอทั้งหมดนี้มีความเหมาะสมกับการเสนอเนื้อหาสังคม เนื่องจากทำให้รายการมีความน่าสนใจและครอบคลุมความหมายที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า รายการประเภทสังคมจะเน้นการถ่ายทำโดยเคลื่อนไหวกล้องแบบมือถือโดยไม่ใช้ขากล้อง ในการเสนอภาพเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เป็นจริง เพื่อสร้างความสมจริงของเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งภาพเหล่านี้จะเป็นภาพที่ผู้ชมส่วนใหญ่พบเห็นได้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงเป็นการเสนอที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการออกแบบสารโทรทัศน์ด้วยภาพที่ผู้ชมมีความคุ้นเคยอยู่บ้างแล้ว (Visual Context) เพื่อให้ภาพนั้นเข้าถึงจิตใจผู้ชมได้อย่างรวดเร็ว

จากการสร้างความหมายทั้งในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการที่นำเสนอมาทั้งหมดนี้ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า รายการประเภทสังคมจะเน้นการสร้างความหมายที่เป็นการสะท้อนภาพความเป็นจริงรอบตัวผู้ชมอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง แต่จะไม่เน้นการสร้างความหมายที่แอบแฝงเพื่อวัตถุประสงค์ที่ลึกซึ้ง ที่สำคัญคือรายการประเภทนี้จะไม่มีการสร้างความหมายในเรื่องการโฆษณาสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการ แต่จะมีเพียงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหน่วยงานที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งถือได้ว่าไม่มีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ชมโดยตรง

รายการประเภทท่องเที่ยว

รายการความรู้นาตีสันทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทท่องเที่ยวมีทั้งหมด 2 รายการ ดังนี้

1.รายการเที่ยวเมืองไทยใน 1 นาที

รูปแบบ

นำเสนอโดยการหยิบยกจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นมาเป็นคำถามหรือประเด็นชวนสงสัยให้ติดตาม จากนั้นเข้ารายนามชื่อเรื่องประจำรายการ แล้วจึงค่อยเข้าสู่เนื้อหารายการ โดยเป็นภาพสถานที่ท่องเที่ยว ของดี หรือประเพณีต่างๆ และใช้เสียงบรรยายแบบตลกสนุกสนานของคุณอภิชาติ คำดี ปิดท้ายด้วยปฏิทินท่องเที่ยวบอกถึงวันและช่วงเวลาในการท่องเที่ยวในสถานที่นั้น และรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สถานที่ อาหารการกินและของดีในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า การนำเสนอจะเน้นการเชิญชวนให้ผู้ชมสนใจและอยากไปเที่ยวในสถานที่นั้น

เนื้อหารายการเที่ยวเมืองไทยใน 1 นาที	
1.การขุดเรือแข่ง จ.น่าน	6.สวนรุกขชาติแม่สุริน จ.แม่ฮ่องสอน
2.ประเพณีแข่งเรือ จ.น่าน	7.มิดอร์ญู๊ก จ.อุษายา
3.หนังตะลุง จ.พัทลุง	8.กालะแมของฝากขึ้นชื่อ จ.พัทลุง
4.น้ำตกไพรวัลย์ จ.พัทลุง	9.พระธาตุคอกของมู จ.แม่ฮ่องสอน
5.ประเพณีแข่งโพนลากพระ จ.พัทลุง	10.ไทรงาม จ.นครราชสีมา

2.รายการวันว่าง

รูปแบบ

นำเสนอรายการในแนวของวัยรุ่น มีสีสันและทันสมัย นับตั้งแต่รายนามชื่อเรื่องต้นรายการที่บอกถึงชื่อรายการและการนำเสนอถึงปีท่องเที่ยวไทย 2541-2542 หรือ Amazing Thailand Year จากนั้นเข้าสู่พิธีกรวัยรุ่นชายและหญิงที่จะสลับสับเปลี่ยนกันไป พิธีกร 1 คนจะถ่ายทำในจังหวัดๆหนึ่งประมาณ 2-3 ตอน แล้วจึงเปลี่ยนเป็นพิธีกรคนอื่นนำเสนอในจังหวัดอื่นต่อไป พิธีกรจะแสดงตัวเป็นคนที่ไปเที่ยวในสถานที่นั้นจริง และเป็นคนพาผู้ชมไปสัมผัสกับการท่องเที่ยวในที่นั้นพร้อมๆกันด้วย โดยพิธีกรจะมีเหตุผลสลับกับการแสดง เช่น การปั่นบันไดขึ้นไปบนยอดเขา ปั่นน้ำตก ทานอาหาร ชื่ออาหาร และมีภาพสถานที่ท่องเที่ยว ของดีตลอดจนสินค้าต่างๆ ประกอบให้เห็นด้วย ปิดท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาและรูปแบบของรายการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในประเทศไทย โดยจะนำเสนอตั้งแต่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของแต่ละจังหวัด ซึ่งล้วนแต่มีความงดงาม แปลกตา รวมไปถึงของดี อาหาร และสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัดนั้นด้วย

ลักษณะการนำเสนอจะทำเป็นจังหวัด ๑ละ 2-3 ตอน แล้วจึงเปลี่ยนเป็นจังหวัดอื่นหรือสถานที่อื่นต่อไป

รายการวันว่าง	
1. วัดพระพุทธรบาท จ.สระบุรี	6. หอคอยเมืองพัทยา
2. น้ำตกเจ็ดสาวน้อย	7. ล่องแพแควน้อย
3. ชมเมืองเพชร	8. วัดท่ามังกรทอง
4. อาหารแม่น้ำแคว	9. พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน
5. ของกินขึ้นชื่อที่ตลาดหนองมน	10. วัดพระพุทธรณาย

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทท่องเที่ยวทั้ง 2 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษารายการประเภทท่องเที่ยวทั้ง 2 รายการพบว่า การสร้างความหมายตรงของรายการประเภทนี้จะเป็นการเสนอเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว การแนะนำให้รู้จักกับงานฝีมือสินค้าที่ขึ้นชื่อ และเรื่องประเพณีที่เป็นการท่องเที่ยวของไทยมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบความหมายตรงเรื่องการเดินทางให้ผู้ชมท่องเที่ยวภายในประเทศด้วย

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทท่องเที่ยว เป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย และเรื่องส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศตอบรับกับกระแสปีท่องเที่ยวไทย 2541-2542 หรือ โครงการ Amazing Thailand

สิ่งที่สังเกตเห็นได้ในการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในรายการประเภทท่องเที่ยวคือเนื้อหาทั้งหมดจะนำเสนอในเชิงบวก เน้นความหมายในเรื่องคุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยวและความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวจะเสนอในแง่มุมที่เข้าใจได้ง่าย เน้นความสนุกสนานและความสวยงามเป็นหลัก

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการวิเคราะห์รายการประเภทท่องเที่ยวทั้ง 2 รายการพบว่า รายการประเภทนี้จะเน้นการเสนอภาพให้มีความสวยงามดึงดูดอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมเป็นหลัก ดังนั้นภาพของสถานที่ท่องเที่ยว งานประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ จึงมีการถ่ายทำอย่างสวยงาม

โดยเน้นการใช้ภาพกว้างเพื่อให้เห็นทัศนียภาพและบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ใช้ภาพระยะใกล้เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งของที่เป็นงานศิลปะ นอกจากนี้ยังมีการใช้การเคลื่อนไหวกล้องแบบการซูม การกวาดภาพไปทางซ้าย-ขวา การกวาดภาพขึ้น-ลง เพื่อสร้างภาพที่สวยงามด้วยเช่นกัน โดยจะช่วยให้เห็นบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวที่ตรงนั้น และทำให้ภาพมีความสมจริงสมจังมากขึ้นด้วย สำหรับการเคลื่อนไหวกล้องแบบมือถือโดยไม่ใช้ขากล้องพบได้ในรายการวันว่าง โดยจะใช้ในการเสนอภาพแทนสายตาคณดู ทำให้คนดูรู้สึกเหมือนว่าได้ไปชมสถานที่ท่องเที่ยวที่ตรงนั้นด้วยตนเอง

...พิธีกรจะเป็นคนพาผู้ชมไปให้เห็นสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จึงต้องปรากฏตัวให้เห็นว่าสามารถทำกิจกรรมอะไรได้บ้างในสถานที่ท่องเที่ยวที่ตรงนั้น แล้วภาพที่เสนอเราจะพยายามทำให้สนุกเพื่อแทนตัวของคนดูว่าในที่แห่งนั้นคนดูเขาอยากเห็นตรงไหน เช่น ไปถึงวัดเราก็แทนสายตาคณดูโดยการเคลื่อนกล้องเข้าไปในวัด พอดูไปแล้วภาพก็จะสนุกเหมือนคนดูได้ไปเห็นด้วยตนเอง...

(บรรพต หุยนองโพธิ์ ,รายการวันว่าง,สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการวันว่าง

<u>ภาพ</u>	<u>เสียง</u>
- วิทยุชื่อเรื่องต้นรายการ - พิธีกรยืนหน้าตึกสูง - ขึ้นชื่อ"อาทิตย์ลา สิขานล พิธีกร"	<u>พิธีกร</u> สวัสดีค่ะและตอนนี้แอมมีก็มาป็นอยู่ตรงชายหาดของพัทยาปาร์คคะ วันนี้แอมมีจะพาเพื่อนๆขึ้นไปชมวิวของเมืองพัทยาบนหอคอยของที่นี่กันคะ
- พิธีกรขณะนั่งกระเช้า - พิธีกรบนจุดชมวิวนบหอคอย	<u>พิธีกร</u> ตอนนี้แอมมีอยู่บนหอคอยที่เป็นจุดชมวิวที่สวยงามที่สุดของเมืองพัทยาก็ว่าได้คะ จะเดินชมได้รอบเป็นวงกลมเลยคะ ลองมองลงไปข้างล่างจะเห็นวิวที่สวยงามจับใจจริงๆเลยคะ
- วิวเมืองพัทยา - พิธีกรที่ห้องอาหารหมุนได้ - สลับภาพพิธีกรนั่งชมวิว กล้องเคลื่อนไหวไปมา - วิวรอบๆ - พิธีกรในกระเช้า	<u>พิธีกร</u> ลงมาอีกชั้นหนึ่งก็จะเป็นห้องอาหารที่มีลักษณะพิเศษคะ สามารถหมุนได้รอบเลยนะคะ พอเรารับประทานอาหารไปเราก็ชมวิวไปได้รอบเมืองพัทยาเลยคะ
- ภาพพิธีกรชมวิวขณะนั่งกระเช้า - พิธีกรบนยอดตึก - ขึ้นตัวหนังสือขอบคุณ	<u>พิธีกร</u> นอกจากนี้ยังมีการให้บริการกระเช้าลอยฟ้านั่งชมวิวจากหอคอยลงสู่ชายหาดได้ด้วยคะ
- วิทยุชื่อผู้สนับสนุนรายการ	<u>พิธีกร</u> ลองเปลี่ยนบรรยากาศมาหาที่พักผ่อนใกล้ๆแบบนี้ดูสิคะ แล้วจะรู้ว่าเมืองไทยของเรายังมีอะไรที่สวยงามให้ชมอีกเยอะเลยคะ

สำหรับการเสนอภาพบรรยากาศงานประเพณีและมีภาพคนในท้องถิ่นทำกิจกรรมต่างๆ ในงานประเพณี ก็เป็นภาพที่มีผลต่อความรู้สึกของผู้ชมด้วยเช่นกัน ทำให้เกิดความรู้สึกสนใจ และสนุกสนานร่วมไปกับงานประเพณีนั้นด้วย

นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจและเหมาะสมในการเสนอเรื่องการท่องเที่ยวอีก รูปแบบหนึ่งคือ การบรรยายแบบสนุกสนานเพื่อสร้างความรู้สึกสนุกสนานในการชมรายการ และยังเป็นวิธีการหนึ่งที่ดีดึงดูดความสนใจผู้ชมได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างรายการเที่ยวเมืองไทย ใน 1 นาทีที่นำมาเสนอนี้

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการเที่ยวเมืองไทยใน 1 นาที

ภาพ	เสียง
- วิทยุชื่อเรื่องต้นรายการ	...ดนตรีประจำรายการคลอเบาๆ...
- LS.วงโยชวาทัดเดิน	<u>เสียงบรรยาย</u>
- หมูคนแบกเรือยาวลงน้ำ	ท่านผู้ชมเคยสงสัยบ้างไหมครับว่า กว่าจะได้เรือยาวสักลำเพื่อนำไปขึ้นข่ง
- MLS.คนสวมหัวเรือ	ข่งนั้นมันยากเย็นแสนเข็ญขนาดไหนนั้นละ
- คนจับเรือลงน้ำ	<u>เสียงร้อง</u>
- แพนจากคนไปที่หัวเรือ	"ท่องเที่ยวทั่วไทย เมืองไทยของเรา..เฮ้อ..ฮ่า..ไฮ้"
- <u>พลิกภาพเข้าสู่เนื้อหา</u>	<u>เสียงบรรยาย</u>
- แพนคนตัดไม้ทำเรือ (ช้อนตอน)	ว่ากันว่าแค่การเดินป่าหาไม้งามๆสักต้น ลำต้นเหยียดตรงพอดีพอดีก็กิน
- คนซุดต้นไม้ที่ตัดได้	เวลาแรมเดือนแล้วล่ะครับ พอหาไม้มาได้ก็ต้องวางตากแดดตากฝนนานเป็น
- เอาโซมัดต้นไม้	แรมปีเพื่อให้เนื้อไม้แห้งและลงตัวจากนั้นจึงค่อยลงมือตากและซุด ขึ้นตอนนี้
- วางไม้กลางแดดที่ทำเรือ	ใช้เวลาอีกเป็นเดือน ถึงจะได้เรือสำเภา ที่พร้อมจะสำราญวัลแล้วล่ะครับ
- มุมเงยคนซุดตากเรือ	แทน แทน แทน แทน
- CU.ไม้ที่กำลังถูกตาก	บ๊ัด จ้า บ๊ัด จ้า บ๊ัด
- MLS.คนทาสีเรือ	ลอยอืดทิดเป็นแค่ก่อนไม้
- LS.คนแบกเรือที่แต่งเสร็จแล้ว	เอานะพอนะ เอานะแม่่นะ
- LS.ขณะกำลังจำพายเรือแข่ง	
- <u>ตัดเข้าปฏิทินท่องเที่ยว"งาน</u>	
<u>แข่งเรือยาวประเพณีฉลองงา</u>	
<u>ช้างดำ จ.น่าน</u>	<u>เสียงร้อง</u>
- เครื่องหมายททท.เลื่อนลงมา	"ท่องเที่ยวทั่วไทย เมืองไทยของเรา..เฮ้อ..ฮ่า..ไฮ้"

...เราใช้ผู้บรรยายเป็นคุณอภิชาติ คำดีเพราะเขามีความสามารถในการพากย์ สามารถใช้น้ำเสียงต่างๆ พูดภาษาท้องถิ่นได้หลายภาค และมียังมุขมีลีลาของตัวเอง ซึ่งจะทำให้รายการน่าสนใจว่าการบรรยายด้วยเสียงนุ่มๆเหมือนสารคดีทั่วไป...

(ศรัณย์ นาคะประทีป ,รายการเที่ยวเมืองไทยใน 1 นาที,สัมภาษณ์)

การนำเสนอเรื่องการท่องเที่ยวด้วยรูปแบบพิธีกรพาไปสัมผัสกับสถานที่จริงด้วยตนเอง และรูปแบบการบรรยายแบบสนุกสนานถือได้ว่าเป็นการยึดความสนุกสนานเป็นหลัก ดังนั้นจึงทำให้เรื่องของการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทท่องเที่ยวทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมของรายการประเภทนี้ได้ว่า รายการประเภทท่องเที่ยวมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นความหมายตรงเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีไทยที่เป็นเทศกาลท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นการแนะนำให้ผู้ชมรู้จักสถานที่และงานประเพณีที่สำคัญของไทย ส่วนการสร้างความหมายแฝงจะเน้นไปที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ และเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยความหมายแฝงเรื่องนี้ถือได้ว่าเป็นการนำเสนอเพื่อตอบสนองกับปีท่องเที่ยวไทย 2541-2542 หรือโครงการ Amazing Thailand Year นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการสร้างความหมายในเนื้อหารายการประเภทท่องเที่ยวทั้งหมดจะเป็นการนำเสนอในเชิงบวกและเสนอในแง่มุมที่เข้าใจง่าย

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอเน้นพบว่า รายการประเภทท่องเที่ยวจะเน้นการเสนอภาพที่มีความสวยงามเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีการใช้เทคนิคการถ่ายทำ เช่น การซูม การกวาดภาพไปทางซ้าย-ขวา การกวาดภาพขึ้น-ลง และขนาดภาพต่างๆที่ช่วยในการสร้างภาพให้สวยงาม แปลกตา นอกจากนี้รายการท่องเที่ยวจะยึดหลักความสนุกสนานในการท่องเที่ยว รูปแบบการนำเสนอจึงมีการใช้ทั้งรูปแบบการบรรยายที่สนุกสนาน และการให้พิธีกรพาไปสัมผัสสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 2 รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำเสนอเรื่องท่องเที่ยวได้ดี

จากการศึกษาการสร้างความหมายทั้งหมดในรายการประเภทท่องเที่ยวยังทำให้พบอีกว่า ความหมายที่ผู้ผลิตรายการนำเสนอเป็นความเป็นจริงที่แท้จริงตรงตามที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงภายนอก ขณะเดียวกันก็ยังมีการสร้างภาพการท่องเที่ยวให้เป็นเรื่องที่สวยงามและสนุกสนาน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการตามหลักการสร้างสารให้มีความน่าสนใจโดยทั่วไป

รายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์นั้นมี 2 รายการ ดังนี้

1.รายการจากดวงใจพสกนิกร

รูปแบบ

จากรายนามชื่อเรื่องต้นรายการจึงเข้าสู่การสัมภาษณ์ความรู้สึกของประชาชนคนไทยในสาขาอาชีพต่างๆ พร้อมมีภาพประกอบเป็นภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขณะทรงเสด็จพระราชดำเนินไปเยือนราษฎรในท้องถิ่นต่างๆ จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงความรู้สึกของราษฎรไทยในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น นักแสดง เกษตรกร ซึ่งมีความรู้สึกต่อพระราชกรณียกิจ ตลอดจนน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย

เนื้อหารายการจากดวงใจพสกนิกร	
1.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	6.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	7.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	8.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
4.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	9.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
5.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	10.ความรู้สึกของประชาชนในสาขาต่างๆที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.รายการเลาะรอบขอบวัง

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกให้รู้ถึงชื่อรายการ แล้วจึงเข้าสู่การบรรยายเนื้อหาโดยเสียงผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบตามเนื้อหา เป็นทั้งภาพศิลปะวัตถุที่ถ่ายที่พระที่นั่งวิมานเมฆ และภาพจากภาพถ่ายโบราณ ระหว่างการบรรยายเนื้อหาจะมีตัวหนังสือและเครื่องหมายของผู้สนับสนุนรายการขึ้นที่ด้านล่างจอสลับกันไปทีละบริษัท จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการและผู้ผลิตรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงประวัติความเป็นมาของพระที่นั่งวิมานเมฆ ตลอดจนประวัติของโบราณวัตถุศิลปะ และของโบราณอันทรงคุณค่าภายในพระที่นั่งวิมานเมฆ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

ศิลปะวัตถุกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี

เนื้อหารายการเลาะรอบขอบวัง	
1. จุดเริ่มต้นของการประปาไทย	6. เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ
2. สาธารณูปโภคในสยาม	7. เครื่องดนตรีไทยในพระที่นั่งวิมานเมฆ
3. คณะตามเสด็จประพาสยุโรป 2440	8. การทำนุบำรุงสัมพันธ์กับประเทศจีน
4. 100 ปีสายสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย	9. การแลกเปลี่ยนศิลปะกระเบื้องเคลือบ
5. ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-รัสเซีย	10. การสะสมเครื่องกระเบื้องเคลือบ

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์ทั้ง 2 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษาพบว่าความหมายตรงส่วนใหญ่ของรายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์จะพบในเสียงบรรยาย โดยเป็นการแสดงให้เห็นถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระราชดำริของพระมหากษัตริย์พระองค์อื่นในการทำคุณประโยชน์ให้แก่ประชาชนคนไทย นอกจากนี้ยังมีความหมายตรงที่เสนอถึงความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ด้วย

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์เป็นการเสนอถึงพระเกียรติคุณของพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นผู้ทำนุบำรุงและสร้างประโยชน์สุขต่างๆ ให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกจิตสำนึกในการรำลึกและตระหนักถึงพระคุณของพระมหากษัตริย์ไทยด้วย

สิ่งที่สังเกตเห็นได้จากการสร้างความหมายตรงและความแฝงในเนื้อหารายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์คือ หากเป็นการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันจะเป็นการเสนอถึงความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อพระองค์ท่าน แต่หากเป็นพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตพระองค์อื่นจะเป็นการเสนอถึงพระมหากษัตริย์คุณที่ได้ทรงมอบประโยชน์สุขไว้ให้แก่ประชาชนชาวไทย เช่น รายการเลาะรอบขอบวังเสนอถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงริเริ่มก่อตั้งการประปาขึ้นในประเทศไทย เพื่อบรรเทาการขาดแคลนน้ำและเพื่อพัฒนาคุณภาพของน้ำที่ใช้ในการบริโภคอุปโภค นอกจากนี้การสร้างความหมายทั้งหมดในรายการประเภทนี้ยังเป็นการนำเสนอในเชิงสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอ

การนำเสนอภาพในรายการประเภทเชตฺฐสถานบันกษัตริย์พบว่า

1. การให้บุคคลพูดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

รายการประเภทเชตฺฐสถานบันกษัตริย์ที่มีการให้บุคคลมาพูดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ คือ รายการจากดวงใจพสกนิกร ซึ่งรูปแบบการนำเสนอเช่นนี้เป็นวิธีการสร้างอารมณ์และความรู้สึกซาบซึ้งต่อพระมหากษัตริย์ได้เป็นอย่างดี

2. ลักษณะภาพ

การนำเสนอภาพในรายการประเภทเชตฺฐสถานบันกษัตริย์พบว่า เป็นการเสนอภาพเหตุการณ์จริงในการประกอบพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ทั้งภาพเหตุการณ์ในอดีตและภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งภาพเหล่านี้สามารถก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งแก่ผู้ชมรายการได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการตัดต่อแบบภาพช้า (Slow Motion) ในการนำเสนอภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เห็นถึงพระอิริยาบถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างชัดเจน และก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งประทับใจแก่ผู้ชมรายการได้มากเช่นกัน

3. ภาษา

สำหรับภาษาที่ใช้ในรายการประเภทเชตฺฐสถานบันกษัตริย์พบว่า เป็นภาษาแบบแผนหรือภาษาเขียนที่เป็นทางการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์จำเป็นต้องใช้คำราชาศัพท์และภาษาที่เป็นทางการ ดังนั้นจึงทำให้การนำเสนอเนื้อหาจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการอย่างสอดคล้องกัน

...ภาษาของรายการนี้ที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นคือเรื่องของราชาศัพท์ ห้ามผิดพลาด เราก็คงให้ทางสำนักพระราชวังตรวจสอบครีปต์ก่อนถ่ายทำ และนอกเหนือจากราชาศัพท์ส่วนใหญ่จะต้องบรรยายไปตามข้อมูลที่หามาได้ เราจะทำอะไรต่างจากความจริงทางประวัติศาสตร์ไปไม่ได้เด็ดขาด จะไปคิดหรือพูดอะไรขึ้นมาเองไม่ได้ ...

(ประกิต ศกุนตสิงห์, รายการเลาะรอบขอบวัง, สัมภาษณ์)

4. ดนตรีประกอบ

สำหรับเสียงดนตรีประกอบก็เป็นสิ่งที่สร้างความหมายให้กับรายการประเภทเชตฺฐสถานบันกษัตริย์ด้วย โดยการนำดนตรีประกอบที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่มาใช้ประกอบในการเสนอเนื้อหาของรายการ จะทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกถึงความมีคุณค่าอย่างยิ่ง และเกิดความรู้สึกซาบซึ้งไปกับเรื่องพระมหากษัตริย์ของพระมหากษัตริย์ได้

5. ฉากและแสงสี

จากการศึกษาพบว่ารายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์จะนำเสนอฉากหลังที่เป็นธรรมชาติ และไม่เน้นการจัดแสงสีเพื่อสร้างอารมณ์ เนื่องจากจะเน้นการสร้างอารมณ์ซาบซึ่งที่ความรู้สึกของประชาชนคนไทยที่มีต่อพระมหากษัตริย์มากกว่าส่วนอื่น

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้นาตีสันประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์ทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า รายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์มีการสร้างความหมายในเนื้อหาของรายการโดยเน้นความหมายตรงเรื่องพระราชกรณียกิจอย่างหาที่เปรียบมิได้ของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีตที่ได้ทรงมอบให้แก่พสกนิกรชาวไทย และเรื่องความรู้สึกของราษฎรไทยต่อพระมหากษัตริย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทพบว่าจะมุ่งเน้นการสร้างความหมายแฝงเรื่องความซาบซึ่งต่อพระมหากษัตริย์ของพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการดอกย้ำให้ผู้ชมรายการได้รับรู้ว่า มีประโยชน์ในเรื่องใดบ้างที่ประชาชนคนไทยได้รับจากพระมหากษัตริย์ และยังเป็นการเสนอความรู้สึกซาบซึ่งของประชาชนผู้หนึ่งให้ผู้ชมคนไทยคนอื่นๆ ได้เกิดอารมณ์และความรู้สึกซาบซึ่งร่วมกันไปด้วย

สำหรับการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์พบว่าจะเน้นการเสนอภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และภาพพระยะใกล้ที่แสดงให้เห็นถึงพระพักตร์และพระอิริยาบถของพระองค์อย่างชัดเจน ซึ่งภาพเหล่านี้เป็นภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ่งต่อผู้ชมอย่างมาก ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสร้างความหมายในลักษณะนี้เป็นการสร้างความเป็นจริงทั้งแบบความจริงที่ผู้ชมสามารถสัมผัสได้ในโลกแห่งความเป็นจริง นั่นคือ ผู้ชมสามารถรับรู้ถึงความสำคัญและความซาบซึ่งในพระมหากษัตริย์ของพระมหากษัตริย์ได้ด้วยประสบการณ์ของตนเอง ขณะเดียวกันความหมายในรายการประเภทเชิดชูสถาบันกษัตริย์ยังเป็นความจริงที่ผู้ผลิตรายการสร้างภาพขึ้นให้ผู้ชมเล็งเห็นถึงความสำคัญของสถาบันกษัตริย์ ดังนั้นจึงถือได้ว่าความหมายในรายการประเภทนี้เป็นความจริงที่รับรู้ได้ในรูปของสัญลักษณ์ (Symbolic) และนำไปสู่จิตสำนึกของผู้ชมรายการ ก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ่งและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ขึ้นเมื่อได้เห็นภาพพระพักตร์และพระอิริยาบถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และยังเป็นการดอกย้ำความเคารพในสถาบันกษัตริย์ที่ผู้ชมคนไทยมีอยู่เดิมให้เพิ่มมากขึ้นด้วย

รายการประเภทความรู้ทั่วไป

รายการประเภทความรู้ทั่วไปเป็นการเสนอเนื้อหาในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นความรู้ประเภทต่างๆ ได้ดังนี้คือ

1. ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนน
2. ความรู้เรื่องที่อยู่อาศัย
3. ความรู้เรื่องการประหยัด
4. ความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตัวเอง
5. ความรู้เรื่องหนังสือ

รายการความรู้ทั่วไปแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาและรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนน

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดทำเป็นรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนมีทั้งหมด 4 รายการ ดังนี้

1.รายการคู่มือคู่รถ

รูปแบบ

รูปแบบการนำเสนอของรายการมีการปรับเปลี่ยนและนำเสนอสลับกันเป็นระยะๆ แต่ทุกรูปแบบจะมีพิธีกรชาย คือ คุณณัฐพล วรรณสุด ซึ่งสวมเสื้อเครื่องแบบของบริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ดังมีรูปแบบต่างๆดังนี้

รูปแบบที่ 1 - จากรายชื่อนามชื่อเรื่องต้นรายการจะเข้าสู่พิธีกรในฉากในโรงถ่าย ฉากจะมีการออกแบบและตกแต่งให้มีสีเหลืองแดงตามแบบของบริษัทเชลล์ พิธีกรจะเป็นผู้เกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหาที่จะนำเสนอ ส่วนเนื้อหารายละเอียดจะเป็นเสียงบรรยายของพิธีกรพร้อมมีภาพประกอบตามเนื้อหา และจะมีพิธีกรสรุปท้ายก่อนเข้าสู่รายชื่อนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

รูปแบบที่ 2 - จะมีพิธีกรถ่ายทำในฉากในโรงถ่ายเช่นกัน แต่จะมีผู้เชี่ยวชาญเรื่องรถยนต์จากบริษัทเชลล์มาเป็นผู้ตอบปัญหาและให้คำอธิบาย ส่วนเนื้อหารายละเอียดจะเป็นเสียงบรรยายของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมมีภาพประกอบตามเนื้อหา แล้วจึงเข้าสู่การสรุปท้ายของพิธีกรในฉากอีกครั้ง

รูปแบบที่ 3 - จะเปลี่ยนจากการถ่ายทำพิธีกรในฉากเป็นการถ่ายทำที่ปั๊มน้ำมันหรือศูนย์บริการของเชลล์ ซึ่งจะเห็นภาพฉากหลังเป็นเครื่องหมายสีเหลืองแดงของเชลล์ทุกภาพ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับการดูแลรักษาและซ่อมแซมรถยนต์ให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ได้นาน รวมไปถึงวิธีการขับรถยนต์ การใช้ถนน และการปฏิบัติตามกฎจราจรเพื่อให้ผู้ขับรถยนต์ได้รับความปลอดภัย นอกจากนี้เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวข้องกับน้ำมัน น้ำมันเครื่อง ผลิตภัณฑ์ และศูนย์บริการของเชลล์ด้วย

เนื้อหารายการคู่มือคู่รถ	
1. การดูแลสภาพรถหลังฤดูฝน	6. สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามขณะขับขี่ 2
2. การเติมน้ำมันเบรก	7. การเปลี่ยนช่องทางการเดินทาง
3. การรวานห้องที่ยั่วรถยนต์	8. ขับรถประหยัดน้ำมัน 1
4. การรวานออฟโรด	9. ขับรถประหยัดน้ำมัน 2
5. สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามขณะขับขี่ 1	10. อุปกรณ์ประหยัดน้ำมัน

2. รายการบนถนนคนเดินทาง

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการ จากนั้นจึงเข้าสู่การบรรยายเนื้อหาโดยจะใช้เสียงผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบคำบรรยาย ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายทำจริงตามถนนหนทาง บางครั้งอาจใช้ภาพการแสดงของผู้แสดง หรือมีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ที่ใช้รถใช้ถนน และส่วนท้ายมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ ใช้เสียงเพลงประกอบที่กระฉับกระเฉงและเร้าใจตลอดรายการ

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติ ข้อกำหนด ข้อบังคับ และให้คำแนะนำในการใช้รถใช้ถนนแก่ประชาชนที่ขับขี่รถยนต์และยานพาหนะต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไปที่ใช้ถนนและทางเท้าในการสัญจรไปมาในที่ต่างๆ เช่น เรื่องป้ายกำหนดข้อบังคับต่างๆในการขับขี่ เรื่องการคาดเข็มขัดนิรภัย เรื่องค่าโดยสารรถเมล์ปรับอากาศราคา 10 บาทตลอดสาย

เนื้อหารายการบนถนนคนเดินทาง	
1. การขับขี่โดยใช้กระจกมองหลัง	6. การตรวจสภาพรถก่อนออกเดินทาง
2. การขับขี่แบบมีวินัย	7. รถเมล์สาย 154 สำหรับชุมชนวิหค 3
3. รถปรับอากาศราคาประหยัด	8. การรักษาเครื่องยนต์รถให้ปลอดมลพิษ
4. การจับและปรับผู้ทำผิดกฎจราจร	9. การทำผิดกฎจราจรในช่วงโมงเร่งด่วน
5. ทางแยกบนถนน	10. การคาดเข็มขัดนิรภัยให้ถูกวิธี

3. รายการเมืองไทยปลอดภัย

รูปแบบ

รูปแบบการนำเสนอของรายการนี้มี 2 รูปแบบสลับสับเปลี่ยนกันไป ดังนี้

รูปแบบที่ 1 - เป็นแบบที่มีพิธีกรชายเป็นผู้ดำเนินรายการ คือ คุณสิริคุปต์ เมทะนี พิธีกรจะสวมชุดเครื่องแบบของบริษัท ฮอนด้า จำกัด และถ่ายทำในสนามฝึกขับขี่รถจักรยานยนต์ หรือตามทางเดินริมถนน พิธีกรจะนำเข้าสู่เรื่องราวที่นำเสนอในตอนนั้น จาก

นั้นเป็นเสียงบรรยายเนื้อหาของพิธีกร และมีภาพประกอบตามเนื้อหา จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ และมีเพลงประกอบแนวกีตาร์กระฉิ่งเป็นเพลงประจำรายการ

รูปแบบที่ 2 - เป็นรูปแบบการนำเสนอที่ไม่มีพิธีกร แต่จะมีครูฝึกของบริษัทฮอนด้าเป็นผู้บรรยายเนื้อหาและอธิบายถึงวิธีการขับขี่จักรยานยนต์ โดยจะเป็นการสอนขับขี่ด้วยเครื่องฝึกขับขี่แบบคอมพิวเตอร์ พร้อมมีภาพประกอบจากจอคอมพิวเตอร์ให้เห็นถึงการขับขี่ในลักษณะต่างๆด้วย

เนื้อหา

เสนอถึงวิธีการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยและถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงไปถึงวิธีการดูแลรักษาจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ยาวนาน สามารถขับขี่ได้อย่างมั่นใจ

เนื้อหารายการเมืองไทยปลอดภัย	
1. เอกสารประจำรถจักรยานยนต์	6. วิธีดูแลเครื่องยนต์ของรถจักรยานยนต์
2. การจูงรถจักรยานยนต์อย่างถูกวิธี	7. การใช้เครื่องจำลองขับขี่ด้วยคำแนะนำครูฝึก
3. การดูแลรถจักรยานยนต์อายุ 2 ปี	8. การใช้เครื่องจำลองขับขี่ด้วยคำแนะนำครูฝึก
4. การขับขี่ผ่านทางโค้ง	9. การใช้เครื่องจำลองขับขี่ด้วยคำแนะนำครูฝึก
5. การป้องกันถึงน้ำมันไม่ให้ปนสนิม	10. การใช้เครื่องจำลองขับขี่ด้วยคำแนะนำครูฝึก

4. รายการรวมใจแก้ไขจราจร

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการเป็นภาพรวมของการจราจรในปัจจุบัน จากนั้นเข้าสู่การแสดงละครตลกสั้นๆ เพื่อเป็นการเปิดเข้าสู่เนื้อหา ละครจะใช้นักแสดงตลกเป็นตัวละครหลัก 1 คน ได้แก่ คุณดารณีนุช โพธิปิติ คุณวราพรรณ หุ่ยยตระกูล และมีนักแสดงประกอบอีก 1-2 คน ละครจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับปัญหาการจราจรในปัจจุบัน จากนั้นจึงเข้าสู่เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย โดยจะมีบทพูดเชื่อมโยงต่อจากช่วงละครด้วย การบรรยายจะมีภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและมีภาพกราฟฟิคคอมพิวเตอร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่การจราจร ทางเดินรถแบบวันเวย์หรือทูเวย์ ตอนท้ายจะมีภาพการมีน้ำใจช่วยเหลือกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เช่น ตำรวจเปิดประตูรถยนต์ให้เด็กนักเรียนได้ลงจากรถไวซิ่ง เด็กนักเรียนนำน้ำมาให้ตำรวจดื่ม และมีคำขวัญเกี่ยวกับกับแบ่งปันน้ำใจ คือ "แบ่งปันน้ำใจ ร่วมแก้ไขปัญหาจราจร" และปิดท้ายด้วยเครื่องหมายและชื่อของผู้สนับสนุนรายการ คือ สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก

เนื้อหา

เกี่ยวกับความคืบหน้าและข่าวคราวในการดำเนินการแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานครจนข้อแนะนำในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในการช่วยกันแก้ไขปัญหาจราจรให้ดีขึ้น เช่น

การจับและปรับรถยนต์ที่มีควันขาวควันดำ การกำหนดเขตขับขี่ปลอดภัยในถนนบางสาย
ของกรุงเทพ อาสาจราจรคือใคร

เนื้อหารายการรวมใจแก้ไขจราจร	
1.การปรับปรุงผิวถนน	6.วินัยจราจรในพื้นที่เฉพาะ
2.การกวาดขั้วควันดำควันขาว	7.ความเร็วรถที่ผ่านได้ลดลง
3.ขับรถตามกฎหมาย	8.มลพิษจากรถติด
4.ถนนไม่พอจำนวนรถ	9.รถติดผลาญน้ำมัน
5.อาสาจราจร	10.สุขภาพจิตขณะรถติด

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทความรู้ทั่วไปเรื่องการใช้รถใช้ถนนทั้ง 4 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังต่อไปนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษารายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนทั้ง 4 รายการพบว่า ส่วนใหญ่รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนจะเสนอความหมายตรงในเรื่องการขับขี่ที่ถูกต้อง โดยเสนอถึงความหมายตรงเรื่องวิธีการขับขี่ที่สร้างความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่และผู้ที่ใช้รถใช้ถนนร่วมกันเป็นอันดับแรก และเสนอเรื่องกฎข้อบังคับในการขับขี่เป็นเรื่องรองลงมา เช่น กฎจราจรที่กำหนดความเร็วในการขับขี่รถยนต์ กฎหมายในการคาดเข็มขัดนิรภัย และกฎข้อบังคับแก่ผู้ขับขี่รถยนต์เข้าไปในพื้นที่กวดขันวินัยจราจร นอกจากนี้ยังมีการเสนอเรื่องสาเหตุของการเกิดปัญหาจราจรและวิธีการแก้ไขปัญหาจราจรให้คลี่คลายลงไปได้ เรื่องวิธีการดูแลรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เพื่อที่จะได้ยืดอายุการใช้งานของยานพาหนะ และยังไม่ทำให้เกิดปัญหาต่อการจราจรและสภาพแวดล้อมด้วย

สิ่งที่สังเกตเห็นได้จากการสร้างความหมายตรงของรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนคือ รายการที่เสนอเรื่องวิธีการขับขี่ที่ถูกต้องปลอดภัย กฎข้อบังคับในการขับขี่ และการแก้ไขปัญหารถจราจรนั้น จะมีผู้สนับสนุนรายการเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ดำเนินการเรื่องจราจร เช่น กองบังคับการตำรวจนครบาลและสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (สจร.) ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดเนื้อหาหรือความหมายตรงที่นำเสนอให้เป็นไปในทิศทางของการประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการขับขี่ เพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้และนำไปสู่การขับขี่ที่ถูกต้องและช่วยลดปัญหารถจราจรได้ในที่สุด

...เนื้อหารายการจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนงานการจัดจรรยาของสจร. เพราะเขาต้องการให้รายการนี้เป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน ให้ประชาชนรู้ว่าควรจะมีปฏิบัติตัวอย่างไรที่จะเป็นการร่วมมือแก้ไขปัญหาราจรได้ เพราะเพียงลำพังให้ภาครัฐทำฝ่ายเดียวคงไม่ประสบความสำเร็จ ประชาชนจำเป็นต้องร่วมมือด้วย... (ชนานันท์ คงชนาฤทธิ์, รายการรวมใจแก้ไขจรรยา, สัมภาษณ์)

ส่วนความหมายตรงในเรื่องวิธีการดูแลรักษายานพาหนะพบว่า ผู้สนับสนุนรายการจะเป็นบริษัทผู้ผลิตสินค้าเกี่ยวกับรถยนต์ เช่น รายการคู่มือคู่มือผู้สนับสนุนรายการเป็นน้ำมันและผลิตภัณฑ์เซลล์ รายการเมืองไทยปลอดภัยมีผู้สนับสนุนรายการเป็นรถจักรยานยนต์ ฮอนด้า โดยความหมายตรงที่ทั้ง 2 รายการนำเสนอจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษารถยนต์และรถจักรยานยนต์ทั่วไป เช่น การดูแลรถจักรยานยนต์อายุ 2 ปี วิธีการดูแลสภาพรถยนต์หลังน้ำท่วม ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะเสนอในลักษณะที่ผู้ชมสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ด้วยตนเอง

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนพบว่า มีการเสนอความหมายแฝงตามลักษณะของผู้สนับสนุนรายการเช่นกัน รายการที่มีผู้สนับสนุนรายการเป็นหน่วยงานของรัฐจะเสนอความหมายแฝงเรื่องการปลูกฝังนิสัยในการขับขี่ให้ถูกต้องตามกฎหมายจราจร และวิธีการขับขี่รถยนต์ที่ถูกวิธี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อผู้ขับขี่และผู้ที่ใช้รถใช้ถนนทั่วไป และเรื่องการปลูกฝังนิสัยในการเคารพกฎจราจร นอกจากนี้ยังพบว่าการเสนอเรื่องการประชาสัมพันธ์แผนงานในการแก้ไขปัญหาราจรของหน่วยงานที่เป็นผู้สนับสนุนรายการด้วย เช่น รายการรวมใจแก้ไขจรรยาจะมีการแฝงการประชาสัมพันธ์ให้กับสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก หรือ สจร. โดยเสนอให้เห็นถึงการดำเนินงานจัดแผนงานจราจรต่างๆในแต่ละเดือน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงผลงานของ สจร. ด้วย

ส่วนรายการที่มีผู้สนับสนุนรายการเป็นสินค้าที่เกี่ยวกับรถยนต์จะพบว่า การเสนอความหมายตรงเรื่องวิธีการดูแลรักษายานพาหนะต่างๆ เป็นการแฝงไว้ให้ผู้ชมรู้จักหันมาดูแลรักษาสภาพยานพาหนะของตนเอง เพื่อที่จะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาราจร เช่น รายการคู่มือคู่มือเสนอเรื่องการดูแลเครื่องยนต์ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เพื่อไม่ให้ระบบการเผาไหม้ของเครื่องยนต์ก่อให้เกิดควันพิษที่ทำลายสภาพแวดล้อม. นอกจากนี้ยังมีการสร้างความหมายแฝงในเรื่องสินค้าของผู้สนับสนุนรายการในรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนด้วย โดยพบในรายการคู่มือคู่มือและรายการเมืองไทยปลอดภัย ซึ่งเป็นรายการที่มีผู้สนับสนุนรายการเป็นสินค้า ซึ่งจะพบการเสนอภาพสินค้าในภาพประกอบของรายการในลักษณะที่นำสินค้ามาเป็นอุปกรณ์ประกอบฉากในเนื้อหาของรายการ

...ลูกค้าเขาให้เงินเราเขาก็ยอมต้องอยากได้รับอะไรกลับไปด้วย ผมมองว่ารายการสั้นๆอย่างนี้มันก็คือการแอบอิงโฆษณาแฝงๆ ลูกค้าเขาจะอยากให้เห็นบีบเห็นน้ำมันของเขาตลอด แต่บางทีเราก็ทำไม่ได้ สิ่งที่ได้ประจำคือฉากในสตูดิโอที่มีโลโก้เซลล์... (ภัททกร เกรือเสนา ,รายการคู่มือคู่รถ ,สัมภาษณ์)

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการคู่มือคู่รถ

ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> - รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ - <u>เข้าฉากในโรงถ่าย</u> - ไฟสว่างขึ้น, ดอลลี่เข้าพิธีกร - ยืนอยู่ในฉาก ช่างที่ใส่จดหมาย - <u>ตัดเข้าภาพประกอบ</u> - แพนเข้าที่กระปุกน้ำมันเบรก - ซูมไปที่ขีดต่ำสุด, สูงสุด - แพนผ้าเบรกของรถยนต์ - Cu. น้ำมันเบรกในกระปุก - ไฟเตือนน้ำมันเบรกที่หน้าปัด - Ms. หน้าผู้หญิงขณะขับรถ - ซูมออกเห็นรถยนต์ที่ถูกยกขึ้น - <u>ตัดกลับฉากในโรงถ่าย</u> - ดอลลี่พิธีกรนั่งที่เก้าอี้ - รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ 	<p><u>ณัฐพล</u></p> <p>ในวันนี้เราจะมาตอบคำถามกันครับ สำหรับจดหมายที่ส่งเข้ามาถามกันว่ากรณีที่น้ำมันเบรกพร่องนั้น เราสามารถเติมกันเองได้หรือไม่ ไปชมคำตอบพร้อมๆกันเลยครับ</p> <p><u>เสียงบรรยายของณัฐพล</u></p> <p>โดยปกติผู้ขับขี่สามารถตรวจระดับน้ำมันเบรกได้ โดยดูจากขีดบอกตำแหน่งสูงสุดและต่ำสุด ถ้าหากระดับน้ำมันเบรกว่าขีดสูงสุด แสดงว่าผ้าเบรคนั้นมีความหนาลดลง เนื่องจากการใช้งาน และหากน้ำมันเบรกว่าขีดต่ำสุด ไฟเตือนจะสว่างขึ้น และที่สำคัญหากน้ำมันเบรกหมดนะครับ ท่านผู้ขับขี่ไม่ควรเติมน้ำมันเบรกด้วยตัวเอง ควรแจ้งให้ศูนย์บริการทราบ เพื่อทำการวินิจฉัยสภาพอะไหล่ก่อนครับ</p> <p><u>พิธีกร</u></p> <p>ปกติแล้วนะครับเราควรจะไปเปลี่ยนน้ำมันเบรกทุก 2 หมื่นกิโลเมตรครับ</p>

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนทั้ง 4 รายการพบว่ามี การสร้าง ความหมายในรูปแบบการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. การใช้รูปแบบการบรรยาย

รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนที่นำเสนอด้วยรูปแบบการบรรยายพบว่า เป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการขับขี่อย่างถูกต้อง การเคารพกฎจราจร และวิธีการขับขี่เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร ได้แก่ รายการบนถนนคนเดินทางและรายการรวมใจแก้ปัญหาจราจร ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้การบรรยายในการเสนอถึงวิธีการขับขี่โดยละเอียด

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการรวมใจแก้ไขจราจร

ภาพ	เสียง
<p>- วิทยุชื่อเรื่องต้นรายการ</p> <p>ละคร ผู้หญิงเป็นด้านหน้าแผนที่ถนนในกรุงเทพ ทำเหมือนเป็นผู้ประกาศข่าว</p> <p>- ตัดเข้าภาพรถติด</p> <p>- หน้านักแสดงหญิง</p> <p>- เลื่อนเป็นภาพแผนที่แสดงพื้นที่ ๑ ตร.กม.</p> <p>- หน้านักแสดงหญิง</p> <p>- <u>พลิกเป็นภาพประกอบคำบรรยาย</u></p> <p>- ภาพรถแล่นบนถนน</p> <p>- เลื่อนเป็นภาพกว้างถนนที่มีรถแล่น</p> <p>- กวาดภาพเป็นภาพ CU. พื้นที่ ๑ ตร.กม. ในแผนที่</p> <p>- กราฟฟิคคอมพิวเตอร์แสดงถนนทั้ง 17 สาย</p> <p>- แผนที่เขตพื้นที่เป้าหมาย</p> <p>- เจ้าหน้าที่เรียกรถที่ทำผิด</p> <p>- เจ้าหน้าที่ตรวจรถ</p> <p>- การตรวจควันดำที่ท่อไอเสีย</p> <p>- การตรวจคนขับรถ</p> <p>- ชูมือออกจากสะพานลอยเห็นภาพถนน</p> <p>- รถเมล์แล่นออกจากป้ายจอด</p> <p>- ภาพกระเป๋ารถเมล์เปิดประตูให้ผู้โดยสาร</p> <p>- วิทยุชื่อผู้สนับสนุนรายการ</p>	<p><u>นักแสดงหญิง</u></p> <p>สวัสดิ์ค่ะ พบกับการพยากรณ์การใช้รถใช้ถนนกันอีกครั้งแล้วนะคะ พรุ่งนี้คาดว่ารถจะไม่ติดค่ะเพราะว่าเป็นวันอาทิตย์ แต่ถ้าเป็นวันจันทร์ระวังให้ติดนะคะเพราะรถจะติดมาก โดยเฉพาะช่วงเช้าช่วงเย็นติดมากค่ะ แล้วติดที่ติดนานชาวดีค่ะ เดือนหน้าตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคมเป็นต้นไป พื้นที่ ๑ ตร.กม. ของกรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็นรถเล็กรถกลางรถใหญ่จะมีระเบียบวินัยในการใช้รถใช้ถนนกันมากขึ้น จะได้ทำให้การจราจรคล่องตัวขึ้นมากยังไงละคะ ไม่ใช่ก็คอยดูกันลึะคะ</p> <p><u>เสียงบรรยาย</u></p> <p>มีใครเชื่อคำพยากรณ์นี้กันบ้างครับ ผมคนหนึ่งล่ะที่เชื่อ เพราะตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2540 เป็นต้นไป แผนการพัฒนาการจัดการจราจรเต็มพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครจะเริ่มดำเนินการขึ้นอย่างจริงจัง โดยพื้นที่เป้าหมายก็คือ พื้นที่รอบใน ๑ ตร.กม. ครอบคลุมถนนสายหลักทั้งสิ้นจำนวน 17 สายครับ ผู้ที่ขับรถเข้าไปในพื้นที่เป้าหมายนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดนะครับ โดยตามจุดต่างๆจะมีเจ้าหน้าที่คอยกวาดขันจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายหลังจากที่ได้มีการดักเตือนในระยะแรกแล้ว ไม่เพียงเรื่องวินัยจราจรเท่านั้นละครับ เจ้าหน้าที่ยังจะกวาดขันเรื่องควันดำและระดับเสียงของรถ กวาดขันผู้ขับรถที่เสพยาหรือของมีเมา นอกจากนั้นยังกวาดขันเรื่องการใช้ช่องทางการเดินรถประจำทางอีกด้วยครับ ทั้งนี้เพื่อให้การจราจรเคลื่อนที่ไปได้อย่างคล่องตัว มีระเบียบวินัย ช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุและปัญหามลภาวะครับ</p> <p><u>เสียงพูด</u></p> <p>"แบ่งปันน้ำใจ ช่วยแก้ไขปัญหารถจราจร"</p>

2. การใช้รูปแบบการบรรยายแบบเห็นตัวผู้บรรยาย

รูปแบบนี้จะมีผู้บรรยายหรือพิธีกรมาปรากฏตัวในตอนต้นและตอนท้ายรายการ ส่วนตอนกลางจะเป็นการบรรยายด้วยเสียงของพิธีกรเอง รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนที่นำเสนอด้วยรูปแบบนี้จะเป็นรายการที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรักษายานพาหนะ และมีผู้สนับสนุนรายการเป็นสินค้าและบริการ ได้แก่ รายการคู่มือผู้รถและรายการเมืองไทยปลอดภัย

ซึ่งจากการศึกษาพบว่า พิธีกรของทั้ง 2 รายการจะแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบที่มีชื่อและเครื่องหมายของสินค้า และยังแสดงบทบาทเป็นผู้ที่รู้เรื่องการใช้รถเป็นอย่างดี สามารถให้คำแนะนำกับผู้ชมได้ ดังนั้นพิธีกรจึงเป็นเหมือนตัวแทนจากบริษัทผู้สนับสนุนรายการ การนำเสนอเช่นนี้จึงถือได้ว่าเป็นวิธีการนำเสนอภาพพจน์และความมีชื่อเสียงของพิธีกรมาใช้ในการสร้างความสนใจในรายการอีกวิธีหนึ่ง

...พิธีกรเป็นภาพของรายการ คนดูเห็นพิธีกรคนนีมาในชุดนี้ก็เข้าใจว่าคือรายการนี้ โดยที่เราไม่จำเป็นต้องขึ้นตัวหนังสือบอก คนก็จะสามารถรู้ได้ว่าเป็นรายการคู่มือคู่รถ และพิธีกรจะเป็นคนที่ทำให้คนดูรู้สึกได้ว่าเขามั่นใจหรือไม่มั่นใจ เราถือว่ามีเป็นเทคนิคการดึงดูดคนดูอย่างหนึ่ง...

(ภัททกร เครือเสนา ,รายการคู่มือคู่รถ ,สัมภาษณ์)

3. ลักษณะภาพ

ลักษณะการเสนอภาพในรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนจะเห็นได้ว่า ทุกรายการจะเน้นการนำเสนอด้วยภาพขนาดต่างๆ แต่จะไม่เน้นการเคลื่อนไหวกล้องมากนัก เนื่องจากจะใช้การตัดต่อภาพที่ฉับไวต่อเนื่องกัน การเคลื่อนไหวกล้องที่พบจึงเป็นการกวาดภาพไปทางซ้าย-ขวาระยะสั้นๆ เพื่อให้เห็นบรรยากาศของท้องถนนและสภาพการจราจรที่ติดขัด และใช้การซูมออกหรือซูมเข้าในการเปิดหรือปิดเรื่องเท่านั้น ส่วนการเสนอภาพระยะไกลนั้นพบว่าจะใช้ในการเสนอภาพเครื่องยนต์และอุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการขับขี่รถยนต์ เพื่อเน้นให้เห็นถึงวิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์เหล่านั้นอย่างชัดเจน

4. ภาพประกอบ

ภาพประกอบในรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่ถ่ายทำในสถานที่จริง คือ ภาพท้องถนนและภาพการจราจรโดยทั่วไป ส่วนภาพประกอบที่เป็นการแสดง จะใช้การแสดงให้เห็นถึงวิธีการขับขี่ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคเสนอถึงสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทำออกมาให้เห็นเป็นภาพได้ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิคแสดงถึงมุมมองที่ผู้ขับขี่เห็นได้จากกระจกมองข้างและกระจกมองหลังของรถยนต์

5. ฉากและแสงสี

รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนส่วนใหญ่จะถ่ายทำในสถานที่จริง แสงสีที่นำเสนอจึงเป็นแสงสีที่เป็นไปตามธรรมชาติ ส่วนรายการคู่มือคู่รถมีการสร้างฉากหลังของพิธีกรขึ้นในโรงถ่าย จึงมีการจัดแสงสีให้สอดคล้องกับฉากสีเหลืองแดง โดยการจัดแสงที่ฉากด้านหลังและใช้ไฟสีเหลืองล้อมฉากในบางส่วนด้วย

6.ดนตรีประกอบ

ดนตรีประกอบในรายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนพบว่า มักจะใช้เพลงที่สร้างความรู้สึกตื่นเต้น และสอดคล้องกับภาพเนื้อหาที่ตัดต่ออย่างกระชับฉับไว

2.รายการความรู้เรื่องที่อยู่อาศัย

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยพบว่ามีจำนวน 3 รายการ ดังนี้

1.รายการเพื่อบ้านเพื่อคุณ

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงภาพรวมของสมาชิกภายในบ้านและบอกถึงชื่อรายการ มีภาพตัวอย่างเนื้อหาและชื่อตอนที่นำเสนอ จากนั้นจึงเข้าสู่พิธีกรชายถ่ายทำในสถานที่ต่างๆ เช่น บ้านจัดสรร ภายในโรงแรม สวนหน้าบ้าน พิธีกรจะพูดเกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหาในตอนต้นและกล่าวสรุปท้ายอีกครั้งหนึ่ง ส่วนเนื้อหาตรงกลางรายการจะเป็นเสียงบรรยายของพิธีกร พร้อมมีภาพประกอบ หรือในบางตอนอาจมีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของธนาคารอาคารสงเคราะห์ พร้อมมีภาพประกอบคำสัมภาษณ์

เนื้อหา

เนื้อหาเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน การทำสัญญาซื้อขายบ้าน และสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการเลือกซื้อที่อยู่อาศัย รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์งานและโครงการในขายงานของธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยเน้นการเสนอถึงข้อดีและจุดเด่นของธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยตรงมากกว่าการเสนอเนื้อหาในด้านอื่น

เนื้อหารายการเพื่อบ้านเพื่อคุณ	
1.ศาลพระภูมิประจำบ้าน	6.งาน World Congress ตอนที่ 3
2.การใช้ไฟฟ้าในบ้าน	7.งาน World Congress ตอนที่ 4
3.เอทีเอ็มของธนาคารอาคารสงเคราะห์	8.งาน World Congress ตอนที่ 5
4.งาน World Congress ตอนที่ 1	9.งาน World Congress ตอนที่ 6
5.งาน World Congress ตอนที่ 2	10.งาน World Congress ตอนที่ 7

2.รายการสนทนาสถาปนิก

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการและรางวัลต่างๆที่ทางรายการนี้เคยได้รับมา จากนั้นจะตัดเข้าสู่พิธีกรหญิง คือ คุณสิทธิณี กิตติสิทโช พิธีกรจะเกริ่นนำและถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย จากนั้นจะเข้าสู่การตอบคำ

ถามของสถาปนิก คือ คุณวิชัย จิตต์เสรี ระหว่างการตอบคำถามอาจมีภาพประกอบเกี่ยวกับเนื้อหาบ้างเป็นบางตอน โดยพิธีกรและสถาปนิกที่ตอบคำถามจะเป็นบุคคลเดิมทุกตอน ส่วนการถ่ายทำสถาปนิกจะถ่ายทำในสถานที่ที่เหมือนกับบริษัทออกแบบตกแต่งทั่วไป

เนื้อหา

นำเสนอถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับใช้ก่อสร้างอาคารบ้านเรือนในแบบต่างๆ รวมไปถึงวิธีการซ่อมแซมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

เนื้อหารายการสนทนาสถาปนิก	
1. ทำอย่างไรเมื่อท่อน้ำ	8. ฝ้าเพดาน
2. ปูกระเบื้องให้สวยงาม	7. Solar Slab
3. ฉนวนชนิดโฟม	8. เลือกถังเก็บน้ำประจำบ้าน
4. บ้านที่มีคุณภาพต้องมียอดประกอบอย่างไร	9. การเลือกผู้รับเหมา
5. ปูนฉาบที่เป็นสีสำเร็จรูป	10. ถังบำบัดน้ำเสียประจำบ้าน

3. รายการอาคารอนุรักษ์พลังงานเฉลิมพระเกียรติ

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการและมีรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการในตอนท้ายรายการ ส่วนเนื้อหารายละเอียดจะใช้เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบตามคำบรรยาย ใช้เพลงประกอบประจำของรายการ และมีภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเกี่ยวกับแผนผัง โครงสร้างอาคารหรือทิศทางของแสงแดด

เนื้อหา

นำเสนอเกี่ยวกับการเลือกวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนให้เหมาะสม เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานไฟฟ้าที่จะใช้ในอาคารนั้น นอกจากนั้นยังรวมถึงวิธีการติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ การดูทำเล และทิศทางของแสงแดด เช่น การใช้กระจกสีซีกันความร้อน การใช้ฉนวนกันความร้อนที่ฝ้าเพดาน

เนื้อหารายการอาคารอนุรักษ์พลังงานเฉลิมพระเกียรติ	
1. ปล่อยให้กันความร้อน	6. นิทรรศการอุปกรณ์บังแดด
2. อุปกรณ์บังแดด	7. กระจกสะท้อนแสง
3. กระจกฉนวน	8. ยิปซัม
4. กระจกใสกับกระจกสี	9. กระจกฉนวน
5. นิทรรศการกระจก	10. นิทรรศการฉนวน

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทความรู้ทั่วไปเรื่องที่อยู่อาศัยทั้ง 3 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

การสร้างความหมายตรงในเนื้อหารายการประเภทความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยพบว่า ส่วนใหญ่จะเสนอความหมายตรงเรื่องการดูแลแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัย เช่น รายการสนทนาสถาปนิกเสนอเรื่องการแก้ไขปัญหาล้างจานอุดตัน นอกจากนี้ยังมีการเสนอเรื่องการก่อสร้างที่อยู่อาศัยด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยประหยัดพลังงาน และความหมายตรงเรื่องการดูแลรักษาครัวเรือนให้มีความปลอดภัย เช่น วิธีป้องกันภัยจากการใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เรื่องที่นำเสนอเหล่านี้จึงเป็นการให้ความรู้และข้อเท็จจริงต่างๆเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันของตนเอง

นอกจากนี้ยังพบความหมายตรงเรื่องการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานที่เป็นผู้สนับสนุนรายการอาคารอนุรักษ์พลังงานเฉลิมพระเกียรติ โดยจะเป็นการเสนอเนื้อหาให้ผู้ชมได้ทราบว่า ที่อาคารอนุรักษ์พลังงานเฉลิมพระเกียรติมีนิทรรศการเกี่ยวกับอุปกรณ์และวัสดุที่มีส่วนช่วยในการประหยัดพลังงานอย่างไรบ้าง ซึ่งคล้ายกันกับรายการเพื่อบ้านเพื่อคุณที่ในระยะหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาทั้งหมดให้เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของผู้สนับสนุนรายการโดยตรง

สำหรับการสร้างความหมายแฝงในรายการประเภทความรู้ทั่วไปเรื่องที่อยู่อาศัยพบว่าการสร้างความหมายแฝงในเรื่องการปลูกฝังให้ผู้ชมรู้จักการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยของตนเองอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีเรื่องการใช้วัสดุต่างๆที่มีส่วนช่วยในการประหยัดการใช้พลังงานภายในอาคารและที่อยู่อาศัย ซึ่งถือว่าการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานด้วย

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอ

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอของรายการพบว่ามีดังนี้

1. การใช้รูปแบบพิธีกร

รายการความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยที่พบว่า มีการนำเสนอรายการด้วยรูปแบบพิธีกร คือ รายการเพื่อบ้านเพื่อคุณ พิธีกรรายการคือคุณศัญญา คุณากรจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับบ้านและที่อยู่อาศัย และยังมีความน่าเชื่อถือในฐานะที่ทำงานด้านสถาปัตย์ รวมถึงยังมีชื่อเสียงในฐานะพิธีกรมืออาชีพ ซึ่งทำให้เกิดการดึงดูดความสนใจในการชมรายการได้ ในขณะที่รายการ

สนทนาศาปนิกซึ่งมีคุณอึ้งอึ้ง สิทธิณี กิตติสิทโธเป็นพิธีกร ก็จะทำหน้าที่เป็นผู้เกริ่นนำเข้าเรื่อง และถามคำถาม โดยอาศัยความเป็นที่รู้จักของพิธีกรมาเป็นตัวดึงดูดความสนใจในรายการ

...พิธีกรจะเป็นตัวดึงดูดให้คนหันมาดูรายการได้ ซึ่งนอกจากการออกเสียงที่ต้องนำฟังแล้ว เรื่องของน้ำเสียง สีลาและจังหวะในการพูด การแสดงออกของพิธีกรก็สำคัญเช่นกัน อย่างคุณสัญญาเขาคลองและพูดจาได้เข้าใจชัดเจน และยังมีทิวทัศน์ที่เป็นสถาปนิกอยู่แล้วด้วย...

(กฤติกา แก้วโชติ ,รายการเพื่อบ้านเพื่อคุณ ,สัมภาษณ์)

...ในส่วนของพิธีกรคือ คุณอึ้งอึ้งนั้นเป็นที่ติดตลาดแล้ว เป็นเหมือนโลโก้ของรายการนี้แล้ว เหมือนกับว่ารายการสนทนาศาปนิกของแท้จะต้องมีคุณอึ้งอึ้ง...

(ฉันทนา ดันติธรรม ,รายการสนทนาศาปนิก ,สัมภาษณ์)

2.ภาษาที่ใช้ในรายการ

สำหรับภาษาที่ใช้ในรายการประเภทที่อยู่อาศัยจะเป็นภาษาพูดที่มีความเป็นกันเองกับผู้ชม แต่จะมีภาษาที่เกี่ยวข้องกับศัพท์เฉพาะในการก่อสร้าง บางครั้งอาจทำให้เข้าใจความหมายได้ยาก

3.การนำผู้เชี่ยวชาญเรื่องบ้านมาเสนอเนื้อหา

การนำผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องบ้าน เช่น การนำสถาปนิกมาเป็นผู้นำเสนอเนื้อหาในรายการสนทนาศาปนิก ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการสร้างและตกแต่งบ้านโดยเฉพาะ จึงเป็นการสร้างความน่าสนใจแก่รายการ และยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของรายการ ทำให้ความหมายที่เสนอในรายการประเภทนี้ชัดเจนขึ้นด้วย

...การที่เราเชิญคุณวิชัยมาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบคำถามประจำรายการ เพราะว่าสถาปนิกจะเป็นผู้ที่ทำให้เนื้อหาของรายการน่าเชื่อถือ เรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาเรื่องบ้านอย่างนี้ ถ้าให้พิธีกรเป็นผู้ตอบ ข้อมูลที่เสนออาจไม่น่าเชื่อถือก็ได้...

(ฉันทนา ดันติธรรม ,รายการสนทนาศาปนิก,สัมภาษณ์)

3.ลักษณะภาพ

รายการความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมีการเสนอภาพด้วยภาพระดับสายตาและและมีขนาดภาพครึ่งตัว โดยใช้เพื่อแสดงให้เห็นบรรยากาศและนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับบ้านทั่วไป และมีการใช้ภาพกว้างและภาพมุมต่ำในการถ่ายภาพอาคารสูงหรืออาคารที่มีขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสวยงามของอาคารบ้านเรือนที่น่าเสนอด้วย สำหรับการติดต่อในรายการประเภทนี้พบว่ามีการติดต่อด้วยวิธีที่เรียบง่าย คือ การค้นและการเลื่อนภาพ

3.รายการความรู้เรื่องการประหยัด

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการความรู้เรื่องการประหยัดมี 2 รายการ ดังนี้

1.รายการประหยัดไว้ได้ใช้นาน

รูปแบบ

มีรายชื่อนามชื่อเรื่องต้นรายการบอกถึงชื่อรายการและผู้สนับสนุนรายการ จากนั้นเข้าสู่เสียงบรรยายของผู้บรรยายชาย และมีภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง ภาพประกอบนั้นมีทั้งภาพเหตุการณ์จริงและภาพการแสดง และหากเป็นภาพการแสดงก็จะมีตัวแสดงประจำเป็นเด็กชายเด็กหญิง 2 คน และตอนท้ายก็จะมีเด็กคนหนึ่งซึ่งเป็นตัวแสดงประจำของรายการมาพูดถึงคำขวัญในการประหยัด คือ "ช่วยกันประหยัดคนละนิด เศรษฐกิจจะดีขึ้น" แล้วจึงปิดท้ายด้วยรายชื่อนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

นำเสนอถึงสิ่งที่ควรประหยัดและอดออมไว้ใช้ให้คุ้มค่า เพื่อเป็นการปรับตัวให้เข้ากับ การดำเนินชีวิตในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นในปัจจุบัน เช่น การประหยัดไฟฟ้าในบ้าน การซื้อของเท่าที่จำเป็น

เนื้อหารายการประหยัดไว้ได้ใช้นาน	
1.การเอาเศษสบู่ไปใช้ล้างจาน	6.การลดการใช้น้ำมัน
2.การให้ของขวัญแบบไทยๆ	7.การนำหนังสือพิมพ์ที่เหลือไปใช้ประโยชน์
3.พฤติกรรมการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย	8.เด็กก็มีส่วนช่วยประหยัดได้
4.การใช้จ่ายเงินในวันหยุด	9.ไม่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้
5.การงดซื้อเสื้อผ้าที่ฟุ่มเฟือย	10.การปิดแอร์ออกไปปรับลมหน้าบ้าน

2.รายการคำถามนี้มีคำตอบ

รูปแบบ

มีรายชื่อนามชื่อเรื่องต้นรายการที่บอกถึงชื่อรายการและชื่อผู้สนับสนุนรายการในตอนนั้น จากนั้นเข้าสู่พิธีกรหญิงประจำรายการ คือ คุณคันสนีย์ นาคพงศ์ พิธีกรจะเป็นผู้เกริ่นนำถึงประเด็นหรือเรื่องราวที่หยิบยกขึ้นมาเป็นคำถาม โดยการถ่ายทำส่วนพิธีกรจะถ่ายในห้องทำงานทั่วไป และมีขนาดภาพของพิธีกรแค่ระยะอก (MCU.) แล้วจึงค่อยเข้าสู่การตอบคำถามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในตอนนั้น โดยจะมีภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้วย จากนั้นจึงเข้าพิธีกรสรุปท้ายและปิดท้ายด้วยรายชื่อนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาที่นำเสนอจะเกี่ยวข้องกับผู้สนับสนุนรายการ ถ้าผู้สนับสนุนรายการเป็นบริษัทหรือสินค้าใดก็จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ผู้สนับสนุนรายการเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รายการก็จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับราคาค่าไฟฟ้า การตั้งโรงไฟฟ้า ถ้าผู้สนับสนุนรายการเป็นบริษัท เอสโซ่ ประเทศไทย จำกัด เนื้อหา ก็จะเกี่ยวกับน้ำมันรถยนต์ น้ำมันเครื่อง วิธีใช้รถโดยประหยัดน้ำมัน ถ้าผู้สนับสนุนรายการเป็นบริษัทเอไอเอส จำกัด เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับการใช้โทรศัพท์มือถือ อัตราค่าใช้บริการของโทรศัพท์มือถือ

รายการคำถามที่มีคำตอบ	
1. หลอดหอมกับหลอดอ้วนอะไรอายุใช้งานนาน	6. โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 1
2. การใช้หลอดหอมต้องเปลี่ยนบาลาสหรือไม่	7. โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 2
3. การเสียภาษีน้ำมัน	8. โรงไฟฟ้าปลดคมลพิษ
4. ขั้นตอนการกลั่นน้ำมัน	9. การโฆษณาเกินจริง
5. โรงไฟฟ้าพลังน้ำ	10. จะทำอย่างไรเมื่อขับรถตกน้ำ

รายการความรู้เรื่องการประหยัดทั้ง 2 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอถึงรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษารายการความรู้เรื่องการประหยัดทั้ง 2 รายการพบว่า การสร้างความหมายตรงจะเป็นเรื่องการประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยนำเสนอถึงวิธีการประหยัดและพูดคุยชวนให้รู้จักการประหยัดโดยตรง เช่น รายการประหยัดไว้ได้ใช้นานเสนอถึงวิธีการประหยัดเงินในช่วงสุดสัปดาห์ และให้เด็กพูดสโลแกนเชิญชวนให้ผู้ชมร่วมกันประหยัด ส่วนรายการคำถามนี้มีคำตอบจะเสนอความหมายตรงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น เรื่องความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า การประหยัดพลังงานในการใช้หลอดไฟฟ้า การใช้ น้ำมันรถ แต่ทั้งนี้เรื่องที่น่าสนใจในรายการนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของผู้สนับสนุนรายการ เช่น ถ้าผู้สนับสนุนรายการเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เนื้อหาที่เสนอในรายการจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับไฟฟ้า และถ้าผู้สนับสนุนรายการเป็นน้ำมันเอสโซ่ เนื้อหาที่เสนอจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้น้ำมัน แต่อย่างไรก็ตามการสร้างความหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการของผู้สนับสนุนรายการในลักษณะนี้ ถือได้ว่าไม่มีผลกระทบต่อข้อเท็จจริงในเนื้อหา เพราะเป็นการเสนอเรื่องทั่วไป ไม่ได้เป็นการโฆษณาสินค้าหรือประชาสัมพันธ์หน่วยงานของผู้สนับสนุนรายการแต่อย่างใด

...การทำรายการโทรทัศน์สักรายการสปอนเซอร์เขาย่อมต้องอยากใช้สื่อให้เป็นประโยชน์กับตัวเองบ้าง แต่ว่าสปอนเซอร์ของรายการที่จะต้องเข้าใจว่าจะมา hard sale ในรายการไม่ได้ ทำได้แค่ว่าเนื้อหาที่น่าสนใจจะทำให้คนดูคิดถึงรายการของคุณ คิดถึงโฆษณาของคุณได้ เช่น โฆษณาบริษัทน้ำมันเอสโซ่ เราก็พูดคุยเกี่ยวกับน้ำมันทั่วไป แม้แต่เรื่องมลพิษก็พูดด้วย โดยจะเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์กับทุกคนทุกๆด้าน... (ต้นสนีย์ นาคพงศ์ ,รายการคำถามนี้มีคำตอบ ,สัมภาษณ์)

สำหรับการสร้างความหมายแฝงที่พบในรายการความรู้เรื่องการประหยัดพบว่า เป็นการแฝงความหมายให้ผู้ชมรู้จักการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และให้รู้จักถึงคุณค่าของเงิน นอกจากนี้การเสนอเรื่องวิธีการประหยัดการใช้ไฟฟ้าและสิ่งของต่างๆในครัวเรือน ยังเป็นการแฝงให้ผู้ชมเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานด้วย

สิ่งที่สังเกตเห็นได้ในการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงในรายการความรู้เรื่องการประหยัดคือ จะเน้นเนื้อหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในครอบครัวของผู้ชม เป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นเรื่องที่คุณชมส่วนใหญ่คุ้นเคยดี ซึ่งการนำเสนอเรื่องเหล่านี้เป็นกลวิธีในการสร้างสารให้มีความน่าสนใจได้ นอกจากนี้การแนะนำถึงวิธีการประหยัดและวิธีการปฏิบัติต่างๆ ยังจะเน้นวิธีการที่คุณชมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงด้วย

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ

จากการศึกษาพบว่ารายการความรู้เรื่องการประหยัดจะไม่เน้นการสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการ ดังนั้นลักษณะภาพที่ใช้จึงค่อนข้างเรียบง่าย และยังไม่เห็นเทคนิคการตัดต่อแต่อย่างใด รายการประหยัดไว้ได้ใช้นานจะเสนอภาพเป็นเหตุการณ์ละครที่มีเรื่องราว และมีลำดับเรื่องราวที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้นจึงพบว่ามีการใช้ภาพขนาดกว้างและภาพขนาดแคบลงมาตามลำดับ เพื่อแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของเหตุการณ์ แล้วจึงค่อยเน้นจุดสนใจไปที่ภาพแคบลงมา ส่วนรายการคำถามนี้มีคำตอบจะเสนอภาพตรงตามคำอธิบาย เช่น คำอธิบายพูดถึงรายละเอียดที่ข้างหลอดไฟ ภาพที่เสนอก็คจะเป็นภาพระยะใกล้ให้เห็นตัวหนังสือที่หลอดไฟอย่างชัดเจน สำหรับภาพประกอบของทั้ง 2 รายการจะเป็นภาพการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตในครอบครัวและวิธีการปฏิบัติต่างๆที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งภาพเหล่านี้มักจะเป็นภาพที่ผู้ชมส่วนใหญ่คุ้นเคยและพบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน จึงมีส่วนสร้างความสนใจในการชมรายการให้เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในรายการความรู้เรื่องการประหยัดยังเป็นภาษาพูดที่มีความเป็นกันเองและใกล้ชิดกับผู้ชมรายการ ซึ่งเป็นภาษาที่มีความเหมาะสมกับการเสนอเนื้อหาเรื่องการดำเนินชีวิตในครอบครัวเช่นนี้

4. รายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเอง

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองมี 2 รายการดังนี้

1.รายการมมผู้หญิง

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของผู้หญิงและบอกถึงชื่อรายการและผู้สนับสนุนรายการ จากนั้นเข้าสู่พิธีกรหญิง 2 คน คือ คุณคาร่า พลสิทธิ์ ซึ่งจะแสดงบทบาทเป็นผู้หญิงวัยทำงานและเป็น "พี่" และคุณพิชดา อัครเศรณี แสดงบทบาทเป็นผู้หญิงวัยเรียนและเป็น "น้อง" พิธีกร 2 คนจะแสดงบทบาทของความเป็นพี่เป็นน้อง และนำเรื่องราวของผู้หญิงสองวัยมาแลกเปลี่ยนกัน ในขณะเดียวกันก็จะมีการพูดคุยเชื่อมโยงกับผู้ชมทางบ้านด้วย การถ่ายทำพิธีกรจะถ่ายทำในฉากที่จัดขึ้นเป็นเหมือนห้องๆหนึ่งในบ้านหรือเฉลียงหลังบ้านที่มีกระजरอบด้านและมีสวนด้านนอก ขณะเดียวกันในฉากจะตกแต่งให้มีสีชมพูเดียวกับพอนด์ส (Pond's) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนรายการ และมีเครื่องหมายและชื่อพอนด์สปรากฏอยู่ในฉากด้วย พิธีกร 2 คนจะพูดคุยถึงสิ่งที่เป็นปัญหาหรือเป็นสาระความรู้สำหรับผู้หญิง โดยตอนกลางของการพูดคุยจะมีภาพประกอบตามเนื้อหา จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งเป็นภาพจากสปอตโฆษณาของพอนด์ส

เนื้อหา

เกี่ยวกับสาระความรู้ในด้านต่างๆสำหรับผู้หญิงในวัยเรียนและวัยทำงาน ซึ่งผู้หญิงกลุ่มนี้ถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์พอนด์สและเป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการด้วย เช่น เรื่องความสวยความงาม ความรู้รอบตัวทั่วไป สุขภาพกายและใจ หน้าที่การงาน ฯลฯ

เนื้อหารายการมมผู้หญิง	
1.เคล็ดลับการซื้อของลดราคา	6.กินเพื่อสวย
2.ปรับตัวเข้ากับภาวะเศรษฐกิจ	7.หางานให้ได้งาน
3.ศิลปะการป้องกันตัว	8.ครีมกันแดดจำเป็นอย่างไร
4.เสน่ห์ปลายจวัก	9.ตลาดแรงงานผู้หญิง
5.บุคลิกในการสมัครงาน	10.การออกกำลังกายใบหน้า

2.รายการคนน่ารัก

รูปแบบ

มีรายนามชื่อเรื่องต้นรายการทำเป็นภาพคอมพิวเตอร์กราฟฟิคสีสันสดใส จากนั้นเข้าสู่พิธีกรหญิงคือ คุณนิธิ เสวิกุล เป็นผู้เสนอเนื้อหา โดยถ่ายภาพพิธีกรขนาดระยะบอก บางตอนอาจมีการแทรกการสัมภาษณ์คนอื่นประกอบด้วยตามความเหมาะสมของเนื้อหา

เนื้อหา

นำเสนอถึงข้อเสนอแนะและวิธีการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เพื่อให้เป็นคนที่มีความบุคลิกภาพที่ดี มีนิสัยดีและน่าคบหาด้วย ส่วนใหญ่เนื้อหาจะเน้นไปการวางตัว การปรับปรุงตัว เช่น เรื่อง การพูดโทรศัพท์ที่ไพเราะน่าฟัง การแต่งตัวไปทำงานและไปงานศพในวันเดียวกัน

เนื้อหารายการคนน่ารัก	
1.การตำหนิ 1	6.การพูดคุยกับคนที่ไม่สนิท
2.การตำหนิ 2	7.สั่งอาหารที่คนอื่นเลี้ยง
3.การเป็นดาวในงาน	8.พูดโทรศัพท์ให้อ่อนหวาน
4.การมีพระเดชพระคุณ	9.แต่งตัวไปงานเลี้ยงและงานศพในวันเดียวกัน
5.อภัยภัยที่ดี	10.ทำงานเป็นตำแหน่งหน้าของบริษัท

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ประเภทความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองทั้ง 2 รายการนี้มีลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน และมีวิธีการสร้างความหมายที่ต่างกันด้วย ดังสามารถนำเสนอเป็นรายละเอียดของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทนี้ได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

จากการศึกษารายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองทั้ง 2 รายการพบว่า มีการสร้างความหมายตรงในเรื่องการปรับปรุงบุคลิกภาพและการวางตัวมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเรื่อง การบุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม การเสนอให้ผู้ชม รู้จักการวางตัวและปรับปรุงบุคลิกภาพ จึงเป็นการส่งเสริมให้สามารถเข้าสังคมได้ดีขึ้น สำหรับการสร้างความหมายแฝงนอกจากจะเป็นการย้าให้ผู้ชมรู้จักการพัฒนาคุณภาพของตนเองแล้วยังพบว่ามี การเสนอความหมายแฝงในเรื่องการโฆษณาสินค้าในรายการประเภทนี้ด้วย โดยจะเป็นการแฝงในเนื้อหาและภาพประกอบในรายการ

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอ

รายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองมีการสร้างความหมายในรูปแบบดังนี้

1.ลักษณะภาพ

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองนั้นพบว่า ลักษณะของภาพที่นำเสนอจะเป็นภาพที่มีการเคลื่อนไหวและเน้นความสวยงามของภาพประกอบในรายการเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีการใช้ขนาดภาพ มุมกล้อง และการเคลื่อนไหวเลนส์แบบต่างๆ เช่น การเปลี่ยนโฟกัส การซูม สำหรับการตัดต่อพบว่า มีการใช้เทคนิคการเลื่อนภาพเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความสวยงามของภาพที่นำเสนอ

2. รูปแบบพิธีกร

รายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองมักจะนำเสนอด้วยรูปแบบของพิธีกรซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เพื่อให้พิธีกรเป็นจุดสร้างความสนใจในการชมรายการ เนื่องจากผู้ชมทั่วไปมักจะมีความสนใจในบุคคลที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นการานักแสดง

...ลูกค้าต้องการให้พิธีกรเป็นตัวดึงดูดความสนใจให้คนดูรายการนี้ด้วย เขาจึงได้เลือกนักแสดงที่มีชื่อเสียงมาเป็นพิธีกรของรายการ พอคนเปิดทีวีมาเห็นดาราก็จะได้ดูรายการด้วย...

(นริศรา สุวรรณากาศ , รายการมุมผู้หญิง, สัมภาษณ์)

...รายการ 2 นาทีทำยังไงที่จะให้คนดูไม่เปลี่ยนไปไหน ทำยังไงให้เขาดูแล้วเอาไปปฏิบัติตาม พี่ว่าอยู่ที่พิธีกรนะ พอเปิดทีวีมาปุ๊บมันจะต้องมีอะไรที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชมจริงๆ พิธีกรจะมาเป็นหลัก...

(สุดสวาท วีระเวสส์ , รายการคนน่ารัก , สัมภาษณ์)

3. การจัดฉากและแสงสีให้สอดคล้องกับสินค้า

การจัดฉากและแสงสีในรายการความรู้เรื่องการปรับปรุงส่งเสริมตนเองนั้นพบว่ารายการมุมผู้หญิงมีการจัดฉากให้สัมพันธ์กับสีของสินค้าที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ โดยจะเสนอโดยเน้นสีชมพู เพื่อเป็นการเน้นการจดจำสีของสินค้า และเพื่อสื่อความหมายถึงความเป็นผู้หญิงที่มีความอ่อนหวานอ่อนโยนด้วย

...พิธีกรจะต้องปรากฏตัวในฉากที่มีสีชมพูและมีโลโก้ของพอนด์สเสมอ เพราะมันจะเป็นจุดจำให้กับรายการ และเป็นภาพจำของพอนด์สด้วย เมื่อคนดูเห็นสีชมพูอย่างนี้แม้ว่าจะไม่ทันดูชื่อรายการ แต่ถ้าเคยดูรายการนี้มาบ้าง จะนึกออกเลยว่านี่คือรายการมุมผู้หญิง เป็นรายการของพอนด์ส...

(นริศรา สุวรรณากาศ , รายการมุมผู้หญิง, สัมภาษณ์)

4. การใช้รูปแบบการนำเสนอแบบตัวละครเป็นตัวเดินเรื่อง

รูปแบบการนำเสนอเช่นนี้เป็นการใช้เทคนิคของการละครมากำหนดเหตุการณ์ โดยตัวละครจะอยู่ในเหตุการณ์หนึ่ง และขณะเดียวกันตัวละครก็สามารถพูดกับกล้องเพื่อเป็นการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้ชมรายการในฐานะที่ตัวละครนั้นเป็นพิธีกรของรายการด้วย การเล่นรูปแบบนี้จึงเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ชมด้วยรูปแบบของละครได้ และยังทำให้ผู้ชมรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในเหตุการณ์ของตัวละครนั้นด้วย รายการที่นำเสนอด้วยรูปแบบนี้ คือ รายการมุมผู้หญิง

ตัวอย่างบทโทรทัศน์รายการมมผู้หญิง

ภาพ	เสียง	
- รายนามชื่อเรื่องต้นรายการ	..เพลงประจำรายการ..	
- Ls.คอลลีเข้าพิธีกร 2 คนที่โซฟา	คาวา	น้องอ้อม ดูประกาศรับสมัครงานตั้งแต่ตอนนี่เชียวเธอจะ
พียตานั่งอ่านหนังสือพิมพ์	พียตา	อ้อมดูเมื่อไหร่คะ อ้อมกลัวว่าเวลาไปสมัครงานจริงแล้ว
(ขึ้นชื่อพิธีกร)	คาวา	อ้อมจะทำตัวไม่ถูกนะคะ
- Ms.คาวา	คาวา	ก็ไม่ยากนะจ๊ะ ก็ต้องทำตัวให้มีบุคลิกที่ดี เริ่มจากการ
- <u>ตัดเข้าภาพประกอบ</u>		แต่งหน้าก็ไม่ควรแต่งให้หนาจนเกินไป
- ผู้หญิงแต่งหน้า /ทวีम्म	<u>เสียงคาวา</u>	ผมเผ้าก็ต้องไม่รุงรัง
- ผู้หญิงใส่ชุดเรียบร้อยดูกระจก		เสื้อผ้าก็ต้องแต่งให้สุภาพ โทนสีสะอาด
- ผู้หญิงสวมรองเท้าก่อนออกบ้าน		ส่วนรองเท้าก็ควรเป็นรองเท้าหุ้มส้นที่เดินได้ถนัด สูงไม่
- ผู้หญิงเดินเข้าบริษัท		เกิน 2 นิ้วจะ
- ผู้หญิงสวัสดีจนท.ที่สัมภาษณ์		
- Ms.พียตา	พียตา	แล้วอ้อมควรวางตัวยังไงบ้างคะ
- Ms.คาวา	คาวา	บุคลิกที่ดีต้องมาจากความเชื่อมั่นในตัวเองก่อนจะ ถ้าน้อง
- Ls.พิธีกร 2 คนที่โซฟา		อ้อมมั่นใจ ท่วงท่าการเดินการนั่งของอ้อมก็จะมีมาดีมันดูน่า
		มองจ้ะ
	พียตา	แล้วถ้ามีบุคลิกที่ดีอย่างที่พี่คาวาบอกแล้วเนี่ยจะได้งานแน่
		เลยคะ
	คาวา	ความจริงบุคลิกมันก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพิจารณา
		นะ คุณผู้ชมเองก็เหมือนกันนะคะควรจะมีฝึกฝนตัวเองให้มี
		ความสามารถเยอะๆดีกว่าจ้ะ
- รายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ		

5. รายการความรู้เรื่องหนังสือ

รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ที่จัดว่าเป็นรายการความรู้เรื่องหนังสือพบว่ามีเพียงรายการเดียวดังนี้

1. รายการเพื่อนหนังสือ

รูปแบบ

จากรายนามชื่อเรื่องต้นรายการจะเข้าสู่พิธีกรชาย คือ ดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูร เป็นผู้นำเสนอเนื้อหา โดยจะถ่ายทำพิธีกรในสถานที่ต่างๆ เช่น ในบ้าน ในห้องสมุด บริเวณสวนหน้าบ้าน พิธีกรจะเป็นผู้อธิบายถึงความน่าสนใจของหนังสือและสาระความรู้ของหนังสือเล่มนั้น บางตอนจะมีภาพประกอบคำอธิบายด้วย จบท้ายด้วยรายนามชื่อผู้สนับสนุนรายการ

เนื้อหา

เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับหนังสือที่น่าสนใจในเครือของดอกหญ้า ซึ่งเป็นหนังสือประเภท

พื้กเกิดบู่กในแนวต่ง ๆ เช่น แนวตลก นวนียาย รวมเรื่องสั้น ปรชญาชีวิต

เนื้อหารายการเพื่อนหนังสือ	
1.หนังสือเรื่องสัตว์แปลกหน้า	6.หนังสือเรื่องไม่แน่จริงไม่ใช่ชาย
2.หนังสือเรื่องซิมโบ้	7.หนังสือเรื่องคู่มือการตูลายมือ
3.หนังสือเรื่องลิเก	8.หนังสือเรื่องนิทานอ่านสนุก
4.หนังสือเรื่องบทเรียนแห่งชีวิต	9.หนังสือเรื่องสารคดีชุดเอกลักษณะไทย
5.หนังสือเรื่องเรือกระตาศ	10.หนังสือเรื่องไผ่ไหวชายน้ำ

จากเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการเพื่อนหนังสือที่เสนอมมาให้เห็นนี้ สามารถสรุปเป็นภาพรวมของการสร้างความหมายในเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอของรายการประเภทความรู้ทั่วไปเรื่องหนังสือได้ดังนี้

การสร้างความหมายในเนื้อหารายการ

การสร้างความหมายตรงในรายการความรู้เรื่องหนังสือจะเป็นการนำเสนอสาระความรู้ทั่วไปที่อยู่ในหนังสือแต่ละเล่ม ส่วนการสร้างความหมายแฝงจะมุ่งปลูกฝังผู้ชมใหม่ให้นิสัยรักการอ่านหนังสือ

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอ

การสร้างความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการความรู้เรื่องหนังสือพบว่า ไม่มีการสร้างความหมายใด ๆ มากนัก เนื่องจากรายการนี้จะมีพิธีกรเป็นผู้เสนอเนื้อหารายการเพียงคนเดียว และมีภาพประกอบเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอบ้างเป็นบางตอน ความหมายที่นำเสนอส่วนใหญ่จึงอยู่ที่พิธีกรเป็นหลัก ดังนั้นพิธีกรที่จะนำเสนอรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือและสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการให้ชมรายการได้ตั้งแต่จบรายการ

...พิธีกรของรายการเป็นดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูร ซึ่งเป็นผู้ที่มีดีกรีความรู้ มีชื่อเสียงในฐานะพิธีกรรายการใหญ่มาก่อน และก็ยังมิบุคลิกภาพที่ดี จึงคิดว่าน่าจะดึงดูดความสนใจในการชมรายการของผู้ชมได้บ้าง...

(สมศักดิ์ กิจสะอาด, รายการเพื่อนหนังสือ, สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์การสร้างความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นประเภทความรู้ทั่วไปทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปเป็นภาพรวมของรายการประเภทนี้ได้ว่า รายการประเภทความรู้ทั่วไปจะมีการสร้างความหมายในเนื้อหารายการโดยเน้นการสร้างความหมายตรงและความหมายแฝงที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับความรู้เฉพาะด้าน เช่น รายการความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนจะเสนอความหมายตรงในเรื่องการขับขี่ที่ถูกต้องปลอดภัยและการดูแลรักษายานพาหนะให้

สมบูรณ์ และจะเน้นการสร้างความหมายแฝงเรื่องการปลูกฝังนิสัยในการขับขีให้ถูกต้องตามกฎหมาย จรรยา และเรื่องวิธีการขับขีรถยนต์ที่ถูกวิธี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อผู้ขับขีและผู้ที่ใช้รถใช้ถนนทั่วไป รวมถึงเรื่องการปลูกฝังให้ผู้ชมรู้จักหันมาดูแลรักษาสภาพยานพาหนะของตนเอง เพื่อที่จะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาจราจร รายการความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยมีการสร้าง ความหมายตรงเรื่องการดูแลแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัย และความหมายแฝงเรื่อง การปลูกฝังให้ผู้ชมรู้จักการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยของตนเองอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีความหมายแฝงในเรื่องการใช้วัสดุต่างๆที่มีส่วนช่วยในการประหยัดการใช้พลังงานภายในอาคาร และที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสนอความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัย และเพื่อให้ผู้ชมสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันของตนเอง รายการความรู้เรื่อง การปรับปรุงส่งเสริมตนเองมีการสร้าง ความหมายตรงในเรื่องการปรับปรุงบุคลิกภาพและการวางตัวมากที่สุด และมีการสร้าง ความหมายแฝงเรื่องการตอกย้ำให้ผู้ชมรู้จักการพัฒนาคุณภาพของ ตนเอง

สำหรับการสร้าง ความหมายในรูปแบบการนำเสนอรายการพบว่า รายการประเภทความรู้ทั่วไปส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบพิธีกรพูดคุยและรูปแบบการบรรยายในการนำเสนอเนื้อหา และเน้นการเสนอภาพประกอบที่ตรงตามเสียงพูดและเสียงบรรยาย ส่วนการสร้าง ความหมายในเทคนิคการถ่ายทำและการตัดต่อนั้นไม่พบว่ามี การสร้าง ความหมายมากนัก นอกจากนี้ยังพบวิธีการสร้าง ความหมายเรื่องสินค้าในรูปแบบการนำเสนอ โดยจะเน้นการเสนอภาพสินค้าให้เห็นเป็นอุปกรณ์ประกอบฉากในรายการ และการเสนอชื่อและภาพเครื่องหมาย และสีประจำของ สินค้าให้ปรากฏในฉากหลังของรายการอย่างเห็นได้เด่นชัด นอกจากนี้ยังมีการซ่อนตัวหนังสือชื่อและเครื่องหมายของสินค้าบริเวณด้านล่างของจอโทรทัศน์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างการจดจำชื่อของสินค้าและเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาจูงใจให้ผู้ชมรายการสนใจในตัวสินค้านั้นด้วย

จากผลการวิเคราะห์เรื่องสร้าง ความหมายในรายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ทั้งหมดจึงทำให้พบว่า รายการความรู้ขนาดสั้นทางโทรทัศน์ในปัจจุบันทุกประเภทมีการใช้เทคนิคเรื่องรูปแบบและเนื้อหา มาใช้ในการสร้าง ความหมายให้เกิดขึ้นมากพอสมควร และยังเป็นความหมายในเรื่องต่างๆกันไป นำเสนอความหมายทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ทำให้เกิดความหลากหลายในการรับชม และเป็นความรู้ที่น่าสนใจ เช่น เรื่องของสุขภาพ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม เหตุการณ์และความเป็นไปของสังคม แนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆในการดำเนินชีวิตประจำวัน ฯลฯ ทำให้ผู้ชมได้รับความรู้และเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่เพิ่มพูนสติปัญญาได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้สรุปให้เห็นถึงลักษณะการสร้าง ความหมายของรายการแต่ละประเภทและสรุปถึง ผลการศึกษาวิจัยทั้งหมดในบทถัดไป